

---

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO  
DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY  
ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY LIDZBARK  
NA LATA 2015 – 2018 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA  
2019-2022**

---

**AUTOR: MGR ELŻBIETA HAPONIUK  
LIPIEC 2015**

## SPIS TREŚCI

<b><u>PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY LIDZBARK NA LATA 2015 – 2019 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2019-2022</u></b> .....	<b>6</b>
<b><u>INFORMACJE O ZAWARTOŚCI GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI</u></b> .....	<b>8</b>
<b>ZAWARTOŚĆ PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY LIDZBARK NA LATA 2015 – 2018 z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2019-2022</b> .....	<b>8</b>
<b>CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU</b> .....	<b>9</b>
<b>PRIORYTETY I DZIAŁANIA EKOLOGICZNE</b> .....	<b>10</b>
<b>POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI</b> .....	<b>11</b>
POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI NA POZIOMIE LOKALNYM.....	11
Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Lidzbark.....	11
Program usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Lidzbark na lata 2009-2032 .....	12
Program Ochrony Środowiska dla powiatu działdowskiego na lata 2011 – 2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2021 .....	12
POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI NA POZIOMIE REGIONALNYM .....	13
Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011 - 2016.....	13
Województwo Warmińsko - Mazurskie Plan Zagospodarowania Przestrzennego .....	14
Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.....	15
Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego dla Województwa Warmińsko – Mazurskiego do roku 2025 .....	15
Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.....	16
Program rewitalizacji miast CITTASLOW Województwa Warmińsko –Mazurskiego .....	18
Cele operacyjne i działania Programu rewitalizacji sieci miast CITTASLOW Województwa Warmińsko - Mazurskiego.....	18
Program Ekoenergetyczny Województwa Warmińsko - Mazurskiego na Lata 2005-2010.....	20
Wojewódzki Program Zwiększania Lesistości.....	20
Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Warmińsko – Mazurskim .....	20
Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego obszaru Wielkich Jezior Mazurskich.....	20

Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko –Mazurskiego na lata 2011 – 2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015 - 2018 .....	21
Priorytety i cele ekologiczne Programu Ochrony Środowiska dla powiatu działdowskiego na lata 2011 – 2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2021 .....	23
POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI NA POZIOMIE KRAJOWYM .....	23
Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016 .....	23
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014.....	24
Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych –AKPOŚK 2010 .....	25
Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032.....	26
Polityka energetyczna Polski do roku 2030 .....	27
Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020.....	27
Strategia Rozwoju Kraju 2020.....	28
Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie .....	28
Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 – SPA 2020 .....	28
Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz oraz program działań na lata 2007-2013.....	29
Strategia ochrony obszarów wodno – błotnych w Polsce wraz z planem działań.....	29
Biała Księga: Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania (2009).....	30
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 – KPZK 2030 .....	30
Strategia ochrony powietrza UE i wynikającej z niej dyrektywy café .....	31
Polityka Leśna Państwa (Krajowy Program Zwiększania Lesistości) .....	31
Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013.....	31
POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM I WSPÓLNOTOWYM .....	32
<b><u>INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY.....</u></b>	<b>46</b>
<b><u>PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA – MONITORING REALIZACJI.....</u></b>	<b>47</b>
<b><u>INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO .....</u></b>	<b>48</b>
<b><u>ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU .....</u></b>	<b>49</b>

WODY POWIERZCHNIOWE .....	49
WODY PODZIEMNE .....	55
POWIETRZE ATMOSFERYCZNE.....	61
GLEBY .....	70
ZASOBY SUROWCÓW NATURALNYCH .....	73
WALORY PRZYRODNICZE I KRAJOBRAZOWE .....	74
LASY.....	74
FORMY OCHRONY PRZYRODY.....	75
Rezerваты przyrody .....	76
Parki krajobrazowe.....	77
Obszary chronionego krajobrazu.....	79
Pomniki Przyrody.....	80
Użytki ekologiczne .....	91
Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000.....	93
<b>SIEĆ WODOCIĄGOWA.....</b>	<b>100</b>
<b>SIEĆ KANALIZACYJNA.....</b>	<b>100</b>
<b>OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW W LIDZBARKU .....</b>	<b>101</b>
<b>GOSPODARKA ODPADAMI.....</b>	<b>103</b>
<b><u>CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPACOWYWANIA DOKUMENTU.....</u></b>	<b><u>106</u></b>
<b><u>PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMUŁOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO, A W SZCZEGÓLNOŚCI NA: RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ, LUDZI, ZWIERZĘTA, ROŚLINY, WODĘ, POWIETRZE, POWIERZCHNIĘ ZIEMI, KRAJOBRAZ, KLIMAT, ZASOBY NATURALNE, ZABYTKI, DOBRA MATERIALNE Z UWZGLĘDNINIEM ZALEŻNOŚCI MIĘDZY TYMI ELEMENTAMI ŚRODOWISKA I MIĘDZY ODDZIAŁYWANIAM NA TE ELEMENTY .....</u></b>	<b><u>107</u></b>
<b><u>ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROGRAMIE... ..</u></b>	<b><u>150</u></b>
<b><u>STRESZCZENIE W JEZYKU NIESPECJALISTYCZNYM .....</u></b>	<b><u>151</u></b>

**SPIS TABEL I SCHEMATÓW .....154**

**SPIS MAP .....155**

## PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY LIDZBARK NA LATA 2015 – 2019 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2019-2022

---

Na podstawie art. 46 ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r. Nr 1235 z późn. zm.) przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty: polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Zgodnie z art. 51 ust. 1 w/w. ustawy organ opracowujący projekt ww. dokumentu sporządza prognozę oddziaływania na środowisko. Przedmiotowa Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Ochrony Środowiska dla Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Lidzbark na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019-2022 (zwana dalej Prognozą) sporządzona została zgodnie z art. 51 ust. 2 w/w. ustawy.

Na podstawie art. 53, w związku z art. 58 ustawy, organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 ust. 2 uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko m.in. z Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym oraz Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska. Z uwagi na lokalizację przyjętego obszaru objętego programem w przedmiotowej sprawie właściwym miejscowo jest Warmińsko - Mazurski Państwowy Inspektor Sanitarny oraz Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie .

W świetle powyższych przesłanek przedmiotowa Prognoza zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania – monitoring realizacji,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy,

- Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru 2000 oraz integralność tego obszaru,
- Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w Programie...,
- Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

## INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

---

### ZAWARTOŚĆ PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY LIDZBARK NA LATA 2015 – 2018 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2019-2022

---

Głównym „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Lidzbark na lata 2015 -2018 z perspektywą na lata 2019-2022” zwanego dalej Programem, jest określenie polityki zrównoważonego rozwoju Miasta i Gminy Lidzbark, która ma być realizacją Polityki ekologicznej państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018 oraz Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Działdowskiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2021 na obszarze gminy. Dokument w pełni odzwierciedla tendencje europejskiej polityki ekologicznej, której główne cele to:

- zasada zrównoważonego rozwoju,
- zasada równego dostępu do środowiska postrzegana w kategoriach:
- sprawiedliwości pokoleniowej
- sprawiedliwości międzypokoleniowej i międzygrupowej,
- równoważenia szans między człowiekiem i przyrodą
- zasada przezorności,
- zasada uspołecznienia i subsydiarności
- zasada prewencji
- zasada „zanieczyszczający” płaci
- zasada skuteczności ekologicznej i ekonomicznej.

Program uwzględnia uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, w tym ekologiczne, przestrzenne, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania rozwoju gminy, określa priorytetowe działania ekologiczne oraz harmonogram zadań ekologicznych. Poniżej przedstawiony jest także dokładny opis uwarunkowań realizacyjnych dokumentu, jego wdrożenie, ewaluacja i monitoring.

#### **Główne funkcje Programu to:**

- realizacja polityki ekologicznej państwa na terenie Miasta i Gminy Lidzbark
- strategiczne zarządzanie gminą w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami
- wdrażanie zasady zrównoważonego rozwoju
- przekazanie informacji na temat zasobów środowiska przyrodniczego oraz stanu poszczególnych komponentów środowiska,
- przedstawienie problemów i zagrożeń ekologicznych, proponując sposoby ich rozwiązania w określonym czasie,
- podstawa do ubiegania się o środki finansowe z funduszy krajowych i zagranicznych,
- organizacja systemu informacji o stanie środowiska i działań zmierzających do jego poprawy.

#### **Program obejmuje następujące zagadnienia merytoryczne:**

- ochronę środowiska przyrodniczego,
- gospodarkę leśną,
- gospodarkę wodną,
- ochronę środowiska przed zanieczyszczeniami,
- sprawy bezpieczeństwa ekologicznego,
- kształtowania świadomości ekologicznej,
- propagowania proekologicznych form działalności gospodarczej.



## CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

### Misja Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2015-2018:

Ochrona zasobów naturalnych, poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

#### Priorytety wynikające z Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2015-2018

Priorytet I: Doskonalenie działań systemowych

Priorytet II: Zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych

Priorytet III: Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

#### Priorytety wynikające z Programu Ochrony Środowiska dla powiatu działdowskiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2021

**Priorytet V:**  
Edukacja ekologiczna

**Priorytet VI:**  
Monitoring środowiska

**Priorytet I:**  
Ochrona dziedzictwa przyrodniczego

**Priorytet II:** Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii

**Priorytet IV:**  
Ochrona klimatu

**Priorytet III:**  
Środowisko i zdrowie. Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

#### Priorytety Programu Ochrony Środowiska na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022 dla Miasta i Gminy Lidzbark

**Priorytet:**  
Budowa świadomości ekologicznej

**Priorytet:**  
Rozbudowa systemu monitoringu na obiektach infrastruktury komunalnej

**Priorytet:**  
Ochrona ekologiczna regionu

**Priorytet:**  
Rozwój infrastruktury ochrony środowiska

**Priorytet:**  
Racjonalne gospodarowanie wodą, energią i materiałami

**Priorytet:**  
Redukcja niskiej emisji

**Priorytet:**  
Rozbudowa infrastruktury miejskiej

SCHEMAT 1 HIERARCHIA CELÓW GŁÓWNYCH - PRIORYTETÓW W PROGRAMACH OCHRONY ŚRODOWISKA NA POZIOMIE: WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO – MAZURSKIEGO, POWIATU DZIAŁDOWSKIEGO MIASTA I GMINY LIDZBARK

Źródło: Opracowanie własne

## PRIORYTETY I DZIAŁANIA EKOLOGICZNE

---

Biorąc pod uwagę cele i priorytety z Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2011 – 2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015 – 2018 oraz priorytety i cele Programu Ochrony Środowiska dla powiatu działdowskiego na lata 2011 – 2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2021 , Program Ochrony Środowiska na lata 2015 -2018 z perspektywą na lata 2019-2022 dla Miasta i Gminy Lidzbark, określa własne priorytety i zadania do realizacji, które są spójne z dokumentami wyższego rzędu (patrz schemat powyżej).

Misją Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Lidzbark na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022 jest :

**ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ MIASTA I GMINY LIDZBARK PRZY  
ZACHOWANIU I PROMOCJI ŚRODOWISKA NATURALNEGO**

Powyższa misja będzie realizowana poprzez priorytety, a w ich ramach poprzez przedsięwzięcia inwestycyjne oraz pozainwestycyjne.

## POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

---

### POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI NA POZIOMIE LOKALNYM

---

#### STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY LIDZBARK

---

„Miasto i Gmina Lidzbark miejscem oferującym atrakcyjne warunki zamieszkania i pracy oraz różnorodne formy spędzania wolnego czasu, zarówno dla mieszkańców jak i turystów, w oparciu o bogatą i nowoczesną infrastrukturę oraz tradycje kulturowe i walory krajobrazowe ziemi lidzbarskiej”. Jest to nadrzędny cel strategiczny rozwoju, misja rozwoju, Miasta i Gminy Lidzbark.

Misja ta będzie realizowana przy pomocy kierunkowych celów uzupełniających, które zostały ułożone w następującym układzie hierarchicznym:

Wzrost atrakcyjności i konkurencyjności ekonomicznej Miasta i Gminy regionie poprzez harmonijny rozwój z zachowaniem ładu przestrzennego uwzględniającego potrzeby mieszkańców i ochronę walorów przyrodniczych i krajobrazowych środowiska naturalnego.

Poprawa warunków życia mieszkańców Miasta i Gminy poprzez czyste środowisko i dobry stan infrastruktury technicznej i społecznej warunkujący bezpieczeństwo i korzystne warunki rozwoju dla mieszkańców i wypoczynku dla turystów

Restrukturyzacja funkcjonowania sektora turystycznego Miasta i Gminy poprzez skuteczne zarządzanie zasobami w zakresie turystyki rozwiniętą infrastrukturę turystyczną kreującą nowe szanse dla rozwoju Miasta i Gminy Lidzbark.

Rozwój i wzbogacanie oferty podmiotów produkcyjnych i usługowych poprzez konkurencyjne i zrównoważone gospodarke leśną i rolnictwo będące gospodarczymi partnerami turystyki (dziedziny wiodącej) i innych dziedzin przedsiębiorczości mieszkańców. Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości mieszkańców poprzez stworzenie instytucjonalnej formy reprezentacji przedsiębiorców (np. izba gospodarcza, inkubator przedsiębiorczości, lokalny fundusz poręczeniowy lub pożyczkowy) i merytoryczne doradztwo w trudnym początkowym okresie działalności (szkolenia, reorientacja zawodowa, podnoszenie kwalifikacji, pomoc w pozyskaniu niezbędnych koncesji i zezwoleń).

Sprostanie konkurencji ze strony innych gmin turystycznych poprzez: zachowanie istniejących i odtworzenie zdegradowanych walorów przyrodniczych i kulturowych

Zapewnienie oryginalnej i atrakcyjnej oferty turystycznej w oparciu o wytworzony własny, lokalny produkt turystyczny

Skuteczna promocja miejscowych walorów i lokalnego produktu turystycznego, na arenie wojewódzkiej, krajowej i międzynarodowej poprzez marketing internetowy zintegrowany z tradycyjnymi formami reklamy w prasie, radiu i telewizji, wydawanie informatorów i albumów wraz z wysyłką do biur podróży, izb handlowych i ambasad, nawiązanie współpracy z dużymi biurami podróży i agencjami pośrednictwa na rynku turystycznym, zawiązanie stowarzyszeń agroturystycznych.

Poprawa standardów społecznych, technicznych i ekonomicznych miasta poprzez realizację niezbędnych inwestycji rzeczowych oraz aktywną działalność w zakresie tzw. inwestycji o charakterze

„miękkim” tj. edukacji dorosłych, ich reorientacji zawodowej oraz resocjalizacji prowadzącej do trwałej zmiany postaw społecznych. Konieczne jest uruchomienie szkoleń dla przyszłych przedsiębiorców, pomocy w zakresie wychodzenia z ubóstwa i patologii społecznych.

Poprawa ładu przestrzennego w aspektach: ekologicznym, społecznych warunków życia, ekonomicznym, funkcjonalno-organizacyjnym i estetycznym. Chodzi o uzyskanie efektu synergii w wyniku realizacji poszczególnych działań. Wszystkie realizowane cele powinny być realizowane w oparciu o przemyślane i zaplanowane działania. Dlatego istotne jest wieloaspektowe podejście do zidentyfikowanych problemów a podejmowanie próby ich rozwiązania powinny opierać się na zasadzie racjonalnego zaangażowania sił i środków w zamian za możliwie jak największe iwymierne efekty.

#### PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK NA LATA 2009-2032

---

Celem programu jest:

1. Spowodowanie oczyszczenia obszaru gminy z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbestu,
2. Wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań,
3. Spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska,
4. Stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbestu,
5. Pomoc mieszkańcom gminy w realizacji kosztownej wymiany płyt cementowo – azbestowych zgodnie z przepisami prawa.

#### PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU DZIAŁDOWSKIEGO NA LATA 2011 – 2014 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2015-2021

---

W ramach Programu Ochrony Środowiska dla powiatu działdowskiego na lata 2011 – 2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2021 wyznaczono następujące priorytety oraz cele ekologiczne:

- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- Ochrona przyrody i krajobrazu,
- Ochrona i zrównoważony rozwój lasów,
- Ochrona powierzchni ziemi,
- Ochrona zasobów kopalni i wód podziemnych,
- Biotechnologie i organizmy genetycznie zmodyfikowane,
- Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii,
- Materiałochłonność, wodochłonność i odpadowość produkcji,
- Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych,
- Kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy,
- Środowisko i zdrowie. Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,
- Relacja środowisko – zdrowie,
- Jakość wód,

- Zanieczyszczenie powietrza,
- Gospodarka odpadami,
- Zagrożenia wynikające z awarii przemysłowych i stosowania chemikaliów w tym substancji niszczących warstwę ozonową,
- Oddziaływanie hałasu,
- Oddziaływanie pól elektromagnetycznych,
- Ochrona klimatu,
- Edukacja ekologiczna,
- Monitoring środowiska.

---

## POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI NA POZIOMIE REGIONALNYM

---

Powiązania z niżej wymienionymi dokumentami dotyczą zwłaszcza spójności celów, kierunków działań, priorytetów ekologicznych ustanowionych w tych dokumentach, wskazanych sposobów ich realizacji oraz uwzględniania podstawowych założeń wynikających z tych dokumentów.

### PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO NA LATA 2011 - 2016

---

Zgodnie z KPGO 2014 jako główne cele w gospodarce odpadami w województwie warmińsko-mazurskim przyjmuje się:

- Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB;
- Zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymogami ochrony środowiska;
- Zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska odpadów;
- Wylimitowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów;
- Współpraca z ministrem właściwym do spraw środowiska przy prowadzeniu bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami (BDO);
- Minimalizację ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych przy jednoczesnym zwiększaniu ilości tych odpadów poddawanych procesom odzysku;
- Rozwój systemu zbierania odpadów niebezpiecznych ze źródeł rozproszonych, z uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych.

Miasto i Gmina Lidzbark należy do Ekologicznego Związku Gmin „Działdowszczyzna” dla którego zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2011-2016 ustanowiono instalacje regionalne do przetwarzania odpadów komunalnych:

- Składowisko odpadów w Zakrzewie,
- Składowisko odpadów w Ciechanówku,
- Instalacja mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów w Działdowie i Zakrzewie.

Właścicielem i jednocześnie zarządzającym instalacjami jest Ekologiczny Związek Gmin „Działdowszczyzna”.

TABELA 1 INFORMACJE NA TEMAT INSTALACJI DO PRZETWARZANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH ZARZĄDZANYCH PRZEZ EZG DZIAŁDOWSZCZYŻNA

Instalacja	Planowana pojemność/ moc przerobowa
Składowisko odpadów, kwatery III w Zakrzewie	223 000 m <sup>3</sup> / 2,1 ha
Składowisko odpadów, kwatery II w Ciechanówku	92 000 m <sup>3</sup> / 1,25 ha
Instalacja mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów w skład której wchodzi:	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Sortownia odpadów zmieszanych i selektywnie zebranych w Działdowie</li> </ul>	30 000 Mg/rok
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kompostownia odpadów ulegających biodegradacji i odpadów zielonych w Zakrzewie</li> </ul>	15 000 Mg/rok
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Punkt Gromadzenia odpadów z kompostowania w Ciechanówku</li> </ul>	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Punkt Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów w Nidzicy</li> </ul>	Nie dotyczy

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2011-2016

Instalacją zastępczą dla Ekologicznego Związku Gmin „Działdowszczyzna” jest Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych Rudno Sp. z o.o. w Rudnie<sup>1</sup>. W roku 2008 Zgromadzenie Związku Gmin Regionu Ostródzko-Iławskiego „Czyste Środowisko” powołało Spółkę z o.o. w celu zarządzania oraz prowadzenia działalności gospodarczej Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Rudnie k/Ostródy oraz prowadzenia gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Związku.

## WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO - MAZURSKIE PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Nadrzędny cel, czyli misja ww dokumentu to:

**UKSZTAŁTOWANIE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA TAK, BY BYŁO TO ATRAKCYJNE, PRZYJAZNE I WYJĄTKOWO MIEJSCE ZAMIESZKANIA, WYPOCZYNKU ORAZ ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO W KRAJU I EUROPIE.**

Misja będzie realizowana poprzez cele generalne. Poniżej wymieniono te cele i kierunki działań, które bezpośrednio korespondują z celami i przedsięwzięciami inwestycyjnymi i nieinwestycyjnymi zawartymi w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Lidzbark na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022.

- 1) Kształtowanie struktur przestrzennych województwa zapewniających spójność region i likwidację dysproporcji rozwoju społeczno – gospodarczego, uwzględniających zasady zrównoważonego działania między innymi poprzez:
  - a) Zachowanie równowagi przyrodniczej w środowisku naturalnym,
  - b) Ochronę jakości i zasobów wód powierzchniowych i podziemnych dla celów rozwoju społeczno – gospodarczego oraz zabezpieczenia zasobów wód w niezmienionym stanie dla przyszłych pokoleń,

<sup>1</sup> [http://www.zuokrudno.pl/strona,30,O\\_Firmie.html#dzialalnosc](http://www.zuokrudno.pl/strona,30,O_Firmie.html#dzialalnosc)

- c) Powiększanie świadomości ekologicznej społeczeństwa między innymi poprzez stwarzanie warunków do bezpośredniego kontaktu ze środowiskiem na terenach o wysokich walorach przyrodniczych
  - d) Poprawa warunków zasilania województwa w gaz ziemny I energię elektryczną poprzez rozbudowę systemów infrastruktury technicznej,
  - e) Poprawa warunków życia ludności na całym obszarze województwa poprzez zapewnienie odpowiedniej ilości I jakości infrastruktury technicznej,
  - f) Wspieranie rozwoju miast małych I średnich poprzez podwyższenie standard infrastruktury technicznej I społecznej
- 2) Podnoszenie konkurencyjności, innowacyjności I atrakcyjności region poprzez m.in.
- a) Tworzenie warunków do rozwoju atrakcyjnych w skali Europy ofert turystycznych przy wykorzystaniu istniejących potencjałów,
  - b) Zwiększenie dostępności do usług dla ludności I obsługi przedsiębiorczości,
- 3) Ochrona I racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego I dziedzictwa kulturowego między innymi poprzez:
- a) Zachowanie równowagi przyrodniczej w środowisku naturalnym,
  - b) Powiększanie świadomości ekologicznej społeczeństwa między innymi poprzez stwarzanie warunków do bezpośredniego kontaktu ze środowiskiem na terenach o wysokich walorach przyrodniczych.

Zgodnie z dokumentem Województwo Warmińsko Mazurskie Plan zagospodarowania przestrzennego Lidzbark Welski to lokalny ośrodek rozwoju. , a to wymaga rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej.

#### PLAN GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARZE DORZECZA WIŚŁY

Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oraz obszarów chronionych, ustalonych na mocy art 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej:

- Dla jednolitych części wód, będących w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu/potencjału,
- Dla naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego,
- Dla silnie zmienionych I sztucznych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego potencjału ekologicznego,
- W obydwu powyższych przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/ potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego,
- Dla obszarów chronionych funkcjonujących na obszarach dorzeczy, nie zostały podwyższone cele środowiskowe.

Cele środowiskowe dla wód podziemnych ustalonych na mocy art 4 RDW:

- Zapobieganie dopływowo lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych
- Zapobieganie pogorszeniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW),
- Zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- Wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego I utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

#### STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO DLA WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO – MAZURSKIEGO DO ROKU 2025

Jednym z celów strategicznych ww dokumencie jest Nowoczesna Infrastruktura Rozwoju. Cel ten będzie realizowany poprzez między innymi następujące cele operacyjne:

- 1) Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności, między innymi poprzez inwestycje w drogi rowerowe poprawiające bezpieczeństwo ruchu i dostępność komunikacyjną do usług publicznych
- 2) Poprawę jakości ochronę środowiska przyrodniczego realizowaną przez:
  - a) rozbudowę sieci kanalizacyjnych
  - b) dalsze inwestowanie w sieci wodociągowe.

## REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO NA LATA 2014-2020

---

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 realizował będzie cele unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz do osiągnięcia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, a także osiągał będzie rezultaty wskazane w Umowie Partnerstwa poprzez koncentrację tematyczną i terytorialną wsparcia na przedsięwzięciach odnoszących się do następujących osi priorytetowych:

- Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur,
- Kadry dla gospodarki,
- Cyfrowy region,
- Efektywność energetyczna,
- Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów,
- Kultura i dziedzictwo,
- Infrastruktura transportowa,
- Obszary wymagające rewitalizacji,
- Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych,
- Regionalny rynek pracy,
- Włączenie społeczne,
- Pomoc techniczna.

W ramach **osi priorytetowej 4 Efektywność energetyczna** wsparcie mogą uzyskać następujące typy przedsięwzięć:

- wytwarzanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych wraz z podłączeniem do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej lub na potrzeby własne podmiotów,
- efektywna dystrybucja ciepła z OZE (m.in. geotermia, pompy ciepła, kotłownie),
- działania informacyjno-edukacyjne promujące wykorzystanie OZE wyłącznie jako element uzupełniający projektów,
- budowa/modernizacja sieci dystrybucyjnych umożliwiających przyłączanie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego – projekty,
- zwiększenie efektywności energetycznej MŚP, modernizacja instalacji / technologii w celu zmniejszenia zużycia energii cieplnej, elektrycznej lub wody; projekty dotyczące odzyskiwania energii cieplnej (np. z procesów przemysłowych, z produkcji energii),
- wdrażanie systemów zrównoważonego zarządzania energią,



- audyty energetyczne MŚP (wyłącznie jako element kompleksowy projektów wymienionych powyżej),
- kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej/ wielorodzinnych budynków mieszkalnych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne (m.in. ocieplenie budynku, wymiana okien i drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne, przebudowa systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła),
- przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji, instalacja OZE, instalacja systemów chłodzących, w tym również OZE),
- audyty energetyczne dla sektora mieszkaniowego i publicznego (wyłącznie jako element projektów kompleksowej modernizacji, opisanych powyżej),
- instalacja inteligentnych systemów zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej/budynkach mieszkaniowych w oparciu m.in. o technologie TIK (wyłącznie jako element projektów kompleksowej modernizacji, opisanych powyżej),
- budowa lub przebudowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji / trigeneracji,
- budowa lub przebudowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji z OZE,
- budowa lub przebudowa jednostek wytwarzania ciepła w wyniku, której jednostki te zostaną zastąpione jednostkami wytwarzania energii w wysokosprawnej kogeneracji / trigeneracji;
- budowa przyłączy do sieci ciepłowniczej i energetycznej,
- budowa/przebudowa infrastruktury transportu publicznego (np. P&R, budowa buspasów oraz zintegrowanych przystanków przesiadkowych pomiędzy różnymi rodzajami transportu, sygnalizacja wzbudzana, drogi rowerowe, „Ekomobilny MOF”), zgodnie ze strategiami miejskimi obejmującymi ograniczenie emisyjności w transporcie,
- zakup, modernizacja niskoemisyjnego taboru;
- wymiana oświetlenia miejskiego na energooszczędne,
- wdrażanie systemów informacji i zarządzania ruchem (jako element projektów wskazanych powyżej);
- działania informacyjne promujące transport zbiorowy jako element uzupełniający projektów.

W ramach osi priorytetowej 5 **Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystywanie zasobów**. wsparcie mogą uzyskać następujące typy przedsięwzięć:

Dokończenie uporządkowania gospodarki odpadowej w województwie poprzez koncentrację na realizacji zadań związanych z odpadami problemowymi i sektorowymi, w tym m.in.:

- kompleksowe projekty skierowane na poprawę gospodarki odpadami przez zapobieganie powstawaniu odpadów, promowanie ponownego użycia, wdrażanie technologii odzysku, w tym recyklingu i ostatecznego unieszkodliwiania odpadów,
- kompleksowa poprawa gospodarki odpadami niebezpiecznymi,
- tworzenie przez gminy punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (szkło, metale, papier, tworzywa sztuczne) oraz punktów dobrowolnego gromadzenia odpadów,
- działania informacyjno-edukacyjne promujące segregację odpadów jako element uzupełniający projektów,
- kompleksowe wsparcie gospodarki wodno-ściekowej, w tym wyposażenie aglomeracji w odpowiednie systemy odbioru ścieków komunalnych, budowę oczyszczalni ścieków bądź

poprawa parametrów już istniejących oczyszczalni, wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi,

- kompleksowe wsparcie budowy systemów indywidualnych oczyszczania ścieków na terenach zabudowy rozproszonej (budowa przydomowych lub przykładowych oczyszczalni ścieków, które pozwolą na osiągnięcie pełnej zgodności aglomeracji wskazanych w KPOŚK z wymogami dyrektywy ściekowej) jedynie w sytuacji zidentyfikowanych obszarów, co do których rachunek ekonomiczny będzie uzasadniał taki rodzaj inwestycji,
- budowa i modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę (sieci wodociągowe, ujęcia i stacje uzdatniania wody), z uwzględnieniem inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodociagowymi,
- zakup urządzeń i aparatury (np. mobilne laboratoria, instalacje kontrolno-pomiarowe), zakup i remont urządzeń służących gromadzeniu, odprowadzaniu, uzdatnianiu i przesyłowi wody, wdrożenie nowych technologii służących oszczędzaniu wody i odnowy wody,
- podniesienie standardu bazy technicznej i wyposażenia parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody (w tym położonych na obszarach NATURA 2000); edukacja ekologiczna w celu zwiększenia świadomości w zakresie potrzeb i właściwych metod ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu wraz z przygotowaniem pomieszczeń na ten cel,
- inwestowanie w niezbędną infrastrukturę związaną z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków (również na terenach chronionych),
- tworzenie miejsc ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime, np. banki genowe, rewaloryzacja i rewitalizacja parków miejskich, ogrody botaniczne, eko-parki, kształtowanie i pielęgnacja zadrzewień przydrożnych,
- realizacja zadań służących ochronie i osiągnięciu co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód jezior, m.in. poprzez ich rekultywację (w pierwszej kolejności w powiązaniu z funkcją uzdrowską województwa).

## PROGRAM REWITALIZACJI MIAST CITTASLOW WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO – MAZURSKIEGO

### CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA PROGRAMU REWITALIZACJI SIECI MIAST CITTASLOW WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO - MAZURSKIEGO

Nadrzędnym celem jest dokumentu jest **wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, lepsza jakość życia społeczności zamieszkującej obszary problemowe**. Ponadto określono cele szczegółowe:

Stworzenie warunków dla przeprowadzenia procesu rewitalizacji;

- wdrożenie kompleksowej koncepcji służącej ukierunkowanemu rozwojowi całego przedmiotowego obszaru,
- stworzenie efektywnego systemu zarządzania w celu realizacji procesu rewitalizacji.

Ochrona dziedzictwa kulturowego:

- zabezpieczenie i ochrona zabytków i obiektów dziedzictwa kulturowego,

Poprawa jakości środowiska naturalnego:

- poprawa efektywności energetycznej budynków,

- poprawa świadomości ekologicznej i proekologicznych postaw mieszkańców,
- promowanie ekologicznych środków komunikacji.

Wzmocnienie lokalnej gospodarki:

- stworzenie dogodnych warunków dla rozwoju funkcji handlowo-usługowych,
- poprawa warunków dla rozwoju turystyki, lokalnego handlu detalicznego i gastronomii poprzez rewitalizację przestrzeni publicznej,
- stworzenie warunków do funkcjonowania podmiotów wspierających rozwój spółdzielni socjalnych, aktywizację zawodową i podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

Rewitalizacja i modernizacja przestrzeni publicznej:

- przezwyciężenie występującego na obszarze „stanu kryzysowego” poprzez ograniczenie oraz niwelowanie negatywnych zjawisk społecznych,
- przywrócenie lub nadanie nowej funkcji oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju obszaru w oparciu o charakterystyczne uwarunkowania wewnętrzne,
- poprawa jakości i warunków życia mieszkańców,
- zwiększenie spójności społecznej poprzez eliminowanie ubóstwa, ograniczanie nierówności społecznych, zwiększenie zatrudnienia i integracji społecznej,
- podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców, szczególnie ludności należącej do grup marginalizowanych, a przez to zwiększanie kreatywności mieszkańców, ich zdolności do innowacji,
- rozwój zdolności adaptacyjnych w kontaktach społecznych i gospodarczych, poprzez odpowiedni system opiekuńczy i edukacyjny oraz mobilizację i aktywizację ludności obszarów zdegradowanych,
- wzmocnienie gospodarki lokalnej i regionalnej oraz tworzenie dzięki temu nowych miejsc pracy,
- modernizacja infrastruktury socjalnej i technicznej,
- zachowanie i rewitalizacja budynków oraz obiektów o walorach historycznych, kulturowych, architektonicznych i urbanistycznych,
- poprawa bezpieczeństwa i zmniejszenie przestępczości,
- poprawa dostępności przestrzeni i obiektów dla osób niepełnosprawnych,
- poprawa jakości przestrzeni publicznej dla mieszkańców i turystów,
- kształtowanie pozytywnego wizerunku miasta,
- kompleksowa rewitalizacja i modernizacja przestrzeni publicznych w celu poprawy uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych, gospodarczych i społecznych,
- rewitalizacja i modernizacja ogólnodostępnych terenów rekreacyjnych,
- rewitalizacja i modernizacja obiektów użyteczności publicznej.

Renowacja i modernizacja substancji budowlanej oraz wzmocnienie funkcji mieszkaniowej:

- zachowanie, rewaloryzacja i modernizacja substancji budowlanej, w szczególności budynków o wartościach i znaczeniu historycznym, architektonicznym, artystycznym lub przestrzenno-funkcjonalnym,
- wspieranie zrównoważonego rozwoju przestrzenno-funkcjonalnego i zgodnego współistnienia funkcji użytkowych obszaru jako miejsca zamieszkania i pracy,
- poprawa jakości obiektów mieszkalnych oraz otoczenia mieszkaniowego.

Poprawa warunków dla rozwoju edukacji, nauki i kultury:

- rewitalizacja obiektów związanych z edukacją, nauką i kulturą,
- dostosowanie ich wyposażenia do nowoczesnych standardów,
- wspieranie współpracy między podmiotami edukacyjnymi a podmiotami gospodarczymi poprzez transfer wiedzy i doświadczeń,
- dostosowanie obiektów do standardów umożliwiających realizację zadań służących zapobieganiu wykluczeniu społecznemu, podnoszeniu kompetencji i kwalifikacji, zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- wspieranie i animowanie inicjatyw służących wzmocnieniu kompetencji społecznych i zawodowych, dzięki którym mieszkańcy miast objętych programem będą mogli stać się bardziej konkurencyjni na rynku pracy.

Poprawa infrastruktury socjalnej:

- wzmocnienie i poprawa oferty wypoczynkowej dzięki modernizacji obiektów i terenów sportowo-rekreacyjnych,
- poprawa warunków wypoczynku i spędzania wolnego czasu poprzez wspieranie inicjatyw dla dzieci, młodzieży i seniorów,
- modernizacja i rozbudowa placówek socjalnych i obiektów użyteczności publicznej,
- tworzenie i wspieranie sieci społecznych,
- przeciwdziałanie przejawom patologii społecznych i wykluczeniu społecznemu,
- wspieranie inicjatyw mających na celu wzmocnienie sieci społecznych, aktywizacji zawodowej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,
- tworzenie warunków sprzyjających wzmocnieniu poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców (tworzenie programów, wspieranie inicjatyw itp.).

#### PROGRAM EKOENERGETYCZNY WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO - MAZURSKIEGO NA LATA 2005-2010

Jednym z celów jest racjonalne użytkowanie energii realizowane poprzez: poprawę parametrów termoizolacyjnych budynków, działania edukacyjne i informacyjne skierowane do społeczności lokalnych, odnoszące się do racjonalnego użytkowania energii

#### WOJEWÓDZKI PROGRAM ZWIĘKSZANIA LESISTOŚCI

Jednym z celów wyznaczonych w ramach ww dokumentu jest stworzenie atrakcyjnych obszarów wiejskich poprzez np. rozwój agroturystyki, poprawę turystycznej atrakcyjności terenów leśnych poprzez budowę i utrzymanie infrastruktury turystycznej w lasach.

#### STRATEGIA ROZWOJU TURYSTYKI W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO – MAZURSKIM

Cel strategiczny tego dokumentu to: TURYSTYKA WIODĄCĄ DZIEDZINĄ GOSPODARKI WARMII I MAZUR. Najważniejsze działania aby to zrealizować to: rozwój walorów i atrakcji turystycznych oraz rozwój infrastruktury.

#### STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO OBSZARU WIELKICH JEZIOR MAZURSKICH

Cel główny dokumentu to: Wzrost konkurencyjności obszaru Wielkich jezior Mazurskich w zakresie atrakcyjności turystycznej, warunków do prowadzenia biznesu oraz wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i warunków życia. Jednym z wyznaczonych celów strategicznych jest wysokiej Jakości środowisko przyrodnicze. Chcąc to osiągnąć należy m.in.

- rozwijać nowoczesną i efektywną infrastrukturę ochrony Środowiska przyrodniczego,

- dążyć do wysokiego poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców i przyjezdnych.

## PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO –MAZURSKIEGO NA LATA 2011 – 2014 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2015 - 2018

Głównym celem Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko –Mazurskiego na lata 2011 – 2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015 – 2018, zwanego dalej Programem **jest ochrona zasobów naturalnych, poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego**. Sformułowano również trzy priorytety, w ramach których zaplanowano kierunki działań, które pozwolą na realizację wyznaczonych priorytetów.

Priorytety:

- Doskonalenie działań systemowych,
- Zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych,
- Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

W ramach tych priorytetów kierunki działań będą realizowane przez odpowiednie podmioty np. Zarząd Województwa, samorzady gminne i powiatowe, uczelnie, podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe, Państwową Straż Pożarną, Policję, Państwową Inspekcję Sanitarną, RDLP, RZGW, PK, GDDKiA, ARiMR, ZMiUW, PIG, PSH, RDOŚ, WIOŚ, itd.

W związku z faktem, że opracowanie dotyczy gminy, wybrano ze wszystkich kierunków działań programu, te , które mają być realizowane przez samorząd gminny.

### Priorytet I. Doskonalenie działań systemowych

- Uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategicznych programach rozwoju gmin.
- Rozwój współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej dla realizacji celów programu,
- Wzrost udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska:
- Doskonalenie systemu udostępniania społeczeństwu informacji o środowisku i jego ochronie przez organy administracji samorządowej, a także inne podmioty powołane do wykonywania zadań publicznych dotyczących środowiska i jego ochrony,
- Wspieranie rozwoju szkolnej edukacji w zakresie ochrony przyrody środowiska,
- Zapewnienie udziału pozarządowych organizacji ekologicznych w gremiach podejmujących decyzje dotyczące ochrony środowiska,
- Rozwój współpracy z mediami w zakresie upowszechniania informacji o środowisku i jego ochronie.
- Wzrost odpowiedzialności za szkody w środowisku m.in. poprzez prowadzenie szkoleń na temat odpowiedzialności sprawcy za szkody w środowisku dla pracowników administracji samorządowej,
- Uwzględnienie aspektów ekologicznych w planowaniu przestrzennym:
- Uwzględnienie w studiach oraz planach zagospodarowania przestrzennego wymagań ochrony środowiska, gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej, w szczególności wynikających z opracowań ekofizjograficznych, prognoz oddziaływania na środowisko (wraz z poprawą jakości tych dokumentów).
- Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa poprzez:
- Podejmowanie akcji i działań na rzecz aktywnej ochrony środowiska w regionie oraz upowszechnianie informacji o jego walorach przyrodniczych i kulturowych,
- Prowadzenie zajęć terenowych , „zielonych lekcji”, wykładów, prelekcji, prezentacji multimedialnych, pokazów filmów dla różnych grup odbiorców,
- Organizowanie konkursów, wystaw, akcji, kampanii i festynów ekologicznych,

- Popularyzację wiedzy o środowisku i jego ochronie przez media, publikacje i Internet,
- Szkolenia metodyczne dla nauczycieli i animatorów edukacji ekologicznej,
- Propagowanie sprzyjających ochronie środowiska zachowań konsumenckich,
- Promocję proekologicznych form gospodarowania, eko – i agroturystyki, zdrowej żywności i zdrowego trybu życia,
- Opracowanie i realizacja lokalnych programów edukacyjnych uwzględniających specyfikę środowiska, lokalną tożsamość i tradycję kulturową, dla różnych grup odbiorców.

#### **Priorytet II. Zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych**

- Rozwój form ochrony przyrody m.in. poprzez wspieranie powiększania i powoływania nowych form ochrony przyrody w uzgodnieniu z samorządami lokalnymi,
- Zapewnienie integralności przyrodniczej województwa poprzez:
- Wyznaczenie, utrzymanie i właściwe zagospodarowanie lądowych korytarzy ekologicznych, łączących obszary o charakterze węzłowym,
- Budowa przejść dla zwierząt na trasach komunikacyjnych,
- Zapewnienie ciągłości morfologicznej rzek ze szczególnym uwzględnieniem tras migracji ryb,
- Ochrona tradycyjnych układów drzew wzdłuż alei i dróg
- Zapewnienie ochrony i renaturalizacja zbiorowisk roślinnych towarzyszących ciekom wodnym, otaczających zbiorniki wodne i obszary podmokłe.
- Ograniczenie negatywnego wpływu rozwoju energetyki wiatrowej na przyrodę, mieszkańców, krajobraz oraz obiekty zabytkowe poprzez wieloaspektową analizę potencjalnych oddziaływań i określanie warunków lokalizacji nowych inwestycji.
- Ochronę przed deficytem wody poprzez:
- Realizację projektów mających na celu zapewnienie odpowiedniej ilości zasobów wodnych na potrzeby ludności i gospodarki,
- Utrzymanie i modernizacja systemów melioracyjnych, w tym urządzeń piętrzących wodę, umożliwiających sterowanie odpływem i zmniejszenie nierówności przepływu cieków,
- Poprawa zdolności retencyjnych poprzez ochronę retencji naturalnej, budowę zbiorników retencyjnych oraz instalowanie urządzeń regulujących odpływ wód,
- Utrzymywanie i odnawianie urządzeń melioracji szczegółowych. Melioracje szczegółowe to: rowy wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie, drenowania, rurociągi o średnicy poniżej 0,6 m, stacje pomp do nawodnień ciśnieniowych, ziemne stawy rybne, groble na obszarach nawadnianych, systemy nawodnień grawitacyjnych i ciśnieniowych.
- Dążenie do maksymalizacji oszczędności zasobów wodnych przeznaczonych na cele przemysłowe i konsumpcyjne, propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody.
- Ochrona zasobów wód podziemnych

#### **Priorytet III. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego**

- Redukcja emisji SO<sub>2</sub>, NO<sub>x</sub> i pyłu drobnego z procesów wytwarzania energii poprzez m.in.:
- Likwidację lokalnych kotłowni o dużej emisji i rozbudowę sieci ciepłowniczej,
- Zamianę kotłowni węglowych na obiekty niskoemisyjne,
- Instalowanie wysokosprawnych urządzeń ciepłowniczych i budowę nowoczesnych sieci ciepłowniczych,
- Instalowanie i modernizacja urządzeń ochrony powietrza,
- Prowadzenie kontroli prawidłowości eksploatacji urządzeń energetycznych, rozbudowę sieci gazowej (przesyłowej i rozdzielczej) województwa,
- Zmniejszanie zapotrzebowania na energię: stosowanie energooszczędnych technologii w gospodarce, dokonywanie termomodernizacji budynków, wprowadzanie nowoczesnych

systemów grzewczych w domach jednorodzinnych, zmniejszanie strat energii w systemach przesyłowych (elektroenergetycznych i ciepłych).

- Poprawa jakości wód poprzez m.in. wyposażenie jak największej liczby gospodarstw rolnych w zbiorniki na gnojnicę i płyty obornikowe, stosowanie zasad dobrej praktyki rolniczej.
- Doskonalenie systemu gospodarki odpadami,
- Ograniczenie oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych,
- Ograniczenie zagrożeń ze strony substancji chemicznych w środowisku.

## PRIORYTETY I CELE EKOLOGICZNE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU DZIAŁDOWSKIEGO NA LATA 2011 – 2014 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2015-2021

---

W ramach Programu Ochrony Środowiska dla powiatu działdowskiego na lata 2011 – 2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2021 wyznaczono następujące priorytety oraz cele ekologiczne:

- I. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego**
  1. Ochrona przyrody i krajobrazu
  2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów
  3. Ochrona powierzchni ziemi
  4. Ochrona zasobów kopalin i wód podziemnych
  5. Biotechnologie i organizmy genetycznie zmodyfikowane
- II. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii**
  1. Materiałochłonność, wodochłonność i odpadowość produkcji
  2. Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych
  3. Kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy
- III. Środowisko i zdrowie. Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego**
  1. Relacja środowisko – zdrowie
  2. Jakość wód
  3. Zanieczyszczenie powietrza
  4. Gospodarka odpadami
  5. Zagrożenia wynikające z awarii przemysłowych i stosowania chemikaliów w tym substancji niszczących warstwę ozonową
  6. Oddziaływanie hałasu
  7. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych
- IV. Ochrona klimatu**
- V. Edukacja ekologiczna**
- VI. Monitoring środowiska**

---

## POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI NA POZIOMIE KRAJOWYM

---

### POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA W LATACH 2009 - 2012 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2016

---

W ramach ochrony zasobów naturalnych Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 określiła następujące cele w zakresie:

- **ochrony przyrody to:** zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji na poziomach wewnątrzgatunkowym (genetycznym) i gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym) wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną.

- **ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów:** dalsze prace w kierunku racjonalnego użytkowania zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego. Oznacza to rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
- **racjonalnego gospodarowania zasobami wody:** racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie samofinansowania gospodarki wodnej. Naczelne zadanie to maksymalizacja oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne, zwiększenie retencji wodnej oraz skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniami.
- **ochrony powierzchni ziemi a w szczególności dla ochrony gruntów użytkowanych rolniczo jest:** rozpowszechnienie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego; przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno – błotnych przez czynniki antropogeniczne; zwiększanie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą.
- **gospodarowania zasobami geologicznymi:** racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę zasobów podziemnych oraz otoczenie ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją.
- W ramach poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 określiła następujące cele :
- **środowisko a zdrowie:** dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w zakresie stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.
- **jakość powietrza:** spełnienie zobowiązań wynikających z Traktatu akcesyjnego oraz dyrektyw LCP i CAFE.
- **ochrona wód:** do końca 2015 roku Polska powinna zapewnić 75% redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych kończąc krajowy program budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej dla wszystkich aglomeracji powyżej 2000 RLM
- **gospodarki odpadami:** osiągnięcie w 2014 odzysku min 60% i recyklingu 55% odpadów opakowaniowych; osiągnięcie w 2010 roku odzysku co najmniej 25% odpadów biodegradowalnych tak, aby nie trafiły na składowiska, a w 2013 r. odzysku 50% tych odpadów; zebranie w 2012 25% zużytych baterii i akumulatorów, a w 2016 r. 45 % tych odpadów.
- **oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych:** dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków aby zmniejszyć to zagrożenie tam, gdzie ono jest największe. Podobny jest też cel działań związanych z zabezpieczeniem społeczeństwa przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.
- **substancje chemiczne:** stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek zgodnie z zasadami Rozporządzeń REACH.

#### KRAJOWY PLAN GOSPODARKI ODPADAMI 2014

Celem dalekosiężnym KPGO 2014 jest dojście do systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, w którym w pełni realizowane są zasady gospodarki odpadami, a w szczególności zasada postępowania z odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, czyli po pierwsze zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie kolejno przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku (czyli wykorzystania



odpadów), unieszkodliwienie, przy czym najmniej pożądanym sposobem ich zagospodarowania jest składowanie. Realizacja tego celu umożliwi osiągnięcie innych celów takich jak: ograniczenie składowania odpadów, w szczególności odpadów ulegających biodegradacji, ograniczenie zmian klimatu powodowanych przez gospodarkę odpadami czy też zwiększenie udziału w bilansie energetycznym kraju energii ze źródeł odnawialnych poprzez zastępowanie spalania paliw kopalnych różnego rodzaju metodami odzysku energii z odpadów zawierających frakcje biodegradowalne. Biorąc pod uwagę ustalenia PEP, przyjęto następujące cele główne:

- Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB
- Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska
- Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów,
- Wylimitowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
- Utworzenie i uruchomienie bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce (BDO).

## AKTUALIZACJA KRAJOWEGO PROGRAMU OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH –AKPOŚK 2010

Podstawowym instrumentem wdrożenia postanowień dyrektywy 91/271/EWG jest Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych. Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami. KPOŚK jest dokumentem strategicznym, w którym oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji miejskich i wiejskich, o RLM większej od 200, w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych. Program koordynuje działania gmin i przedsiębiorstw wodociągowo – kanalizacyjnych w realizacji infrastruktury sanitacji na ich terenach,,

Zgodnie z art. 43 ust.4c ustawy Prawo wodne, KPOŚk podlega okresowej aktualizacji. Obecnie posługujemy się trzecią aktualizacją AKPOŚK2010 zatwierdzoną 1 lutego 2011 roku, która swoim zakresem obejmuje wyłącznie dane dotyczące terminów realizacji inwestycji. Pozostałe wartości pozostają zgodne z dokumentem AKPOŚK2009 zatwierdzonym przez Radę Ministrów w dniu 2 marca 2010 r. W ramach AKPOŚK2009 Gmina Lidzbark została ujęta w Załączniku nr 1 wymieniającego 1313 Aglomeracji priorytetowych dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego.

Dane z załącznika nr1 dotyczące gminy Lidzbark:

1. Id aglomeracji: PLWM033
2. Nazwa Aglomeracji: Lidzbark
3. Powiat: działdowski
4. Województwo WM – Warmińsko Mazurskie
5. Dorzecze: Wisła
6. Region wodny: SW Region wodny Środkowej Wisły
7. Gmina wiodąca w aglomeracji: Lidzbark
8. Gminy w aglomeracji : Lidzbark
9. Nr rozporządzenia ustanawiającego aglomerację: 48/2006
10. RLM aglomeracji zgodnie z rozporządzeniem ustanawiającym aglomerację: 8 272
11. Liczba rzeczywistych Mk (mieszkańców) w aglomeracji stan na 31.12.2006 r.: 8 272
12. Symbol grupy aglomeracji 3 ,czyli RLM<2 000, 10 000)

13. Liczba Mk korzystających z systemu kanalizacyjnego: 6 380 – stan na 31.12.2006 r.
14. Długość sieci kanalizacyjnej ogółem (sanitarnej I ogólnospławnej) w aglomeracji w km - 58 km – stan na 31.12.2006 r.
15. % Mk rzeczywistych korzystających z sieci kanalizacyjnej – 77,1% - stan na 31.12.2006 r.
16. RLM korzystających z sieci kanalizacyjnej – 6 380 - stan na 31.12.2006 r.
17. % RLM korzystających z sieci kanalizacyjnej – 77,1% - stan na 31.12.2006 r.
18. Wskaźnik koncentracji 110 [Mk/km], czyli Liczba Mk przypadająca na 1 km istniejącej sieci kanalizacyjnej - stan na 31.12.2006 r.
19. Przyrost Mk korzystających z system kanalizacyjnego w latach 2007-2015 – 3429
20. Liczba Mk korzystających z system kanalizacyjnego, 6380 - stan na 31.12.2015 r.
21. %M korzystających z system kanalizacyjnego, stan na 31.12.2015 – 77,13% - stan na 31.12.2015 r.
22. RLM korzystających z sieci kanalizacyjnej, 6 380 - stan na 31.12.2015 r.
23. %RLM korzystających z sieci kanalizacyjnej 77,1% - stan na 31.12.2015 r.
24. Wskaźnik koncentracji przyrostu Mk 2007-2015 120 [Mk/km]
25. Długość sieci planowana do budowy [ km] 0,6 km
26. Długość sieci planowana do modernizacji [km] 0 km
27. Id oczyszczalni ścieków PLWM0330
28. Nazwa Oczyszczalni :Lidzbark
29. Przepustowość istniejącej oczyszczalni 2 263 [m<sup>3</sup>/d]
30. Wydajność istniejącej oczyszczalni [RLM] 15 087
31. Rodzaj istniejącej oczyszczalni B – oczyszczalnia biologiczna spełniająca standard odprowadzanych ścieków dla aglomeracji <15 000 RLM
32. Rodzaj planowanej oczyszczalni B planowane na 31.12.2015 r
33. Rodzaj inwestycji – I - istniejąca oczyszczalnia, która spełnia wymagania nie wymaga inwestycji - planowane na 31.12.2015 r.
34. Przepustowość oczyszczalni [m<sup>3</sup>/d] 2 263 - planowane na 31.12.2015 r.
35. Wydajność oczyszczalni 28 288 [RLM ] planowane na 31.12.2015 r.
36. Ilość suchej masy osadów powstających na oczyszczalni, 565,5 kg s.m./d
37. Termin osiągnięcia efektu ekologicznego w zakresie oczyszczania ścieków –I
38. Termin osiągnięcia efektu ekologicznego w aglomeracji –I
39. Termin osiągnięcia efektu ekologicznego w zakresie gospodarki osadowej -I
40. Nakłady inwestycyjne planowane na lata 2007-2015 na sieci kanalizacyjne 109,9 tys zł
41. Nakłady inwestycyjne planowane na lata 2007-2015 na oczyszczalni i ścieków wraz z przeróbką osadu – 0 tys zł
42. Nakłady inwestycyjne planowane na lata 2007-2015 na zagospodarowanie osadu 0 tys. zł
43. Nakłady inwestycyjne planowane na lata 2007-2015 na oczyszczalni i ścieków wraz z przeróbką osadu i jego zagospodarowaniem 0 tys. zł
44. Nakłady inwestycyjne planowane na lata 2007-2015 ogółem 0 tys.zł

#### PROGRAM OCZYSZCZANIA KRAJU Z AZBESTU NA LATA 2009-2032

W dokumencie zostały wyznaczone następujące cele:

1. usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbestu,
2. minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu,
3. likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko

Gmina Lidzbark odnosi się do tych zadań przede wszystkim w Programie usuwania wyrobów zawierających azbestu na terenie Miasta i Gminy Lidzbark na lata 2009-2032, którego cele również zostały opisane w Prognozie.

## POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO ROKU 2030

---

Rozwój energetyki odnawialnej ma istotne znaczenie dla realizacji podstawowych celów polityki energetycznej. Zwiększenie wykorzystania tych źródeł niesie za sobą większy stopień uniezależnienia się od dostaw energii z importu. Promowanie wykorzystania OZE pozwala na zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie występujących surowcach. Energetyka odnawialna to zwykle niewielkie jednostki wytwórcze zlokalizowane blisko odbiorcy, co pozwala na podniesienie lokalnego bezpieczeństwa energetycznego oraz zmniejszenie strat przesyłowych. Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych cechuje się niewielką lub zerową emisją zanieczyszczeń, co zapewnia pozytywne efekty ekologiczne. Rozwój energetyki odnawialnej przyczynia się również do rozwoju stabilniej rozwiniętych regionów, bogatych w zasoby energii odnawialnej.

## STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO I ŚRODOWISKA PERSPEKTYWA DO 2020

---

W dokumencie zostały wyznaczone trzy cele rozwojowe, a w ramach każdego z nich kierunki interwencji: Czynią pogrubioną zostały zaznaczone te kierunki interwencji, które w sposób najpełniejszy są i będą realizowane na terenie Gminy Lidzbark.

1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska
  - a. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin
  - b. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
  - c. Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarki leśna**
  - d. Uporządkowanie zarządzania przestrzenią
2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię
  - a. Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii,
  - b. Poprawa efektywności energetycznej**
  - c. Zabezpieczenie bezpieczeństwa dostaw importowanych surowców energetycznych
  - d. Modernizacja sektora elektroenergetyki zawodowej, w tym przygotowanie do wprowadzenia energetyki jądrowej
  - e. Rozwój konkurencji na rynkach paliw i energii oraz umacnianie pozycji odbiorcy
  - f. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,**
  - g. Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i miejskich
  - h. Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne
3. Poprawa stanu środowiska
  - a. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki**
  - b. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne,**
  - c. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki**
  - d. Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych
  - e. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy**

W dokumencie wyróżniono trzy obszary strategiczne:

1. Sprawne i efektywne państwa,
2. Konkurencyjna Gospodarka,
3. Spójność społeczna i terytorialna,

W ramach obszaru drugiego wyznaczono m.in. cel Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko, który będzie realizowany poprzez priorytetowe kierunki interwencji publicznej tj.

- Racjonalne gospodarowanie zasobami,
- Poprawę efektywności energetycznej,
- Zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii,
- Poprawę stanu środowiska,
- Adaptację zmian klimatu.

### KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE

---

Zgodnie z wizją rozwoju regionalnego Polski do roku 2020 polskie regiony będą charakteryzować następujące cechy:

- Konkurencyjność i innowacyjność,
- Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna,
- Skuteczność, efektywność i partnerstwo w realizacji celów rozwojowych,
- Bezpieczeństwo ekologiczne, wysoki poziom i skuteczność ochrony środowiska oraz zasobów przyrodniczych

Strategiczny cel polityki regionalnej to:

Efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

### STRATEGICZNY PLAN ADAPTACJI DLA SEKTORÓW I OBSZARÓW WRAŻLIWYCH NA ZMIANY KLIMATU DO ROKU 2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030 – SPA 2020

---

Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Wyznaczono w jej ramach 6 celów:

1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska,
2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich
3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu,
4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu,
5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu
6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

W ramach celu 1 wyznaczono m.in. następujące kierunki działań:

- Dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,

- Ochrona różnorodności biologicznej i gospdarka leśna w kontekście zmian klimatu

## KRAJOWA STRATEGIA OCHRONY I ZRÓWNOWAŻONEGO UŻYTKOWANIA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ WRAZ ORAZ PROGRAM DZIAŁAŃ NA LATA 2007-2013

---

Cel nadrzędny dokumentu to: Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej w skali lokalnej, krajowej i globalnej oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jej organizacji (wewnątrzgatunkowego i międzygatunkowego i ponadgatunkowego), z uwzględnieniem potrzeb rozwoju społeczno – gospodarczego Polski oraz konieczności zapewnienia odpowiednich warunków życia i rozwoju społeczeństwa. Cele strategiczne tego dokumentu to:

1. Rozpoznanie i monitorowanie stanu różnorodności biologicznej oraz istniejących i potencjalnych zagrożeń,
2. Skuteczne usunięcie lub ograniczanie pojawiających się zagrożeń różnorodności biologicznej,
3. Zachowanie i /lub wzbogacenie istniejących oraz odtworzenie utraconych elementów różnorodności biologicznej,
4. Pełne zintegrowanie działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej z działaniami oddziałyującymi na tę różnorodność sektorów gospodarki oraz administracji publicznej i społeczeństwa ( w tym organizacji pozarządowych), przy zachowaniu właściwych proporcji pomiędzy zapewnieniem równowagi przyrodniczej, a rozwojem społeczno – gospodarczym kraju,
5. Podniesienie wiedzy oraz kształtowanie postaw i aktywności społeczeństwa na rzecz ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej,
6. Udoskonalenie mechanizmów i instrumentów służących ochronie i zrównoważonemu użytkowaniu różnorodności biologicznej,
7. Rozwinięcie współpracy międzynarodowej w skali regionalnej i globalnej na rzecz ochrony i zrównoważonego użytkowania zasobów różnorodności biologicznej,
8. Użytkowanie różnorodności biologicznej w sposób zrównoważony, z uwzględnieniem równego i sprawiedliwego podziału korzyści i kosztów jej zachowania, w tym także kosztów zaniechań działań rozwojowych ze względu na ochronę przyrody.

## STRATEGIA OCHRONY OBSZARÓW WODNO – BŁOTNYCH W POLSCE WRAZ Z PLANEM DZIAŁAŃ

---

Cele nadrzędne Strategii to:

1. Zapewnienie ciągłości istnienia i naturalnego charakteru środowisk zachowanych dotychczas obszarów wodno – błotnych oraz pełniących przez nie funkcji ekologicznych
2. Zatrzymanie procesu degradacji i zanikania środowisk wodno – błotnych
3. Restytucji przyrodniczej obszarów zdegradowanych

Uznając za konieczną powszechną ochronę środowisk wodno – błotnych przyjęto następujące cele strategiczne:

- Doskonalenie i harmonizacja przepisów prawnych
- Synchronizacja działań różnych resortów, struktur zarządzania i organizacji
- Synchronizacja działań w zakresie siedlisk hydrogenicznych
- Ochrona prawna obiektów najcenniejszych przez włączanie w ich sieć obszarów chronionych
- Wskazanie priorytetowych obszarów wymagających ochrony lub renaturyzacja
- Rozwój metod czynnej ochrony obszarów wodno – błotnych

- Usprawnienie i wdrożenie instrumentów finansowych w sferze ochrony środowiska, wspierających ochronę obszarów wodno – błotnych
- Zapewnienie właściwej edukacji i promocji wartości obszarów wodno – błotnych, ich zagrożeń oraz potrzeb ochrony
- Rozwój badań naukowych i monitoring na obszarach wodno – błotnych, w tym stworzenie zintegrowanego monitoring obszarów wodno – błotnych objętych ochroną w ramach sieci Natura 200, obszarów objętych Dyrektywą Azotanową i obszarów wdrażania Wspólnej Polityki Rolnej.

#### BIAŁA KSIĘGA: ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU: EUROPEJSKIE RAMY DZIAŁANIA (2009)

Celem unijnych ram na rzecz adaptacji jest osiągnięcie w UE takiej zdolności adaptacji, by mogła ona stawić czoła skutkom zmian klimatu. Ramy te są zgodne z zasadą pomocniczości i będą uwzględniać ogólne cele UE dotyczące zrównoważonego rozwoju.

Działania przewidziane w ramach dokumentu to:

1. Tworzenie podstaw wiedzy,
2. Włączenie kwestii adaptacji do polityki UE w poszczególnych dziedzinach,
3. Poprawa zdolności adaptacji polityki zdrowotnej i społecznej,
4. Poprawa zdolności adaptacji sektora rolnictwa i leśnictwa,
5. Poprawa zdolności adaptacji różnorodności biologicznej, ekosystemów i wody,
6. Poprawa zdolności adaptacji obszarów przybrzeżnych i morskich,
7. Poprawa zdolności adaptacji systemów produkcyjnych i infrastruktury fizycznej.

#### KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030 – KPZK 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030), przyjęta przez rząd w grudniu 2011 r., jest najważniejszym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. W dokumencie:

- przedstawiono wizję zagospodarowania przestrzennego kraju do 2030 roku,
- określono cele i kierunki polityki przestrzennego zagospodarowania kraju,
- wskazano zasady, według których działalność człowieka powinna być realizowana w przestrzeni.

Koncepcja jest też częścią nowego systemu zarządzania rozwojem Polski. Oznacza to, że KPZK 2030 wraz z długo- i średniookresową Strategią Rozwoju Kraju oraz z dziewięcioma strategiami zintegrowanymi prezentują spójną wizję rozwoju Polski.

W KPZK 2030 rozwój kraju jest rozpatrywany w sposób kompleksowy. Oznacza to, że zadaniem zagospodarowania przestrzennego jest godzenie interesów różnych użytkowników przestrzeni (mieszkańców, przedsiębiorców inwestorów, państwa). Powinno być spójne z decyzjami podejmowanymi w innych obszarach dotyczących np. inwestycji infrastrukturalnych, potrzeby rozwoju miast, ochrony terenów zielonych.

KPZK wskazuje najpilniejsze problemy zagospodarowania polskiej przestrzeni i konkretne działania naprawcze w sześciu obszarach tematycznych dla:

- poprawy konkurencyjności największych miast i powiązań między nimi,
- tworzenia warunków równomiernego rozwoju poza dużymi miastami,

- rozwoju infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej (np. sieci szerokopasmowe),
- poszanowania środowiska naturalnego i walorów krajobrazowych, a także kulturowych,
- wzmocnienia odporności Polski na zagrożenia związane z bezpieczeństwem energetycznym (np. poprzez budowanie połączeń energetycznych z sąsiednimi państwami), czy ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi (np. powodziami),
- systematycznej budowy i utrzymania skutecznego systemu planowania przestrzennego (np. eliminowania chaotycznego sposobu W 2030 r. przestrzeń Polski ma być przyjazna dla mieszkańców naszego kraju i z powodzeniem konkurować z przestrzenią europejską, siłą polskiej przestrzeni, podobnie jak w Europie, będzie rozwój obszarów funkcjonalnych.

#### Obszar funkcjonalny

Jest to obszar kraju wyodrębniony na podstawie wspólnych cech geograficznych i silnych wewnętrznych powiązań. Przykładem obszaru funkcjonalnego może być duże miasto i otaczające je gminy. Mieszkańcy tych gmin na co dzień dojeżdżają do pracy w mieście, uczą się w nim, studiują, chodzą do teatru. Oznacza to, że taki obszar posiada wspólny potencjał i bariery rozwojowe, niezależne od granic administracyjnych. Planowanie przestrzenne czy szerzej – planowanie rozwoju – ponad tymi granicami, pozwala osiągnąć lepsze efekty.

#### STRATEGIA OCHRONY POWIETRZA UE I WYNIKAJĄCEJ Z NIEJ DYREKTYWY CAFÉ

Celem dokumentu jest ocena skutków realizacji celów założonych w ramach Strategii Tematycznej Unii Europejskiej dotyczącej zanieczyszczenia powietrza w Polsce. Najistotniejszym tematem tej analizy jest ujęcie w procesie realizacji celów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy – dyrektywy CAFÉ. Dyrektywą Clean Air for Europe wprowadzono normowanie stężeń pyłu zawieszonego PM<sub>2,5</sub>:

- poziom docelowy/dopuszczalny pyłu PM<sub>2,5</sub> ( docelowy 25 µg/m<sup>3</sup> - 2010 r./dopuszczalny 25 µg/m<sup>3</sup> - 2015 r., 20 µg/m<sup>3</sup> - 2020 r.

#### POLITYKA LEŚNA PAŃSTWA (KRAJOWY PROGRAM ZWIĘKSZANIA LESISTOŚCI)

Celem rządowego programu zwiększania lesistości na lata 2001-2020 jest zatem zapewnienie warunków do zwiększenia lesistości do 30%, ustalenie priorytetów ekologicznych i gospodarczych oraz wykorzystanie ich do optymalnego rozmieszczenia zalesień, a także opracowanie odpowiednich instrumentów realizacyjnych.

#### NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA 2007-2013

##### **Cel strategiczny Narodowej Strategii Spójności (NSS):**

Tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej Polski w ramach Unii Europejskiej i wewnątrz kraju.

##### **Cele szczegółowe NSS:**

- Tworzenie warunków dla utrzymania trwałego i wysokiego tempa wzrostu gospodarczego,
- Wzrost zatrudnienia poprzez rozwój kapitału ludzkiego oraz społecznego
- Podniesienie konkurencyjności polskich przedsiębiorstw w tym szczególnie sektora usług,

- Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej, mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski i jej regionów,
- Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
- Rozwój obszarów wiejskich.

---

## POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM I WSPÓLNOTOWYM

---

Zagadnienia związane z ochroną środowiska są poruszane również w prawie międzynarodowym i unijnym. Zachodzi spójność celów, kierunków działań i priorytetów ekologicznych ustanowionych w poniższych dokumentach z tymi, które zostały sformułowane w podmiotowym Programie

### Umowy międzynarodowe

1. **Dz.U.UE.L.1982.38.3 ...** **um.m.**  
Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk. Berno.1979.09.19.
2. **Dz.U.UE.L.1982.210.11 ...** **um.m.**  
Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt. Bonn.1979.06.23.
3. **Dz.U.UE.L.1982.384.7 ...** **um.m.**  
Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem. Waszyngton.1973.03.03.
4. **Dz.U.UE.L.1998.83.3 ...** **um.m.**  
Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie pustynnienia w państwach dotkniętych poważnymi suszami i/lub pustynnieniem, zwłaszcza w Afryce. Paryż.1994.06.17.
5. **Dz.U.UE.L.2005.348.28** **um.m.**  
Porozumienie w sprawie Międzynarodowego programu ochrony delfinów. Waszyngton.1998.05.21.
6. **Dz.U.UE.L.1994.33.13 ...** **um.m.**  
Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatycznych. Nowy Jork.1992.05.09.
7. **Dz.U.UE.L.2002.130.4 ...** **um.m.**  
Protokół z Kioto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu. Kioto.1997.12.11.
8. **Dz.U.UE.L.2015.26.1** **decyzja**  
Podpisanie, w imieniu Unii Europejskiej, Porozumienia między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Islandią, z drugiej strony, dotyczącego uczestnictwa Islandii we wspólnej realizacji zobowiązań Unii Europejskiej, jej państw członkowskich i Islandii w drugim okresie rozliczeniowym Protokołu z Kioto do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu.
9. **Dz.U.UE.L.2005.124.4** **um.m.**  
Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska. Aarhus.1998.06.25.
10. **Dz.U.UE.L.2013.171.1** **um.m.**  
Regulamin nr 49 Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych (EKG ONZ) - Jednolite przepisy dotyczące działań, jakie mają zostać podjęte przeciwko emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych z silników o zapłonie samoczynnym oraz z silników o zapłonie iskrowym stosowanych w pojazdach.
11. **Dz.U.UE.L.1981.171.13 ...** **um.m.**  
Konwencja w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości. Genewa.1979.11.14.
12. **Dz.U.UE.L.1993.149.16 ...** **um.m.**  
Protokół do Konwencji z 1979 roku w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości dotyczący kontroli emisji tlenków azotu lub ich przepływu o charakterze transgranicznym.
13. **Dz.U.UE.L.1998.326.35 ...** **um.m.**  
Protokół do konwencji z 1979 roku w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości, dotyczący dalszej redukcji emisji siarki. Oslo.1994.06.13.
14. **Dz.U.UE.L.2001.134.41 ...** **um.m.**  
Protokół do Konwencji z 1979 roku w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości dotyczący metali ciężkich. Aarhus.1998.06.24.
15. **Dz.U.UE.L.2003.179.3 ...** **um.m.**  
Protokół do konwencji z 1979 roku w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości w zakresie przeciwdziałania zakwaszeniu, eutrofizacji i powstawaniu ozonu w warstwie przyziemnej. Gothenburg.1999.11.30.
16. **Dz.U.UE.L.2004.81.37 ...** **um.m.**  
Protokół do Konwencji z 1979 roku w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości dotyczący trwałych zanieczyszczeń organicznych. Aarhus.1998.06.24.
17. **Dz.U.UE.L.1988.297.10 ...** **um.m.**  
Konwencja wiedeńska o ochronie warstwy ozonowej. Wiedeń.1985.03.22.
18. **Dz.U.UE.L.1988.297.21 ...** **um.m.**



- Protokół montrealcki w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową. Montreal.1987.09.16.
19. **Dz.U.U.E.L.1975.194.5 ...** **decyzja**  
Zawarcie Konwencji o zapobieganiu zanieczyszczenia mórz ze źródeł lądowych.
20. **Dz.U.U.E.L.1985.375.20 ...** **decyzja**  
Przyjęcie w imieniu Wspólnoty programów i środków odnoszących się do zrzutów rtęci i kadmu na mocy Konwencji o Zapobieganiu Zanieczyszczenia Mórz ze Źródeł Lądowych.
21. **Dz.U.U.E.L.1998.96.42 ...** **um.m.**  
Decyzja PARCOM 96/1 w sprawie wycofywania stosowania heksachloroetanu w przemyśle metali nieżelaznych. Oslo.1996.07.21.
22. **Dz.U.U.E.L.1994.73.20 ...** **um.m.**  
Konwencja o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego, 1992. Helsinki.1992.04.09.
23. **Dz.U.U.E.L.1984.188.9 ...** **um.m.**  
Umowa o współpracy w zakresie przeciwdziałania zanieczyszczeniu Morza Północnego olejami i innymi substancjami szkodliwymi (Umowa z Bonn). Bonn.1983.09.13.
24. **Dz.U.U.E.L.1993.267.20 ...** **decyzja**  
Zawarcie Umowy o współpracy w sprawie ochrony wybrzeży i wód Północno-Wschodniego Atlantyku przed zanieczyszczeniem.
25. **Dz.U.U.E.L.1998.104.2 ...** **um.m.**  
Konwencja o ochronie środowiska morskiego obszaru północno-wschodniego Atlantyku. Paryż.1992.09.22.
26. **Dz.U.U.E.L.1977.240.1 ...** **decyzja**  
Zawarcie Konwencji o ochronie Morza Śródziemnego przed zanieczyszczeniem i Protokołu o zapobieganiu zanieczyszczeniu Morza Śródziemnego przez zatapianie w nim odpadów ze statków i statków powietrznych.
27. **Dz.U.U.E.L.1983.67.3 ...** **um.m.**  
Protokół dotyczący ochrony Morza Śródziemnego przed zanieczyszczeniem ze źródeł i działalności lądowej. Ateny.1980.05.17.
28. **Dz.U.U.E.L.1999.322.3 ...** **um.m.**  
Protokół dotyczący obszarów szczególnie chronionych i różnorodności biologicznej w rejonie śródziemnomorskim. Barcelona.1995.06.10.
29. **Dz.U.U.E.L.1999.322.32 ...** **decyzja**  
Przyjęcie zmian Konwencji w sprawie ochrony Morza Śródziemnego przed zanieczyszczeniem oraz Protokołu o zapobieganiu zanieczyszczeniu przez zatapianie odpadów ze statków i statków powietrznych (Konwencja z Barcelony).
30. **Dz.U.U.E.L.2004.261.41 ...** **um.m.**  
Protokół dotyczący współpracy w zapobieganiu zanieczyszczeniu ze statków oraz, w przypadkach nadzwyczajnych, walki z zanieczyszczeniem Morza Śródziemnego. Valletta.2002.01.25.
31. **Dz.U.U.E.L.2009.34.19** **um.m.**  
Protokół w sprawie zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną Morza Śródziemnego. Madryt.2008.01.21.
32. **Dz.U.U.E.L.2013.4.15** **um.m.**  
Protokół dotyczący ochrony Morza Śródziemnego przed zanieczyszczeniem powstałym w wyniku działalności poszukiwawczej i wydobywczej na szelfie kontynentalnym oraz na dnie morskim i w jego podglebiu.
33. **Dz.U.U.E.L.1981.252.27 ...** **um.m.**  
Konwencja o zachowaniu żywych zasobów morskich Antarktyki. Canberra.1980.05.20.
34. **Dz.U.U.E.L.1995.186.44 ...** **um.m.**  
Konwencja o ochronie i użytkowaniu cieków transgranicznych i jezior międzynarodowych. Helsinki.1992.03.17.
35. **Dz.U.U.E.L.1997.342.19 ...** **um.m.**  
Konwencja w sprawie współpracy na rzecz ochrony i trwałego użytkowania Dunaju. Sofia.1994.06.29.
36. **Dz.U.U.E.L.1990.90.20 ...** **um.m.**  
Umowa między Republiką Federalną Niemiec i Europejską Wspólnotą Gospodarczą z jednej strony a Republiką Austrii z drugiej strony, w sprawie współpracy w dziedzinie zarządzania zasobami wodnymi w dorzeczu Dunaju. Ratyżbona.1987.12.01.
37. **Dz.U.U.E.L.2000.289.31 ...** **um.m.**  
Konwencja o ochronie Renu. Berno.1999.04.12.
38. **Dz.U.U.E.L.1982.210.9 ...** **um.m.**  
Zalecenie Międzynarodowej Komisji Ochrony Renu przed zanieczyszczeniem stanowiące uzupełnienie załącznika IV do Konwencji o ochronie Renu przed zanieczyszczeniem chemicznym podpisanej w Bonn dnia 3 grudnia 1976 roku.
39. **Dz.U.U.E.L.1985.175.37 ...** **um.m.**  
Propozycja Międzynarodowej Komisji ds. Ochrony Renu przed Zanieczyszczeniem uzupełnienia załącznika IV do Konwencji o Ochronie Renu przed Zanieczyszczeniem Chemicznym, podpisanej w Bonn dnia 3 grudnia 1976 r.
40. **Dz.U.U.E.L.1988.183.28 ...** **um.m.**  
Wniosek Międzynarodowej Komisji ds. Ochrony Renu przed Zanieczyszczeniem, którego celem jest uzupełnienie załącznika IV do Konwencji o ochronie Renu przed zanieczyszczeniem chemicznym, podpisanej w Bonn dnia 3 grudnia 1976 r.
41. **Dz.U.U.E.L.1988.183.31 ...** **um.m.**  
Wniosek Międzynarodowej Komisji ds. Ochrony Renu przed Zanieczyszczeniem mający na celu uzupełnienie załącznika IV do konwencji o ochronie Renu przed zanieczyszczeniem chemicznym, podpisanej w Bonn dnia 3 grudnia 1976 r.
42. **Dz.U.U.E.L.1993.39.3 ...** **um.m.**  
Konwencja Bazylejska o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych. Bazylea.1989.03.22.
43. **Dz.U.U.E.L.1998.326.6 ...** **um.m.**  
Konwencja o transgranicznych skutkach wypadków przemysłowych. Helsinki.1992.03.17.
44. **Dz.U.U.E.L.1996.61.32 ...** **um.m.**  
Konwencja w sprawie ochrony Alp (Konwencja Alpejska). Salzburg.1991.11.07.
45. **Dz.U.U.E.L.2005.337.29** **um.m.**  
Protokół w sprawie stosowania konwencji alpejskiej z 1991 roku w zakresie ochrony gleby. Bled.1998.10.16.
46. **Dz.U.U.E.L.2005.337.36** **um.m.**  
Protokół w sprawie stosowania konwencji alpejskiej z 1991 roku w zakresie energii. Bled.1998.10.16.

48. **Dz.U.UE.L.2005.337.43** um.m.  
Protokół w sprawie stosowania konwencji alpejskiej z 1991 roku w zakresie turystyki. Bled.1998.10.16.
49. **Dz.U.UE.L.2006.271.63** um.m.  
Protokół w sprawie stosowania Konwencji alpejskiej z 1991 roku w zakresie rolnictwa na terenach górskich - Protokół "Rolnictwo na terenach górskich". Chambéry 1994.12.20.
50. **Dz.U.UE.L.2007.323.15** um.m.  
Protokół Wykonawczy konwencji alpejskiej z roku 1991 w zakresie transportu - Protokół o transporcie. Lucerna.2000.10.31.
51. **Dz.U.UE.L.2003.63.29 ...** um.m.  
Konwencja rotterdamska w sprawie procedury zgody po uprzednim poinformowaniu w międzynarodowym handlu niektórymi niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i pestycydami. Rotterdam.1998.09.10.
52. **Dz.U.UE.L.2006.209.3** um.m.  
Konwencja sztokholmska w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych. Sztokholm.2001.05.22.
53. **Dz.U.UE.L.2015.104.14** decyzja  
Przedłożenie w imieniu Unii Europejskiej wniosku o włączenie dodatkowych chemikaliów do załącznika A do Konwencji sztokholmskiej w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych.
54. **Dz.U.UE.C.1983.248.2 ...** um.m.  
ONZ-Wspólnota Europejska. Wymiana listów między Komisją a Programem Środowiska Narodów Zjednoczonych w sprawie wzmocnienia współpracy między dwiema instytucjami.
55. **Dz.U.UE.L.2005.135.14** um.m.  
art. 2  
Andora-Wspólnota Europejska. Umowa o współpracy. Bruksela.2004.11.15.
56. **Dz.U.UE.L.2014.125.17** um.m.  
art. 27  
Indonezja-Wspólnota Europejska. Umowa ramowa o wszechstronnym partnerstwie i współpracy. Dżakarta.2009.11.09.
57. **Dz.U.UE.L.2006.90.37** um.m.  
Szwajcaria-Wspólnota Europejska. Umowa dotycząca udziału Szwajcarii w Europejskiej Agencji Ochrony Środowiska oraz Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska. Luksemburg.2004.10.26.
58. **Dz.U.UE.L.2001.213.112 ...** um.m.  
Turcja-Wspólnota Europejska. Umowa dotycząca udziału Republiki Turcji w Europejskiej Agencji Ochrony Środowiska i Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska. Bruksela.2000.10.09.
59. **Dz.U.UE.L.1998.219.26 ...** um.m.  
USA-Wspólnota Europejska. Uzgodniony protokół. Bruksela.1998.12.18.

#### **Prawo wspólnotowe stan obowiązujący na 3 sierpnia 2015**

#### **Ochrona środowiska**

##### **Zagadnienia ogólne**

- Dz.U.UE.L.2013.354.171** decyzja  
Ogólny unijny program działań w zakresie środowiska do 2020 r. "Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety".
- Dz.U.UE.L.2011.247.47** decyzja  
Kwestionariusz do zastosowania w sprawozdaniu z wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli.
- Dz.U.UE.C.2012.198.3** decyzja  
Zmiana decyzji Komisji C(2009) 770 dotyczącej przyjęcia pełnego tekstu dokumentu referencyjnego dotyczącego najlepszych dostępnych technik w zakresie efektywności energetycznej.
- Dz.U.UE.L.2006.33.1** rozp.  
Ustanowienie Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń i zmiana dyrektywy Rady 91/689/EWG i 96/61/WE.
- Dz.U.UE.L.2010.88.18** decyzja  
Kwestionariusz sprawozdawczy związany z rozporządzeniem (WE) nr 166/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń i zmieniającym dyrektywę Rady 91/689/EWG i 96/61/WE.
- Dz.U.UE.L.2013.347.185** rozp.  
Program działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) i uchylene rozporządzenia (WE) nr 614/2007.
- Dz.U.UE.L.2014.116.1** decyzja  
Przyjęcie wieloletniego programu prac na lata 2014-2017 dla programu LIFE.
- Dz.U.UE.C.2004.191.2** informacja  
Wytyczne na lata dla projektów demonstracyjnych w ramach instrumentu LIFE-Środowisko.
- Dz.U.UE.L.2013.347.924** decyzja  
Unijny Mechanizm Ochrony Ludności.
- Dz.U.UE.L.2014.320.1** decyzja  
Zasady wdrażania decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1313/2013/UE w sprawie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności oraz uchylająca decyzje Komisji 2004/277/WE, Euratom oraz 2007/606/WE, Euratom.
- Dz.U.UE.L.1976.31.8 ...** decyzja  
Wspólna procedura ustanawiania i stałego aktualizowania spisu źródeł informacji na temat środowiska naturalnego we Wspólnocie.
- Dz.U.UE.L.2011.192.1** rozp.  
Europejskie rachunki ekonomiczne środowiska.
- Dz.U.UE.L.1986.282.23 ...** decyzja  
Ustanowienie Komitetu Doradczego ds. Ochrony Środowiska na Obszarach Poważnie Zagrożonych (basen Morza Śródziemnego).

14. **Dz.U.U.E.L.2006.36.43** **decyzja**  
Ustanowienie Grupy Wysokiego Szczebla ds. Konkurencyjności, Energii i Środowiska.
15. **Dz.U.U.E.L.2008.241.21** **decyzja**  
Utworzenie struktury doradczej komitetów naukowych i ekspertów w dziedzinie bezpieczeństwa konsumentów, zdrowia publicznego i środowiska oraz uchylenie decyzji 2004/210/WE.
16. **Dz.U.U.E.L.2004.158.7 ...** **rozp.**  
Trwałe zanieczyszczenia organiczne i zmiana dyrektywy 79/117/EWG.
17. **Dz.U.U.E.L.2007.258.39** **decyzja**  
Ustanowienie wspólnego formularza do przedstawiania danych i informacji na mocy rozporządzenia (WE) nr 850/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego trwałych zanieczyszczeń organicznych.
18. **Dz.U.U.E.L.2009.23.30** **decyzja**  
Format przekazywania informacji przez państwa członkowskie zgodnie z art. 7 ust. 4 lit. b) ppkt (iii) rozporządzenia (WE) nr 850/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady.

#### Informacje o środowisku

1. **Dz.U.U.E.L.2003.41.26 ...** **dyrektywa**  
Publiczny dostęp do informacji dotyczących środowiska i uchylenie dyrektywy Rady 90/313/EWG.
2. **Dz.U.U.E.L.2003.156.17 ...** **dyrektywa**  
Udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmiana w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektyw Rady 85/337/EWG i 96/61/WE.
3. **Dz.U.U.E.L.2005.124.4** **um.m.**  
Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska. Aarhus.1998.06.25.
4. **Dz.U.U.E.L.2006.264.13** **rozp.**  
Zastosowanie postanowień Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska do instytucji i organów Wspólnoty.
5. **Dz.U.U.E.L.2008.13.24** **decyzja**  
Szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia (WE) nr 1367/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zastosowania postanowień konwencji z Aarhus w odniesieniu do wniosków o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej dotyczącej aktów administracyjnych.

#### Ocena oddziaływania na środowisko

1. **Dz.U.U.E.L.2012.26.1** **dyrektywa**  
Ocena skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (tekst jednolity).
2. **Dz.U.U.E.L.2001.197.30 ...** **dyrektywa**  
Ocena wpływu niektórych planów i programów na środowisko.
3. **Dz.U.U.E.L.2013.124.1** **zalec.**  
Stosowanie wspólnych metod pomiaru efektywności środowiskowej w cyklu życia produktów i organizacji oraz informowanie o niej.

#### Zapobieganie szkodom w środowisku

1. **Dz.U.U.E.L.2004.143.56 ...** **dyrektywa**  
Odpowiedzialność za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu.

#### Ochrona atmosfery

##### Ochrona powietrza

1. **Dz.U.U.E.L.2008.152.1** **dyrektywa**  
Jakość powietrza i czystsze powietrze dla Europy.
2. **Dz.U.U.E.L.2011.335.86** **decyzja**  
Zasady stosowania dyrektyw 2004/107/WE i 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do systemu wzajemnej wymiany informacji oraz sprawozdań dotyczących jakości otaczającego powietrza.
3. **Dz.U.U.E.L.1996.213.16 ...** **decyzja**  
Kwestionariusze przewidziane w dyrektywach Rady 80/779/EWG, 82/884/EWG, 84/360/EWG oraz 85/203/EWG.
4. **Dz.U.U.E.L.2004.160.51 ...** **decyzja**  
Wytyczne w sprawie tymczasowej metody referencyjnej pobierania próbek i pomiaru pyłu PM 2,5.
5. **Dz.U.U.E.L.2004.87.50 ...** **decyzja**  
Wskazówki do wprowadzania w życie dyrektywy 2002/3/WE Parlamentu Europejskiego i Rady odnoszącej się do ozonu w otaczającym powietrzu.
6. **Dz.U.U.E.L.2005.23.3** **dyrektywa**  
Arsen, kadm, rtęć, nikiel i wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne w otaczającym powietrzu.
7. **Dz.U.U.E.L.1987.85.40 ...** **dyrektywa**  
Ograniczanie zanieczyszczenia środowiska azbestem i zapobieganie temu zanieczyszczeniu.
8. **Dz.U.U.E.L.2001.309.1 ...** **dyrektywa**  
Ograniczenie emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania.
9. **Dz.U.U.E.L.2006.161.12** **dyrektywa**  
Emisje z systemów klimatyzacji w pojazdach silnikowych oraz zmiana dyrektywy Rady 70/156/EWG.
10. **Dz.U.U.E.L.2007.161.33** **rozp.**  
Ustanowienie, zgodnie z dyrektywą 2006/40/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, przepisów administracyjnych dotyczących homologacji typu WE pojazdów oraz zharmonizowanego testu pomiaru wycieków z niektórych systemów klimatyzacji.
11. **Dz.U.U.E.L.2009.188.1** **rozp.**  
Homologacja typu pojazdów silnikowych i silników w odniesieniu do emisji zanieczyszczeń pochodzących z pojazdów ciężarowych o dużej ładowności (Euro VI) oraz dostęp do informacji dotyczących naprawy i obsługi technicznej pojazdów,

- zmiana rozporządzenia (WE) nr 715/2007 i dyrektywy 2007/46/WE oraz uchylenie dyrektywy 80/1269/EWG, 2005/55/WE i 2005/78/WE.
12. **Dz.U.U.E.L.2011.167.1** **rozp.**  
Wykonanie i zmiana rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 595/2009 w odniesieniu do emisji zanieczyszczeń pochodzących z pojazdów ciężarowych o dużej ładowności (Euro VI) oraz zmiana załączników I i III do dyrektywy 2007/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.
  13. **Dz.U.U.E.L.2007.171.1** **rozp.**  
Homologacja typu pojazdów silnikowych w odniesieniu do emisji zanieczyszczeń pochodzących z lekkich pojazdów pasażerskich i użytkowych (Euro 5 i Euro 6) oraz dostęp do informacji dotyczących naprawy i utrzymania pojazdów.
  14. **Dz.U.U.E.L.2008.199.1** **rozp.**  
Wykonanie i zmiana rozporządzenia (WE) nr 715/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie homologacji typu pojazdów silnikowych w odniesieniu do emisji zanieczyszczeń pochodzących z lekkich pojazdów pasażerskich i użytkowych (Euro 5 i Euro 6) oraz w sprawie dostępu do informacji dotyczących naprawy i utrzymania pojazdów.
  15. **Dz.U.U.E.L.2000.173.1 ...** **dyrektywa**  
Środki stosowane przeciwko stałym i gazowym zanieczyszczeniom pochodzącym z silników napędzających ciągniki rolnicze lub leśne i zmiana dyrektywy Rady 74/150/EWG.
  16. **Dz.U.U.E.L.2002.252.20 ...** **dyrektywa**  
Zmniejszenie poziomu emisji substancji zanieczyszczających środowisko z silnikowych pojazdów dwu- i trzykołowych oraz zmiana dyrektywy 97/24/WE.
  17. **Dz.U.U.E.L.1998.59.1 ...** **dyrektywa**  
Zbliżenie ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do środków dotyczących ograniczenia emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych z silników spalinowych montowanych w maszynach samojezdnych nieporuszających się po drogach.
  18. **Dz.U.U.E.L.2010.334.17** **dyrektywa**  
Emisje przemysłowe (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (wersja przekształcona).
  19. **Dz.U.U.E.L.2012.123.44** **decyzja**  
Określanie okresów rozruchu i wyłączenia do celów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych.
  20. **Dz.U.U.E.L.2012.63.1** **decyzja**  
Zasady odnośnie do wskazówek dotyczących gromadzenia danych i opracowywania dokumentów referencyjnych BAT, o których mowa w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych, oraz zapewnienia ich jakości.
  21. **Dz.U.U.E.L.2014.315.15** **decyzja**  
Określenie rodzaju, formatu i częstotliwości przekazywania informacji, które mają być udostępniane przez państwa członkowskie na temat technik zintegrowanego zarządzania emisjami stosowanych w rafineriach ropy naftowej i gazu, zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE.
  22. **Dz.U.U.E.L.2012.349.57** **decyzja**  
Ustanowienie rodzaju, formatu i częstotliwości przekazywania informacji, które mają być udostępniane przez państwa członkowskie na potrzeby sprawozdań z wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych.
  23. **Dz.U.U.E.L.2012.52.12** **decyzja**  
Przepisy dotyczące przejściowych planów krajowych, o których mowa w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych.
  24. **Dz.U.U.E.C.2011.146.3** **decyzja**  
Ustanowienie forum wymiany informacji na podstawie art. 13 dyrektywy 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych.
  25. **Dz.U.U.E.L.2014.307.38** **decyzja**  
Konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik (BAT) w odniesieniu do rafinacji ropy naftowej i gazu zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych.
  26. **Dz.U.U.E.L.2014.284.76** **decyzja**  
Konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik (BAT) zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w odniesieniu do produkcji masy włóknistej, papieru i tektury.
  27. **Dz.U.U.E.L.2013.332.34** **decyzja**  
Konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik (BAT) zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych, w odniesieniu do produkcji chloro-alkalicznej.
  28. **Dz.U.U.E.L.2012.70.1** **decyzja**  
Konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik (BAT) zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych, w odniesieniu do produkcji szkła.
  29. **Dz.U.U.E.L.2012.70.63** **decyzja**  
Konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik (BAT) zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych, w odniesieniu do produkcji żelaza i stali.
  30. **Dz.U.U.E.L.2013.45.13** **decyzja**  
Konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik (BAT) zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych w odniesieniu do garbowania skór.
  31. **Dz.U.U.E.L.2013.100.1** **decyzja**  
Konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik (BAT), zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych, w odniesieniu do produkcji cementu, wapna i tlenku magnezu.
  32. **Dz.U.U.E.C.2014.136.3** **informacja**  
Komunikat - Wskazówki Komisji Europejskiej dotyczące opracowywania sprawozdań bazowych na podstawie art. 22 ust. 2 dyrektywy 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych.
  33. **Dz.U.U.E.L.2000.230.16 ...** **decyzja**  
Kryteria oceny krajowych planów zgodnie z art. 6 dyrektywy Rady 1999/13/WE.

34. **Dz.U.UE.L.2004.143.87 ...** **dyrektywa**  
Ograniczenia emisji lotnych związków organicznych w wyniku stosowania rozpuszczalników organicznych w niektórych farbach i lakierach oraz produktach do odnawiania pojazdów, a także zmiana dyrektywy 1999/13/WE.
35. **Dz.U.UE.L.2007.91.48** **decyzja**  
Wspólny format pierwszego sprawozdania państw członkowskich z wdrożenia dyrektywy 2004/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ograniczeń emisji lotnych związków organicznych.
36. **Dz.U.UE.L.2010.301.4** **decyzja**  
Wspólny format drugiego sprawozdania państw członkowskich z wdrożenia dyrektywy 2004/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ograniczeń emisji lotnych związków organicznych.
37. **Dz.U.UE.L.1994.365.24 ...** **dyrektywa**  
Kontrola emisji lotnych związków organicznych (LZO) wynikających ze składowania paliwa i jego dystrybucji z terminali do stacji paliw.
38. **Dz.U.UE.L.2009.285.36** **dyrektywa**  
Odzyskiwanie oparów paliwa na etapie II podczas tankowania pojazdów silnikowych na stacjach paliw.
39. **Dz.U.UE.L.1999.121.13 ...** **dyrektywa**  
Redukcja zawartości siarki w niektórych paliwach ciekłych oraz zmiana dyrektywy 93/12/EWG.
40. **Dz.U.UE.L.2015.41.55** **decyzja**  
Zasady dotyczące pobierania próbek i sprawozdawczości na podstawie dyrektywy Rady 1999/32/WE w zakresie zawartości siarki w paliwach żeglugowych.
41. **Dz.U.UE.L.2010.328.15** **decyzja**  
Ustanowienie kryteriów stosowania przez gazowce LNG metod technicznych jako alternatywy dla stosowania paliw żeglugowych o niskiej zawartości siarki spełniających wymogi art. 4b dyrektywy Rady 1999/32/WE odnoszącej się do redukcji zawartości siarki w niektórych paliwach ciekłych zmienionej dyrektywą 2005/33/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie zawartości siarki w paliwach żeglugowych.
42. **Dz.U.UE.L.2009.348.73** **zalec.**  
Bezpieczne wdrożenie stosowania paliwa o niskiej zawartości siarki przez statki cumujące w portach Wspólnoty.
43. **Dz.U.UE.L.2008.353.1** **rozp.**  
Klasyfikacja, oznakowanie i pakowanie substancji i mieszanin, zmiana i uchylenie dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmiana rozporządzenia (WE) nr 1907/2006.
44. **Dz.U.UE.L.2001.309.22 ...** **dyrektywa**  
Krajowe poziomy emisji dla niektórych rodzajów zanieczyszczenia powietrza.
45. **Dz.U.UE.L.1997.35.14 ...** **decyzja**  
System wzajemnej wymiany informacji i danych pochodzących z sieci i poszczególnych stacji dokonujących pomiarów zanieczyszczeń otaczającego powietrza w Państwach Członkowskich.
46. **Dz.U.UE.L.2006.125.38** **zalec.**  
Wspieranie pobierania energii elektrycznej z łądu przez statki zacumowane w portach Wspólnoty.
47. **Dz.U.UE.L.2014.169.77** **rozp.**  
Ustanowienie Wspólnego Przedsięwzięcia "Czyste Niebo 2".  
[Gazy cieplarniane](#)
1. **Dz.U.UE.L.2003.275.32 ...** **dyrektywa**  
System handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmiana dyrektywy Rady 96/61/WE.
2. **Dz.U.UE.L.2010.175.25** **rozp.**  
Zatwierdzenie uproszczonego narzędzia do szacowania zużycia paliwa przez operatorów statków powietrznych stanowiących niewielkie źródło emisji, opracowanego przez Europejską Organizację ds. Bezpieczeństwa Żeglugi Powietrznej (Eurocontrol).
3. **Dz.U.UE.L.2010.290.39** **decyzja**  
Kryteria i środki dotyczące finansowania komercyjnych projektów demonstracyjnych mających na celu bezpieczne dla środowiska wychwytywanie i geologiczne składowanie CO<sub>2</sub> oraz projektów demonstracyjnych w zakresie innowacyjnych technologii energetyki odnawialnej realizowanych w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie, ustanowionej dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.
4. **Dz.U.UE.L.2011.173.13** **decyzja**  
Ogólnounijna ilość uprawnień, o której mowa w art. 3e ust. 3 lit. a)-d) dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie.
5. **Dz.U.UE.L.2010.279.34** **decyzja**  
Dostosowanie w całej Unii liczby uprawnień, które mają być wydane w ramach systemu unijnego na rok 2013, oraz uchylenie decyzji 2010/384/UE.
6. **Dz.U.UE.L.2013.240.27** **decyzja**  
Krajowe środki wykonawcze w odniesieniu do przejściowego przydziału bezpłatnych uprawnień do emisji gazów cieplarnianych zgodnie z art. 11 ust. 3 dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.
7. **Dz.U.UE.L.2011.130.1** **decyzja**  
Ustanowienie przejściowych zasad dotyczących zharmonizowanego przydziału bezpłatnych uprawnień do emisji w całej Unii na mocy art. 10a dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.
8. **Dz.U.UE.L.2013.299.32** **rozp.**  
Określenie uprawnień do międzynarodowych jednostek emisji zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.
9. **Dz.U.UE.L.2013.240.23** **decyzja**  
Standardowy współczynnik wykorzystania zdolności produkcyjnych zgodnie z art. 18 ust. 2 decyzji 2011/278/UE.
10. **Dz.U.UE.L.2012.181.30** **rozp.**  
Monitorowanie i raportowanie w zakresie emisji gazów cieplarnianych zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.
11. **Dz.U.UE.L.2011.252.20** **decyzja**

- Wzorce porównawcze do celów bezpłatnego przydziału uprawnień do emisji gazów cieplarnianych operatorom statków powietrznych na podstawie art. 3e dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.
12. **Dz.U.UE.L.2009.149.69** **decyzja**  
Szczegółowa interpretacja rodzajów działalności lotniczej wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.
13. **Dz.U.UE.L.2009.219.1** **rozp.**  
Wykaz operatorów statków powietrznych, którzy wykonywali działalność lotniczą wymienioną w załączniku I do dyrektywy 2003/87/WE poczynając od dnia 1 stycznia 2006 r. ze wskazaniem administrującego państwa członkowskiego dla każdego operatora statków powietrznych.
14. **Dz.U.UE.L.2011.149.1** **rozp.**  
Ustalenie, na mocy dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, pewnych ograniczeń w zakresie wykorzystania międzynarodowych jednostek z tytułu projektów związanych z gazami przemysłowymi.
15. **Dz.U.UE.L.2014.308.114** **decyzja**  
Ustalenie, zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, wykaz sektorów i podsektorów uważanych za narażone na znaczące ryzyko ucieczki emisji na lata 2015-2019.
16. **Dz.U.UE.L.2010.302.1** **rozp.**  
Harmonogram, kwestie administracyjne oraz pozostałe aspekty sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych na mocy dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie.
17. **Dz.U.UE.L.2013.122.1** **rozp.**  
Rejestr Unii zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, decyzjami nr 280/2004/WE i nr 406/2009/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylenie rozporządzenia Komisji (UE) nr 920/2010 i nr 1193/2011.
18. **Dz.U.UE.L.2005.126.43** **decyzja**  
Kwestionariusz do składania sprawozdań ze stosowania dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniającej dyrektywę Rady 96/61/WE.
19. **Dz.U.UE.L.2006.316.12** **decyzja**  
Zapobieganie podwójnemu liczeniu redukcji emisji gazów cieplarnianych w ramach wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w przypadku projektów realizowanych w ramach protokołu z Kioto.
20. **Dz.U.UE.L.2011.61.42** **decyzja**  
Historyczne emisje lotnicze zgodnie z art. 3c ust. 4 dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie.
21. **Dz.U.UE.L.2012.181.1** **rozp.**  
Weryfikacja raportów na temat wielkości emisji gazów cieplarnianych i raportów dotyczących tonokilometrów oraz akredytacja weryfikatorów zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.
22. **Dz.U.UE.L.2014.183.135** **decyzja**  
Decyzja w sprawie dodatkowych historycznych emisji lotniczych i dodatkowych uprawnień do emisji lotniczych, mająca na celu uwzględnienie przystąpienia Chorwacji do Unii Europejskiej.
23. **Dz.U.UE.L.2013.296.25** **decyzja**  
Zmiana zasad proceduralnych i merytorycznych w dziedzinie pomocy państwa przez wprowadzenie nowego rozdziału o środkach pomocy państwa w kontekście systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych po 2012 r.
24. **Dz.U.UE.C.2011.99.9** **informacja**  
Wytyczne w zakresie nieobowiązkowego stosowania art. 10c dyrektywy 2003/87/WE.
25. **Dz.U.UE.C.2013.289.1** **komun.**  
Komunikat - Wskazówki dotyczące wdrożenia decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 377/2013/UE wprowadzającej tymczasowe odstępstwo od dyrektywy 2003/87/WE ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie.
26. **Dz.U.UE.L.2012.112.92** **um.m.**  
Protokół w sprawie niektórych uzgodnień dotyczących możliwego jednorazowego przekazania Republice Chorwacji jednostek przyznanej emisji przydzielonych na mocy protokołu z Kioto do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, a także związanej z nimi rekompensaty. Bruksela.2011.12.09.
27. **Dz.U.UE.L.2013.165.13** **rozp.**  
Mechanizm monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych oraz zgłaszania innych informacji na poziomie krajowym i unijnym, mających znaczenie dla zmiany klimatu, oraz uchylenie decyzji nr 280/2004/WE.
28. **Dz.U.UE.L.2014.179.26** **rozp.**  
Wymogi materialne dotyczące unijnego systemu wykazów i uwzględniające zmiany współczynników ocieplenia globalnego oraz uzgodnione na szczeblu międzynarodowym wytyczne na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady(UE) nr 525/2013.
29. **Dz.U.UE.L.2014.203.23** **rozp.**  
Struktura, format, proces przekazywania i przegląd informacji zgłaszanych przez państwa członkowskie zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013.
30. **Dz.U.UE.L.2006.358.87** **decyzja**  
Odpowiednie poziomy emisji przyznane Wspólnocie i każdemu z jej państw członkowskich w ramach Protokołu z Kioto na mocy decyzji Rady 2002/358/WE.
31. **Dz.U.UE.L.2009.140.136** **decyzja**  
Wysiłki podjęte przez państwa członkowskie, zmierzające do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji do roku 2020 zobowiązań Wspólnoty dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych.
32. **Dz.U.UE.L.2013.90.106** **decyzja**

- Roczne limity emisji państw członkowskich na lata 2013-2020 zgodnie z decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady nr 406/2009/WE.
33. **Dz.U.UE.L.2013.292.19** **decyzja**  
Dostosowanie rocznych limitów emisji państw członkowskich na lata 2013-2020 zgodnie z decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady nr 406/2009/WE.
34. **Dz.U.UE.L.2009.140.114** **dyrektywa**  
Geologiczne składowanie dwutlenku węgla oraz zmiana dyrektywy Rady 85/337/EWG, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE, 2001/80/WE, 2004/35/WE, 2006/12/WE, 2008/1/WE i rozporządzenia (WE) nr 1013/2006.
35. **Dz.U.UE.L.2011.37.19** **decyzja**  
Kwestionariusz służący do sporządzenia pierwszego sprawozdania z wprowadzania w życie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla.
36. **Dz.U.UE.L.2011.145.1** **rozp.**  
Określenie norm emisji dla nowych lekkich samochodów dostawczych w ramach zintegrowanego podejścia Unii na rzecz zmniejszenia emisji CO<sub>2</sub> z lekkich pojazdów dostawczych.
37. **Dz.U.UE.L.2013.38.1** **rozp.**  
Uzupełnienie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 510/2011 w odniesieniu do zasad dotyczących wniosków o odstępstwo od indywidualnych docelowych poziomów emisji CO<sub>2</sub> dla nowych lekkich samochodów dostawczych.
38. **Dz.U.UE.L.2012.47.69** **decyzja**  
Szczegółowe ustalenia dotyczące pobierania opłat z tytułu przekroczenia poziomu emisji CO<sub>2</sub> z nowych lekkich samochodów dostawczych na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 510/2011.
39. **Dz.U.UE.L.2012.98.1** **rozp.**  
Monitorowanie i sprawozdawczość danych dotyczących rejestracji nowych lekkich samochodów dostawczych zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 510/2011.
40. **Dz.U.UE.L.2014.315.19** **decyzja**  
Potwierdzenie lub zmiana średnich indywidualnych poziomów emisji CO<sub>2</sub> oraz docelowych indywidualnych poziomów emisji dla producentów nowych lekkich samochodów dostawczych w roku kalendarzowym 2013 na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 510/2011.
41. **Dz.U.UE.L.2014.125.57** **rozp.**  
Procedura zatwierdzania i poświadczania technologii innowacyjnych umożliwiających zmniejszenie emisji CO<sub>2</sub> pochodzących z lekkich pojazdów dostawczych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 510/2011.
42. **Dz.U.UE.L.2009.140.1** **rozp.**  
Określenie norm emisji dla nowych samochodów osobowych w ramach zintegrowanego podejścia Wspólnoty na rzecz zmniejszenia emisji CO<sub>2</sub> z lekkich pojazdów dostawczych.
43. **Dz.U.UE.L.2010.293.15** **rozp.**  
Monitorowanie i sprawozdawczość danych dotyczących rejestracji nowych samochodów osobowych na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 443/2009.
44. **Dz.U.UE.L.2011.23.16** **rozp.**  
Szczegółowe przepisy dotyczące występowania o odstępstwo od docelowych indywidualnych poziomów emisji CO<sub>2</sub> na mocy art. 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 443/2009.
45. **Dz.U.UE.L.2011.194.19** **rozp.**  
Procedura zatwierdzania i poświadczania technologii innowacyjnych umożliwiających zmniejszenie emisji CO<sub>2</sub> pochodzących z samochodów osobowych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 443/2009.
46. **Dz.U.UE.L.2013.70.7** **decyzja**  
Zatwierdzenie stosowania diod elektroluminescencyjnych w niektórych funkcjach oświetlenia pojazdu kategorii M1 jako technologii innowacyjnej służącej zmniejszeniu emisji CO<sub>2</sub> z samochodów osobowych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 443/2009.
47. **Dz.U.UE.L.2013.289.71** **decyzja**  
Potwierdzenie średnich indywidualnych poziomów emisji CO<sub>2</sub> oraz docelowych indywidualnych poziomów emisji dla producentów samochodów osobowych w roku kalendarzowym 2012 zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 443/2009.
48. **Dz.U.UE.L.2012.338.29** **decyzja**  
Potwierdzenie średnich indywidualnych poziomów emisji CO<sub>2</sub> oraz docelowych indywidualnych poziomów emisji dla producentów samochodów osobowych w roku kalendarzowym 2011 zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 443/2009.
49. **Dz.U.UE.L.2011.343.97** **decyzja**  
Potwierdzenie wstępnych obliczeń średnich indywidualnych poziomów emisji CO<sub>2</sub> oraz docelowych indywidualnych poziomów emisji dla producentów samochodów osobowych w roku kalendarzowym 2010 zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 443/2009.
50. **Dz.U.UE.L.2012.47.71** **decyzja**  
Metoda pobierania opłat z tytułu przekroczenia poziomu emisji CO<sub>2</sub> z nowych samochodów osobowych na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 443/2009.
51. **Dz.U.UE.L.2014.210.17** **decyzja**  
Zatwierdzenie wysokosprawnego alternatora DENSO jako technologii innowacyjnej umożliwiającej zmniejszenie emisji CO<sub>2</sub> pochodzących z samochodów osobowych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 443/2009 oraz zmiana decyzji wykonawczej Komisji 2013/341/UE.
52. **Dz.U.UE.L.2013.179.98** **decyzja**  
Zatwierdzenia wysokosprawnego alternatora Valeo ("Valeo Efficient Generation Alternator") jako technologii innowacyjnej umożliwiającej zmniejszenie emisji CO<sub>2</sub> pochodzących z samochodów osobowych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 443/2009.
53. **Dz.U.UE.L.2013.242.12** **decyzja**

- Zatwierdzenie systemu hermetyzacji komory silnika firmy Daimler jako technologii innowacyjnej umożliwiającej zmniejszenie emisji CO<sub>2</sub> pochodzących z nowych samochodów osobowych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 443/2009.
54. **Dz.U.UE.L.2013.284.36** **decyzja**  
Zatwierdzenie, na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 443/2009, opracowanego przez przedsiębiorstwo Bosch systemu do nawigacyjnego prekondycjonowania stanu naładowania akumulatora w pojazdach hybrydowych jako technologii innowacyjnej umożliwiającej zmniejszenie emisji CO<sub>2</sub> pochodzących z samochodów osobowych.
55. **Dz.U.UE.L.2014.70.30** **decyzja**  
Zatwierdzenie stosowania modułu świateł mijania z diodami elektroluminescencyjnymi "E-Light" jako technologii innowacyjnej umożliwiającej zmniejszenie emisji CO<sub>2</sub> pochodzących z samochodów osobowych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 443/2009.
56. **Dz.U.UE.L.2014.332.34** **decyzja**  
Zatwierdzenie fotowoltaicznego szyberdachu Webasto wspomagającego ładowanie akumulatora jako technologii innowacyjnej umożliwiającej zmniejszenie emisji CO<sub>2</sub> pochodzących z samochodów osobowych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 443/2009.
57. **Dz.U.UE.L.2015.26.31** **decyzja**  
Zatwierdzenie dwóch wysokosprawnych alternatorów Robert Bosch GmbH jako technologii innowacyjnych umożliwiających redukcję emisji CO<sub>2</sub> pochodzących z samochodów osobowych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 443/2009.
58. **Dz.U.UE.L.2015.33.52** **decyzja**  
Zatwierdzenie energooszczędnego oświetlenia zewnętrznego wykorzystującego diody elektroluminescencyjne firmy Daimler AG jako technologii innowacyjnej umożliwiającej zmniejszenie emisji CO<sub>2</sub> pochodzących z nowych samochodów osobowych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 443/2009.
59. **Dz.U.UE.L.2015.47.26** **rozp.**  
Zatwierdzenie fotowoltaicznego szyberdachu Asola wspomagającego ładowanie akumulatora jako technologii innowacyjnej umożliwiającej zmniejszenie emisji CO<sub>2</sub> pochodzących z samochodów osobowych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 443/2009.
60. **Dz.U.UE.L.2015.53.11** **decyzja**  
Zatwierdzenie wysokosprawnego alternatora MELCO GXi jako technologii innowacyjnej umożliwiającej zmniejszenie emisji CO<sub>2</sub> pochodzących z samochodów osobowych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 443/2009.
61. **Dz.U.UE.L.2000.12.16 ...** **dyrektywa**  
Dostępność dla konsumentów informacji o zużyciu paliwa i emisjach CO<sub>2</sub> w odniesieniu do obrotu nowymi samochodami osobowymi.
62. **Dz.U.UE.L.2001.237.5 ...** **decyzja**  
Formularz sprawozdania do wypełnienia przez Państwa Członkowskie zgodnie z art. 9 dyrektywy 1999/94/WE.
63. **Dz.U.UE.L.2015.123.55** **rozp.**  
Monitorowanie, raportowanie i weryfikacja emisji dwutlenku węgla z transportu morskiego oraz zmiana dyrektywy 2009/16/WE.
64. **Dz.U.UE.L.2014.150.195** **rozp.**  
Fluorowane gazy cieplarniane i uchylene rozporządzenia (WE) nr 842/2006.
65. **Dz.U.UE.L.2014.318.28** **decyzja**  
Określenie, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 517/2014 w sprawie fluorowanych gazów cieplarnianych, wartości odniesienia na okres od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2017 r. dla każdego producenta lub importera, który zgłosił wprowadzenie do obrotu wodorofluorowęglowodórów na mocy rozporządzenia (WE) nr 842/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady.
66. **Dz.U.UE.L.2014.318.5** **rozp.**  
Format i sposób składania sprawozdania, o którym mowa w art. 19 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 517/2014 w sprawie fluorowanych gazów cieplarnianych.
67. **Dz.U.UE.L.2007.332.25** **rozp.**  
Określenie, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 842/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady, formy etykiet oraz dodatkowych wymogów dotyczących etykietowania produktów i urządzeń zawierających niektóre fluorowane gazy cieplarniane.
68. **Dz.U.UE.L.2007.333.4** **rozp.**  
Ustanowienie zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 842/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady standardowych wymogów w zakresie kontroli szczelności w odniesieniu do stacjonarnych systemów ochrony przeciwpożarowej zawierających niektóre fluorowane gazy cieplarniane.
69. **Dz.U.UE.L.2007.335.10** **rozp.**  
Ustanowienie zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 842/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady standardowych wymogów w zakresie kontroli szczelności w odniesieniu do stacjonarnych urządzeń chłodniczych i klimatyzacyjnych oraz pomp ciepła zawierających niektóre fluorowane gazy cieplarniane.
70. **Dz.U.UE.L.2008.92.3** **rozp.**  
Ustanowienie, na mocy rozporządzenia (WE) nr 842/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady, minimalnych wymagań i warunków dotyczących wzajemnego uznawania certyfikacji przedsiębiorstw i personelu w odniesieniu do stacjonarnych urządzeń chłodniczych, klimatyzacyjnych i pomp ciepła zawierających fluorowane gazy cieplarniane.
71. **Dz.U.UE.L.2008.92.12** **rozp.**  
Ustanowienie, na mocy rozporządzenia (WE) nr 842/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady, minimalnych wymagań i warunków dotyczących wzajemnego uznawania certyfikacji przedsiębiorstw i personelu w odniesieniu do stacjonarnych systemów ochrony przeciwpożarowej i gaśnic zawierających niektóre fluorowane gazy cieplarniane.
72. **Dz.U.UE.L.2008.92.17** **rozp.**



73. Ustanowienie, na mocy rozporządzenia (WE) nr 842/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady, minimalnych wymagań i warunków dotyczących wzajemnego uznawania certyfikacji personelu dokonującego odzysku fluorowanych gazów cieplarnianych z rozdzielnic wysokiego napięcia.
74. **Dz.U.U.E.L.2008.92.21** **rozp.**  
Ustanowienie na mocy rozporządzenia (WE) nr 842/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady minimalnych wymagań i warunków wzajemnego uznawania certyfikacji personelu dokonującego odzysku rozpuszczalników na bazie fluorowanych gazów cieplarnianych z urządzeń.
75. **Dz.U.U.E.L.2008.92.25** **rozp.**  
Ustanowienie na mocy rozporządzenia (WE) nr 842/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady minimalnych wymagań w zakresie programów szkoleniowych oraz warunków wzajemnego uznawania zaświadczeń o odbytych szkoleniach dla personelu w odniesieniu do wykorzystywanych w niektórych pojazdach silnikowych systemów klimatyzacyjnych zawierających niektóre fluorowane gazy cieplarniane.
76. **Dz.U.U.E.L.2008.92.28** **rozp.**  
Określenie, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 842/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady, formy powiadamiania o programach szkoleń i certyfikacji państw członkowskich.
77. **Dz.U.U.E.L.2013.165.80** **decyzja**  
Zasady rozliczania emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem oraz informacje o działaniach związanych z tą działalnością.
78. **Dz.U.U.E.L.2013.147.46** **decyzja**  
Zatwierdzenie systemu "narzędzie do obliczania emisji gazów cieplarnianych Biograce" w odniesieniu do wykazania zgodności z kryteriami zrównoważonego rozwoju zgodnie z dyrektywami Parlamentu Europejskiego i Rady 98/70/WE oraz 2009/28/WE.
79. **Dz.U.U.E.C.2011.310.1** **zalec.**  
Inicjatywa w zakresie wspólnego planowania badań naukowych "Łączenie w Europie wiedzy na temat zmiany klimatu".

#### Ochrona warstwy ozonowej

1. **Dz.U.U.E.L.2009.286.1** **rozp.**  
Substancje zubożające warstwę ozonową (wersja przekształcona).
2. **Dz.U.U.E.L.2010.169.17** **decyzja**  
Stosowanie substancji kontrolowanych jako czynników ułatwiających procesy chemiczne na mocy art. 8 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1005/2009.
3. **Dz.U.U.E.L.2011.79.4** **rozp.**  
Nieodzwonne zastosowanie substancji kontrolowanych innych niż wodorochlorofluorowęglowodory do celów laboratoryjnych i analitycznych w Unii zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1005/2009 w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową.
4. **Dz.U.U.E.L.2011.147.4** **rozp.**  
Mechanizm przyznawania ilości substancji kontrolowanych dopuszczonych do celów zastosowań laboratoryjnych i analitycznych w Unii zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1005/2009 w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową.
5. **Dz.U.U.E.L.2014.358.36** **decyzja**  
Określenie limitów ilościowych oraz przydziału kontyngentów substancji kontrolowanych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1005/2009 w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową na okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2015 r.

#### Ochrona wód

1. **Dz.U.U.E.L.2000.327.1 ...** **dyrektywa**  
Ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej.
2. **Dz.U.U.E.L.2009.201.36** **dyrektywa**  
Ustanowienie, na mocy dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, specyfikacji technicznych w zakresie analizy i monitorowania stanu chemicznego wód.
3. **Dz.U.U.E.L.2013.266.1** **decyzja**  
Ustanowienie, na podstawie dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, wartości liczbowych do celów klasyfikacji w systemach monitorowania państw członkowskich będące wynikiem ćwiczenia interkalibracyjnego, i uchylenie decyzji 2008/915/WE.
4. **Dz.U.U.E.L.2005.243.1** **decyzja**  
Ustanowienie rejestru miejsc przewidzianych do stworzenia sieci interkalibracji zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.
5. **Dz.U.U.E.L.1992.247.10 ...** **decyzja**  
Kwestionariusze odnoszące się do dyrektyw w sektorze wodnym.
6. **Dz.U.U.E.L.2006.64.37** **dyrektywa**  
Zarządzanie jakością wody w kąpieliskach i uchylenie dyrektywy 76/160/EWG.
7. **Dz.U.U.E.L.2009.23.32** **decyzja**  
Określenie zgodnie z dyrektywą 2006/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady normy ISO 17994:2004(E) jako normy równoważności metod mikrobiologicznych.
8. **Dz.U.U.E.L.2011.143.38** **decyzja**  
Ustanowienie, na mocy dyrektywy 2006/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, symbolu w celu informowania ludności o klasyfikacji wody w kąpielisku i zakazie kąpieli lub zaleceniu niekąpania się.
9. **Dz.U.U.E.L.1998.330.32 ...** **dyrektywa**  
Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.
10. **Dz.U.U.E.L.1991.135.40 ...** **dyrektywa**  
Oczyszczanie ścieków komunalnych.
11. **Dz.U.U.E.L.2014.197.77** **decyzja**  
Format sprawozdań na temat krajowych programów wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG.

12. **Dz.U.U.E.L.2006.372.19** **dyrektywa**  
Ochrona wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu.
13. **Dz.U.U.E.L.2006.376.14** **dyrektywa**  
Wymagana jakość wód, w których żyją skorupiaki (wersja ujednolicona).
14. **Dz.U.U.E.L.2006.64.52** **dyrektywa**  
Zanieczyszczenie spowodowane przez niektóre substancje niebezpieczne odprowadzane do środowiska wodnego Wspólnoty (Wersja ujednolicona).
15. **Dz.U.U.E.L.2008.348.84** **dyrektywa**  
Środowiskowe normy jakości w dziedzinie polityki wodnej, zmiana i w następstwie uchylenie dyrektyw Rady 82/176/EWG, 83/513/EWG, 84/156/EWG, 84/491/EWG i 86/280/EWG oraz zmiana dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.
16. **Dz.U.U.E.L.2015.78.40** **decyzja**  
Lista obserwacyjna substancji do celów monitorowania obejmująca całą Unię w zakresie polityki wodnej na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/105/WE.
17. **Dz.U.U.E.L.1991.375.1 ...** **dyrektywa**  
Ochrona wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego.
18. **Dz.U.U.E.C.2011.317.1** **zalec.**  
Inicjatywa w zakresie wspólnego planowania badań naukowych "Woda - wyzwania w zmieniającym się świecie".

#### Ochrona środowiska morskiego

1. **Dz.U.U.E.L.2008.164.19** **dyrektywa**  
Ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej).
2. **Dz.U.U.E.L.2010.232.14** **decyzja**  
Kryteria i standardy metodologiczne dotyczące dobrego stanu środowiska wód morskich.
3. **Dz.U.U.E.L.2005.255.11** **dyrektywa**  
Zanieczyszczenie pochodzące ze statków oraz wprowadzenie sankcji w przypadku naruszenia prawa.
4. **Dz.U.U.E.C.2011.276.1** **zalec.**  
Inicjatywa w zakresie wspólnego planowania badań naukowych "Zdrowe i wydajne morza i oceany".
5. **Dz.U.U.E.L.2002.324.1 ...** **rozp.**  
Ustanowienie Komitetu ds. Bezpiecznych Mórz i Zapobiegania Zanieczyszczeniu Morza przez Statki (COSS) i zmiana rozporządzeń dotyczących bezpieczeństwa na morzu i zapobiegania zanieczyszczeniu morza przez statki.
6. **Dz.U.U.E.L.2013.178.66** **dyrektywa**  
Bezpieczeństwo działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich oraz zmiana dyrektywy 2004/35/WE.
7. **Dz.U.U.E.L.2014.302.1** **rozp.**  
Wspólny format sprawozdań do celu wymiany informacji dotyczących wskaźników odnoszących się do poważnych zagrożeń przez operatorów i właścicieli instalacji do wydobywania ropy naftowej i gazu na obszarach morskich oraz wspólny format sprawozdań do celów publikacji przez państwa członkowskie informacji dotyczących wskaźników odnoszących się do poważnych zagrożeń.
8. **Dz.U.U.E.L.2003.115.1 ...** **rozp.**  
Zakaz stosowania związków cynoorganicznych na statkach.
9. **Dz.U.U.E.L.2000.332.81 ...** **dyrektywa**  
Portowe urządzenia do odbioru odpadów wytwarzanych przez statki i pozostałości ładunku.
10. **Dz.U.U.E.L.2014.257.115** **rozp.**  
Wieloletnie finansowanie działań Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Morskiego w zakresie reagowania na zanieczyszczenia morza spowodowane przez statki oraz instalacje naftowe i gazowe.
11. **Dz.U.U.E.L.2004.97.16 ...** **rozp.**  
Określone środki kontrolne stosowane wobec działalności połowowej na obszarze objętym Konwencją o zachowaniu żywych zasobów morskich Antarktyki i uchylenie rozporządzeń: (WE) Nr 3943/90, (WE) Nr 66/98 i (WE) Nr 1721/1999.
12. **Dz.U.U.E.L.2015.86.1** **rozp.**  
Uzupełnienie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 poprzez określenie kosztów kwalifikujących się do wsparcia z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w celu poprawy higieny, zdrowia, bezpieczeństwa i warunków pracy rybaków, ochrony i odbudowy morskiej różnorodności biologicznej i ekosystemów morskich, łagodzenia skutków zmiany klimatu i poprawy efektywności energetycznej statków rybackich.
13. **Dz.U.U.E.L.2006.125.38** **zalec.**  
Wspieranie pobierania energii elektrycznej z łądu przez statki zacumowane w portach Wspólnoty.
14. **Dz.U.U.E.L.1980.188.11 ...** **decyzja**  
Ustanowienie Komitetu Doradczego ds. Kontroli i Ograniczenia Zanieczyszczenia Powodowanego przez Zrzut Węglowodorów do Morza.
15. **Dz.U.U.E.L.1975.194.22 ...** **decyzja**  
Udział Wspólnoty w Komisji Tymczasowej ustanowionej na podstawie rezolucji nr III Konwencji o zapobieganiu zanieczyszczenia mórz ze źródeł lądowych.
16. **Dz.U.U.E.L.2004.78.22 ...** **decyzja**  
Upoważnienie Państw Członkowskich do podpisania, ratyfikowania lub przystąpienia, w interesie Wspólnoty Europejskiej, do Protokołu z 2003 r. do Międzynarodowej Konwencji o utworzeniu międzynarodowego funduszu odszkodowań za szkody wynikające z zanieczyszczeń ropą naftową z 1992 r., i upoważnienie Austrii i Luksemburga, w interesie Wspólnoty Europejskiej, do przystąpienia do podstawowych instrumentów.

#### Ochrona środowiska przed hałasem

1. **Dz.U.U.E.L.2002.189.12 ...** **dyrektywa**  
Ocena i zarządzanie poziomem hałasu w środowisku.
2. **Dz.U.U.E.L.2000.162.1 ...** **dyrektywa**

Zbliżenie ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do emisji hałasu do środowiska przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń.

3. **Dz.U.UE.L.1970.42.16 ...** **dyrektywa**  
Zbliżenie ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do dopuszczalnego poziomu hałasu i układu wydechowego pojazdów silnikowych.
4. **Dz.U.UE.L.2015.70.36** **rozp.**  
Zasady, które należy stosować przy pobieraniu opłat za koszty skutków hałasu.
5. **Dz.U.UE.L.1989.363.27 ...** **dyrektywa**  
Ograniczenie emisji hałasu z cywilnych poddźwiękowych samolotów odrzutowych.
6. **Dz.U.UE.L.2002.85.40 ...** **dyrektywa**  
Ustanowienie zasad i procedur w odniesieniu do wprowadzenia ograniczeń odnoszących się do poziomu hałasu w portach lotniczych Wspólnoty.
7. **Dz.U.UE.L.2006.374.1** **dyrektywa**  
Zasady wykonywania operacji przez samoloty objęte częścią II rozdział 3 tom 1 załącznika 16 do Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym, wydanie 2 (1988 rok) (tekst ujednolicony).
8. **Dz.U.UE.L.2009.342.46** **rozp.**  
Etykietowanie opon pod kątem efektywności paliwowej i innych zasadniczych parametrów.
9. **Dz.U.UE.L.2006.125.38** **zalec.**  
Wspieranie pobierania energii elektrycznej z łądu przez statki zacumowane w portach Wspólnoty.

#### Awarie przemysłowe

1. **Dz.U.UE.L.2012.197.1** **dyrektywa**  
Kontrola zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmiana, a następnie uchylenie dyrektywy Rady 96/82/WE.
2. **Dz.U.UE.L.2014.355.51** **decyzja**  
Sposób przekazywania informacji, o których mowa w art. 21 ust. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi.
3. **Dz.U.UE.L.2014.355.55** **decyzja**  
Format przekazywania informacji od państw członkowskich na temat wdrażania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi.
4. **Dz.U.UE.L.1998.192.19 ...** **decyzja**  
Zharmonizowane kryteria dla zwolnień zgodnie z art. 9 dyrektywy Rady 96/82/WE w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi.
5. **Dz.U.UE.L.1999.120.43 ...** **decyzja**  
Kwestionariusz odnoszący się do dyrektywy Rady 96/82/WE w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi.
6. **Dz.U.UE.L.2009.6.64** **decyzja**  
Formularz zgłoszenia poważnej awarii zgodnie z dyrektywą Rady 96/82/WE w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi.  
[System ekozarządzania i audytu](#)
1. **Dz.U.UE.L.2009.342.1** **rozp.**  
Dobrowolny udział organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS), uchylenie rozporządzenia (WE) nr 761/2001 oraz decyzji Komisji 2001/681/WE i 2006/193/WE.
2. **Dz.U.UE.L.2015.127.25** **decyzja**  
Dokument referencyjny dotyczący najlepszych praktyk zarządzania środowiskowego, sektorowych wskaźników efektywności środowiskowej oraz kryteriów doskonałości dla sektora handlu detalicznego na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1221/2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS).
3. **Dz.U.UE.L.2011.330.25** **decyzja**  
Przewodnik dotyczący rejestracji zbiorowej w UE, rejestracji w państwach trzecich oraz rejestracji globalnej zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS).
4. **Dz.U.UE.L.2013.76.1** **decyzja**  
Przewodnik użytkownika, w którym określa się działania konieczne do uczestnictwa w EMAS, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS).
5. **Dz.U.UE.L.2007.303.37** **decyzja**  
Uznawanie procedur certyfikacji zgodnie z art. 9 rozporządzenia (WE) nr 761/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady dopuszczającego dobrowolny udział organizacji w systemie eko-zarządzania i audytu środowiskowego we Wspólnocie (EMAS) i uchylenie decyzji 97/264/WE.

#### Oznakowanie ekologiczne

1. **Dz.U.UE.L.2010.27.1** **rozp.**  
Oznakowanie ekologiczne UE.
2. **Dz.U.UE.L.2000.293.18 ...** **decyzja**  
Opłaty zgłoszeniowe i roczne wspólnotowego oznakowania ekologicznego.
3. **Dz.U.UE.L.2000.293.20 ...** **decyzja**  
Standardowa umowa obejmująca warunki stosowania wspólnotowego oznakowania ekologicznego.
4. **Dz.U.UE.L.1994.7.17 ...** **decyzja**  
Standardowy formularz powiadomienia o decyzji przyznającej wspólnotowe oznakowanie ekologiczne.
5. **Dz.U.UE.L.2010.308.53** **decyzja**  
Ustanowienie Komitetu Unii Europejskiej ds. Oznakowania Ekologicznego.
6. **Dz.U.UE.L.2000.293.31 ...** **decyzja**

- Regulamin wewnętrzny forum konsultacyjnego zrewidowanego programu wspólnotowego oznakowania ekologicznego.
7. **Dz.U.U.E.L.2013.145.6** **decyzja**  
Kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego UE armaturze sanitarnej
  8. **Dz.U.U.E.L.2009.197.87** **decyzja**  
Ekologiczne kryteria przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego bibule.
  9. **Dz.U.U.E.L.2009.196.27** **decyzja**  
Ekologiczne kryteria przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego dla obuwia.
  10. **Dz.U.U.E.L.2014.135.24** **decyzja**  
Ekologiczne kryteria przyznawania oznakowania ekologicznego UE produktom z papieru przetworzonego.
  11. **Dz.U.U.E.L.2012.223.55** **decyzja**  
Ekologiczne kryteria przyznawania oznakowania ekologicznego UE papierowi zadrukowanemu.
  12. **Dz.U.U.E.L.2012.202.26** **decyzja**  
Ekologiczne kryteria przyznawania oznakowania ekologicznego UE papierowi gazetowemu.
  13. **Dz.U.U.E.L.2014.320.46** **decyzja**  
Ekologiczne kryteria przyznawania oznakowania ekologicznego UE pochłaniającym środkiem higienicznym.
  14. **Dz.U.U.E.L.2007.32.137** **decyzja**  
Zmienione kryteria ekologiczne i związane z nimi wymogi dotyczące oceny i weryfikacji w odniesieniu do przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego podłożom uprawowym.
  15. **Dz.U.U.E.L.2006.325.28** **decyzja**  
Zmienione kryteria ekologiczne i związane z nimi wymogi dotyczące oceny i weryfikacji w odniesieniu do przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego polepszaczom gleby.
  16. **Dz.U.U.E.L.2013.299.38** **decyzja**  
Kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego UE toaletom sflukiwanyim i pisuarom.
  17. **Dz.U.U.E.L.2009.208.21** **decyzja**  
Ekologiczne kryteria przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego twardym pokryciom.
  18. **Dz.U.U.E.L.2014.174.45** **decyzja**  
Kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego UE dla wyrobów włókienniczych.
  19. **Dz.U.U.E.L.2009.332.1** **decyzja**  
Ekologiczne kryteria przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego włókienniczym pokryciom podłogowym.
  20. **Dz.U.U.E.L.2010.8.32** **decyzja**  
Ekologiczne kryteria przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego drewnianym pokryciom podłogowym.
  21. **Dz.U.U.E.L.2014.164.45** **decyzja**  
Ekologiczne kryteria przyznawania oznakowania ekologicznego UE farbom i lakierom wewnętrznym i zewnętrznym.
  22. **Dz.U.U.E.L.2014.184.18** **decyzja**  
Ustalenie ekologicznych kryteriów przyznawania oznakowania ekologicznego materacom łózkowym.
  23. **Dz.U.U.E.L.2011.169.28** **decyzja**  
Kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego UE smarom.
  24. **Dz.U.U.E.L.2012.326.25** **decyzja**  
Kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego UE detergentom przeznaczonym do automatycznych zmywarek do naczyń do zastosowań przemysłowych i instytucjonalnych.
  25. **Dz.U.U.E.L.2011.169.40** **decyzja**  
Kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego UE detergentom do ręcznego zmywania naczyń.
  26. **Dz.U.U.E.L.2011.111.22** **decyzja**  
Kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego UE detergentom do zmywarek do naczyń.
  27. **Dz.U.U.E.L.2011.111.34** **decyzja**  
Kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego UE detergentom pralniczym.
  28. **Dz.U.U.E.L.2012.326.38** **decyzja**  
Kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego UE detergentom pralniczym do zastosowań przemysłowych i instytucjonalnych.
  29. **Dz.U.U.E.L.2011.169.52** **decyzja**  
Kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego UE uniwersalnym środkiem czyszczącym i środkiem do czyszczenia urządzeń sanitarnych.
  30. **Dz.U.U.E.L.2014.354.47** **decyzja**  
Ekologiczne kryteria przyznawania oznakowania ekologicznego UE produktom kosmetycznym sflukiwanyim.
  31. **Dz.U.U.E.L.2009.198.57** **decyzja**  
Ekologiczne kryteria przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego usługom zakwaterowania turystycznego.
  32. **Dz.U.U.E.L.2009.196.36** **decyzja**  
Ekologiczne kryteria przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego usługom kempingowym.
  33. **Dz.U.U.E.L.2013.353.53** **decyzja**  
Kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego UE dla urządzeń do przetwarzania obrazu.
  34. **Dz.U.U.E.L.2009.82.3** **decyzja**  
Zrewidowane ekologiczne kryteria przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego odbiornikom telewizyjnym.
  35. **Dz.U.U.E.L.2014.164.83** **decyzja**  
Kryteria przyznawania oznakowania ekologicznego UE dla ogrzewaczy wodnych.
  36. **Dz.U.U.E.L.2007.301.14** **decyzja**  
Kryteria ekologiczne dotyczące przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego pompom ciepła zasilanym elektrycznie, gazowo lub absorpcyjnym pompom ciepła.
  37. **Dz.U.U.E.L.2009.320.23** **decyzja**  
Ekologiczne kryteria przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego meblom drewnianym.
  38. **Dz.U.U.E.L.2011.148.5** **decyzja**

39. Ekologiczne kryteria przyznawania oznakowania ekologicznego UE notebookom.  
**Dz.U.U.E.L.2011.148.13** **decyzja**
40. Ekologiczne kryteria przyznawania oznakowania ekologicznego UE źródłom światła.  
**Dz.U.U.E.L.2011.149.12** **decyzja**
41. Ekologiczne kryteria przyznawania oznakowania ekologicznego UE dla papieru do kopiowania i papieru graficznego.  
**Dz.U.U.E.L.2011.151.5** **decyzja**
- Ekologiczne kryteria przyznawania oznakowania ekologicznego UE komputerom osobistym.

#### Odpowiedzialność w ochronie środowiska

##### Odpowiedzialność karna w ochronie środowiska

1. **Dz.U.U.E.L.2008.328.28** **dyrektywa**

Ochrona środowiska poprzez prawo karne.

##### Pomoc publiczna w sprawach z zakresu ochrony środowiska

1. **Dz.U.U.E.C.2014.200.1** **komun.**  
Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014-2020.
2. **Dz.U.U.E.C.2012.158.4** **informacja**  
Wytyczne w sprawie niektórych środków pomocy państwa w kontekście systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych po 2012 r.

#### Administracja i instytucje ochrony środowiska

##### Europejska Agencja Środowiska

1. **Dz.U.U.E.L.2009.126.13** **rozp.**  
Europejska Agencja Środowiska oraz Europejska Sieć Informacji i Obserwacji Środowiska (wersja ujednolicona).
2. **Dz.U.U.E.C.1993.323.1 ...** **decyzja**  
Lokalizacja siedzib niektórych organów i służb Wspólnot Europejskich oraz Europolu.
3. **Dz.U.U.E.L.2000.216.15 ...** **decyzja**  
Kodeks dobrego postępowania administracyjnego w Agencji.

## INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

---

Prognozę oddziaływania na środowisko opracowano zgodnie z zapisami ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko tekst jednolity Dz.U. z 2013 r. Nr 1235 z późn. zm. Odniesiono się również do zapisów zawartych w Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 i Programie Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018 oraz innych dokumentów opracowanych na stopniu lokalnym, wojewódzkim i krajowym.

W macierzy środowiskowych oddziaływań realizacji zadań określono, przeanalizowano i oceniono przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na poszczególne komponenty środowiska. Odniesiono się również do wytycznych Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie w piśmie z dnia 28 lipca 2015r. znak: WOOŚ.411.82.2015.MT, jak również Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie, określonych pismem z dnia 28 lipca 2015 r., znak: ZNS.9082.2.59.2015.AZ.

**PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY  
SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO  
DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA –  
MONITORING REALIZACJI**

---

Monitoring realizacji celów i zadań dotyczy oceny realizacji corocznego planu działań w aspekcie:

- ilości i jakości zakresu oraz kosztów zadań zrealizowanych,
- przyczyn częściowego wykonania zadań zaplanowanych lub przyczyn zaniechania realizacji zadania,
- ustalenia narzędzi optymalizujących realizację zadań na rok następny,
- określenia zakresu merytorycznego zadań na rok następny wraz z oceną ich przygotowania organizacyjnego i finansowego.

TABELA 2 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA PROGRAMU

<b>Wskaźniki</b>	<b>Stan wyjściowy</b>
Jakość wód powierzchniowych płynących	II klasa
Zużycie wody w gospodarstwach domowych m <sup>3</sup> /M/rok	27,7
Procentowy wskaźnik zwodociągowania gminy	88,1*
Procentowy wskaźnik skanalizowania gminy	53,2*
Procentowy wskaźnik zgazyfikowania gminy	46,2*
Ilość zebranych zmieszanych odpadów komunalnych w gminie na 1 mieszkańca [kg/M/rok]	172,7
Wskaźnik lesistości [%]	47,6
Powierzchnia terenów objętych prawną ochroną w [ha]	22031,50

## INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO



Źródło: [http://mapy.geoportal.gov.pl/imap/?gpmmap=gp0&actions=acShowWgButtonPanel\\_kraj\\_ORTO](http://mapy.geoportal.gov.pl/imap/?gpmmap=gp0&actions=acShowWgButtonPanel_kraj_ORTO)

MAPA 1 ODLEGŁOŚĆ MIASTA I GMINY LIDZBARK OD GRANICY KRAJU

Odległość Gminy Lidzbark od najbliższej granicy polsko – rosyjskiej w linii prostej to około 120 km. Działania podejmowane w ramach realizacji Programu, nie będą skutkowały możliwością wystąpienia oddziaływań transgranicznych, wobec czego dokument ten nie musi być poddawany procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.



## ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

### WODY POWIERZCHNIOWE

Pod względem hydrograficznym rzeki występujące na terenie gminy należą do dwóch dorzeczy. Rzeka Wel znajduje się w dorzeczu Wisły, a rzeka Wkra w dorzeczu Bugu. Pomiędzy rzeką Wel a Wkrą przebiega z południowego zachodu na północny wschód dział wodny II rzędu. Przecina on południową i centralną część Gminy Lidzbark.

TABELA 3 ZESTAWIENIE RZEK NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK

Nazwa rzeki/dł.	Charakterystyka
Wkra/6,295 km	<p>Wkra jest rzeką III rzędu, prawobrzeżnym dopływem Narwi. Jej długość wynosi 249,1 km, w tym w granicach województwa warmińsko-mazurskiego – około 70 km. Zlewnia zajmuje powierzchnię 5 322,1 km<sup>2</sup>. Bieg rzeki Wkry podzielony jest na 3 odcinki o różnych nazwach:</p> <p>górnny bieg – Nida, od źródeł do ujścia Szkotówki,  środkowy bieg – Działdówka, od ujścia Szkotówki do ujścia Swojęcianki,  dolny bieg – Wkra, od ujścia Swojęcianki do ujścia do Narwi.</p> <p>Rzeka bierze początek w zmeliorowanych bagnach na wschód od jeziora Kownatki w okolicach miejscowości Januszkowo. Dolina rzeki w wielu miejscach pocięta jest gęstą siecią rowów melioracyjnych i występują tu liczne doły potorfowe. Wkra jest typowym nizinny ciekim charakteryzującym się niewielkimi spadkami (średnio poniżej 0,5 ‰).</p>
Wel/31,622 km	<p>Wel jest rzeką III rzędu, największym lewostronnym dopływem Drwęcy. Za odcinek źródłowy rzeki Wel uznawany jest niewielki ciek o nazwie Wkra Wielka, który wypływa z południowych stoków Wzgórz Dylewskich na wysokości 210 m n p m, w rejonie miejscowości Bartki. Ciek ten wpływa do jeziora Dąbrowa Wielka i dopiero wypływając z niego nosi nazwę Wel. Całkowita długość rzeki Wel wynosi 95,8 km. Powierzchnia zlewni wynosi 799,1 km<sup>2</sup>. Jej długość na terenie powiatu działdowskiego wynosi 57,1 km (od km 34 + 400 do km 91 + 500). Rzeka Wel ma generalnie przebieg południkowy. Przy czym od źródeł do Ciborza (koło Lidzbarka), płynie w kierunku południowo-zachodnim, po czym zmienia bieg na północno-zachodni i w okolicach miejscowości Bratian znajdującej się już poza obszarem powiatu działdowskiego wpada do Drwęcy.</p>
Płońniczanka/0,800 km	<p>Płońniczanka jest lewostronnym dopływem Welu o długości 15,7 km i powierzchni zlewni 92,0 km<sup>2</sup>. Obszar źródłiskowy rzeki położony jest w rejonie miejscowości Rutkowice. Płońniczanka wpada do Welu w rejonie miejscowości Koty. Dolina rzeki jest obszarem stosunkowo płaskim o niewielkich deniwelacjach. W bezpośrednim sąsiedztwie rzeki w terasie zalewowej występują gleby utworzone z torfowisk.</p>

Brynica/6,736 km	<p>Rzeka będąca lewostronnym dopływem Drwęcy. Wyływa w rejonie jezior Bryńskich, w pobliżu leśniczówki <i>Bryńsk Szlachecki</i>. Brynica jest osią hydrograficzną, a zarazem główną rzeką Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego. Jest to lewobrzeżny dopływ Drwęcy o długości 23,1 km (18 km w granicach GLPK), powierzchnia dorzecza wynosi 290 km<sup>2</sup>.</p> <p>W odcinku środkowym płynie w głębokim jarze gdzie znajduje się rezerwat Jar Brynicy. Spadek na tym odcinku wynosi 5,39‰, rzeka przypomina tu rwący potok górski. Średni jej spadek wynosi 1,65‰. Brynica ma trzy lewobrzeżne dopływy: Górzanka Dzierżążnia oraz Pissę i jeden prawobrzeżny dopływ, rzekę Samionkę, która wpada do Brynicy tuż przed ujściem rzeki do Drwęcy. Ponadto jest intensywnie zasilana wodami podziemnymi od 18,8 km biegu rzeki, gdzie przepływa przez rozległe obniżenie wyścielane torfami i namułami. Spadek wynosi tu tylko 0,9‰. W dolnym biegu, aż do ujścia Brynica jest uregulowana (<i>Kanał Brynica</i>). Głębokość rzeki wynosi od 0,8 m do 1,8 m. Szerokość od 3 m do 8 m, tuż przed ujściem do Drwęcy, w okolicach <i>Szańców Szwedzkich</i>.</p>
------------------	--

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Lidzbark na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011

#### KLASYFIKACJE WÓD

Ogólna ocena jakości wód – stan wód. Podstawą oceny jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. Nr 162, poz. 1008). Dokument określa sposób klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych w ciekach naturalnych, jeziorach lub innych zbiornikach naturalnych, wodach przejściowych i przybrzeżnych oraz sztucznych jednolitych części wód powierzchniowych i silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych. Punkty monitoringowe zlokalizowane są na zamknięciach zlewni tzw. jednolitymi częściami wód (JCW). Monitoring prowadzi się w sposób umożliwiający ocenę ich stanu oraz ilościowe ujęcie czasowej i przestrzennej zmienności parametrów biologicznych, hydromorfologicznych, fizykochemicznych i chemicznych .

TABELA 4 OCENA STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD RZECZNYCH BADANYCH W ROKU 2013 NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK

Nazwa ocenianej jcw	Kod ocenianej jcw	Nazwa reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego	Silnie zmieniona lub sztuczna jcw (T/N)	Program monitoringu (MD, MO lub MB)	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)	STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	STAN W PPK MONITORINGU OBSZARÓW CHRONIONYCH	STAN jcw
Wel od Dopł. z Miłostajek do Dopł. spod Mroczna	PLRW20001928659	Wel - Trzcina	T	MD	II	II	II	II	DOBRY	DOBRY	DOBRY	DOBRY
Płościzanka	PLRW200018286569	Płościzanka - powyżej ujścia do Wli, Koty	N	MO	II	I	II		DOBRY			

Źródło: [http://www.wios.olsztyn.pl/index.php?option=com\\_content&view=category&layout=blog&id=64&Itemid=130](http://www.wios.olsztyn.pl/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=64&Itemid=130)

W roku 2013 żadne jezioro na terenie Miasta i Gminy Lidzbark nie było objęte monitoringiem WIOŚ Olsztyn. Na obszarze gminy znajduje się 9 jeziora o łącznej powierzchni 267,6 ha, co stanowi około 1,0 % ogólnej powierzchni gminy.

TABELA 5 WYKAZ JEZIOR NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK

Nazwa jeziora	Powierzchnia [ha]	Objętość [tys. m <sup>3</sup> ]	Głębokość [m]		Długość linii brzegowej [m]
			średnia	maksymalna	
Bryńsk	25,6	54,0	1,5	2,5	bd
Jeleń	31,3	422,4	1,3	1,6	3 200
Lidzbarskie	121,8	12 229,2	10,1	25,5	7 550
Moczydło	3,5	104,0	3,0	8,0	bd
Piaseczno	25,6	1 948,7	6,4	12,5	2 400
Piaseczenko	5,21	17,0	1,0	4,0	bd
Wlecz	24,8	2 680,1	10,8	26,0	2 050
Zakrocz	11,1	244,2	1,7	4,5	1 340
Zwórzno	18,7	860,2	4,0	11,6	2 040

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Lidzbark na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011

Część z wymienionych jezior zlokalizowana jest w obrębie parków krajobrazowych Welskiego oraz Górznieńsko – Lidzbarskiego. W granicach Welskiego Parku Krajobrazowego znajdują się jeziora: Lidzbarskie, Jeleń, Zakrocz. W granicach Górznieńsko – Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego znajdują się jeziora: Zwórzno, Piaseczno, Piaseczenko, Wlecz.

Zdecydowana większość jezior jest pochodzenia polodowcowego, głównie typu rynnowego. Najczęściej są one długie i wąskie o stromych brzegach, znacznych głębokościach i o niewyrównanym dnie. Istniejące jeziora należą przede wszystkim do typu eutroficznego, czyli bogatego w substancje odżywcze i obserwuje się na nich zakwit glonów (charakterystyczny między innymi dla jeziora Lidzbarskiego). Najwyższymi walorami krajobrazowymi na omawianym terenie odznacza się przede wszystkim jezioro Lidzbarskie, które otoczone jest lasami. Nad tym jeziorem obserwowany jest także największy ruch turystyczny.

TABELA 6 CHARAKTERYSTYKA JEZIOR NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK

Lp.	Nazwa jeziora	Charakterystyka
1.	Bryńsk	-
2.	Jeleń	Jezioro eutroficzne z okresowo występującymi obfitymi zakwitami glonów. Dno jest muliste i piaszczysto-muliste. Roślinność zanurzona słabo wykształcona. Jezioro jest dobrze dostępne. Od strony Jelenia wygodny dojazd bezpośrednio nad brzeg jeziora. Dużo pomostów różnej wielkości. Najbliższe otoczenie to pola uprawne, łąki, niewielki kompleks leśny z głównym udziałem drzewostanu sosnowego. Brzegi pagórkowate, łagodnie schodzące do wody. Od strony zachodniej podmokłe i bagniste, od wschodniej bagna i torfowiska (Rezerwat Bagno Koziana). Bezpośrednio

Lp.	Nazwa jeziora	Charakterystyka
		nad brzegiem wąski pas olch z małym udziałem brzozy i wierzby. Wokół brzegów szeroki pas roślinności szuwarowej (trzcina, pałka, oczeret). Jest to przepływowy, wydłużony zbiornik ułożony równoleżnikowo. Istnieje połączenie niewielkim ciekim z Jeleniem Małym.
3.	Lidzbarskie	Należy do zbiorników eutroficznych, czyli bogatych w substancje odżywcze. Zakwity glonów. Podlega silnej antropopresji. Wokół jeziora znajduje się kilka ośrodków wypoczynkowych strefa przybrzeżna, cechuje się zwykle typowym, strefowym układem roślinności wodnej i szuwarowej - roślinność o liściach zanurzonych, roślinność o liściach pływających, szuwały właściwe, turzycowiska. Często nie dochodzi do rozwoju wszystkich stref roślinności. Jezioro znajduje się na terenie Welskiego Parku Krajobrazowego. Przez zbiornik przepływa rzeka Wel. Do jeziora dopływa rzeczka Zwórznianka, która łączy je z jez. Zwórzno. Istnieje połączenie z jez. Markowym. Zbiornik długi na 3,5 km.
4.	Moczydło	-
5.	Piaseczno	Okresowo występują masowe zakwity glonów. Dno jest Piaszczyste. Roślinność zanurzona słabo rozwinięta. Dobrze dostępne od strony południowej. Istnieje kilka drewnianych pomostów wędkarskich. Większy pomost i miejsce do cumowania przy południowym brzegu od strony Piaseczna. Najbliższe otoczenie to bory sosnowe i grądy. Nad brzegiem dominuje olcha z niewielkim udziałem brzozy i wierzby. Roślinność szuwarowa uboga. Miejscami brzegi porastają turzyce, ponikło, jeżogłówka i trzcina. Jezioro jest długie na 0,9 km i szerokie na 0,6 km. Zbiornik znajduje się na terenie Welskiego Parku Krajobrazowego, na wysokości 134 m n.p.m
6.	Piaseczenko	Dno jest muliste i torfowe. Przy brzegach występują nymfeidy (grązel, grzybienie). Średnio dostępne ze względu na torfowiska i miejscami podmokły teren. Najbliższe otoczenie to bory świeże i mieszane. Brzegi są pagórkowate, łagodnie schodzące do wody, miejscami podmokłe. Wokół jeziora szeroki pas torfowisk przejściowych i wysokich. Długość jeziora wynosi 0,4 km a szerokości 0,29 km.
7.	Wlecz	Miejscami dno gwałtownie opada do głębokości kilku metrów. Jest piaszczyste i piaszczysto muliste. Poniżej kilkunastu metrów głębokości brak roślin i bardzo uwodniona gytia jest unoszona w postaci pagórków przez gaz produkowany w osadach. Roślinność zanurzona (głównie ramienice) porasta dno do kilku metrów głębokości praktycznie na całej powierzchni fito litoralu. Jezioro dobrze dostępne. Nad brzeg prowadzi leśna droga biegnąca przy leśniczówce. Najbliższe otoczenie to grądy i bory mieszane. Brzegi są pagórkowate, miejscami stromo schodzące do wody. Roślinność szuwarowa słabo rozwinięta. Dominuje trzcina, pałka i jeżogłówka. Nad brzegiem występuje wąski pas olchy. Jezioro ma regularny kształt. Jego długość wynosi 0,75 km a szerokość 0,63 km. W południowo-zachodniej części jest jeden odpływ, który uchodzi do rzeki Brynicy.
8.	Zakrocz	Jezioro znajduje się na terenie Welskiego Parku Krajobrazowego.

<b>Lp.</b>	<b>Nazwa jeziora</b>	<b>Charakterystyka</b>
		Przez zbiornik przepływa rzeka Wel. Rozwinięta roślinność podwodna
9.	Zwórzno	Z jeziora wypływa niewielka rzeczka Zwórznianka, która łączy jezioro Zwórzno z jez. Lidzbarskim. Najbliższe otoczenie stanowią lasy.

Źródło: <http://jezioro.com.pl>

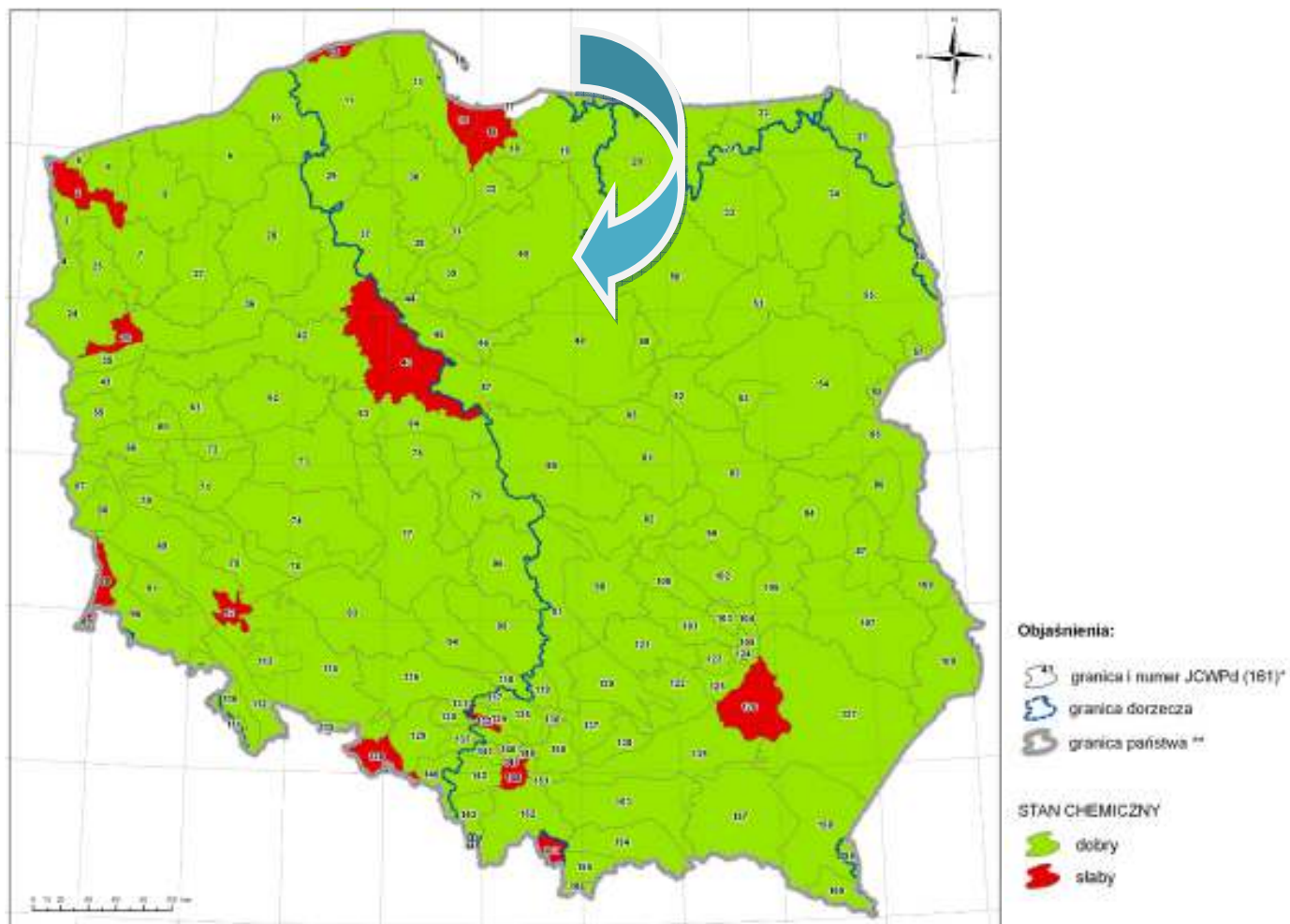
Stan środowiskowy wód podziemnych w Polsce przedstawiany jest za pomocą trzech wskaźników<sup>2</sup>:

- **Wskaźnika jakości chemicznej** wód podziemnych ilustruje wyniki oceny stanu chemicznego wód podziemnych wykonanej na podstawie monitoringu chemicznego PMŚ. Wyrażany jest w procentach powierzchni kraju, gdzie jakość wód podziemnych spełnia wymogi kryteriów środowiskowych składu chemicznego, tzn. stan chemiczny wód podziemnych nie przekracza stężeń progowych dobrego stanu wód podziemnych, określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 23 lipca 2008 r. Wartość wskaźnika jest aktualizowana raz w roku, z rocznym opóźnieniem.
- **Wskaźnika stanu zasobów** wód podziemnych ilustruje wyniki oceny zasobów wód podziemnych wykonanej na podstawie analizy zasobów wód podziemnych dostępnych do zagospodarowania oraz wielkości poboru wód. Wyrażany jest w procentach powierzchni kraju, gdzie nie stwierdzono nadmiernego szczypania zasobów wód podziemnych; wartość wskaźnika jest aktualizowana raz w roku, z dwuletnim opóźnieniem.
- **Wskaźnika położenia zwierciadła wody podziemnej** ilustruje aktualne jego położenie względem stref stanów wód; informuje w jakim procencie punktów sieci obserwacyjno – badawczej wód podziemnych, w analizowanym okresie czasu, zwierciadło (lub wydajność źródeł) znajdowało się w strefie stanów (wydajności źródeł) wysokich i średnich; wartość wskaźnika jest aktualizowana raz na kwartał.

---

<sup>2</sup> <http://www.psh.gov.pl/stan-srodowiskowy-wod-podziemnych-w-polsce2.html>

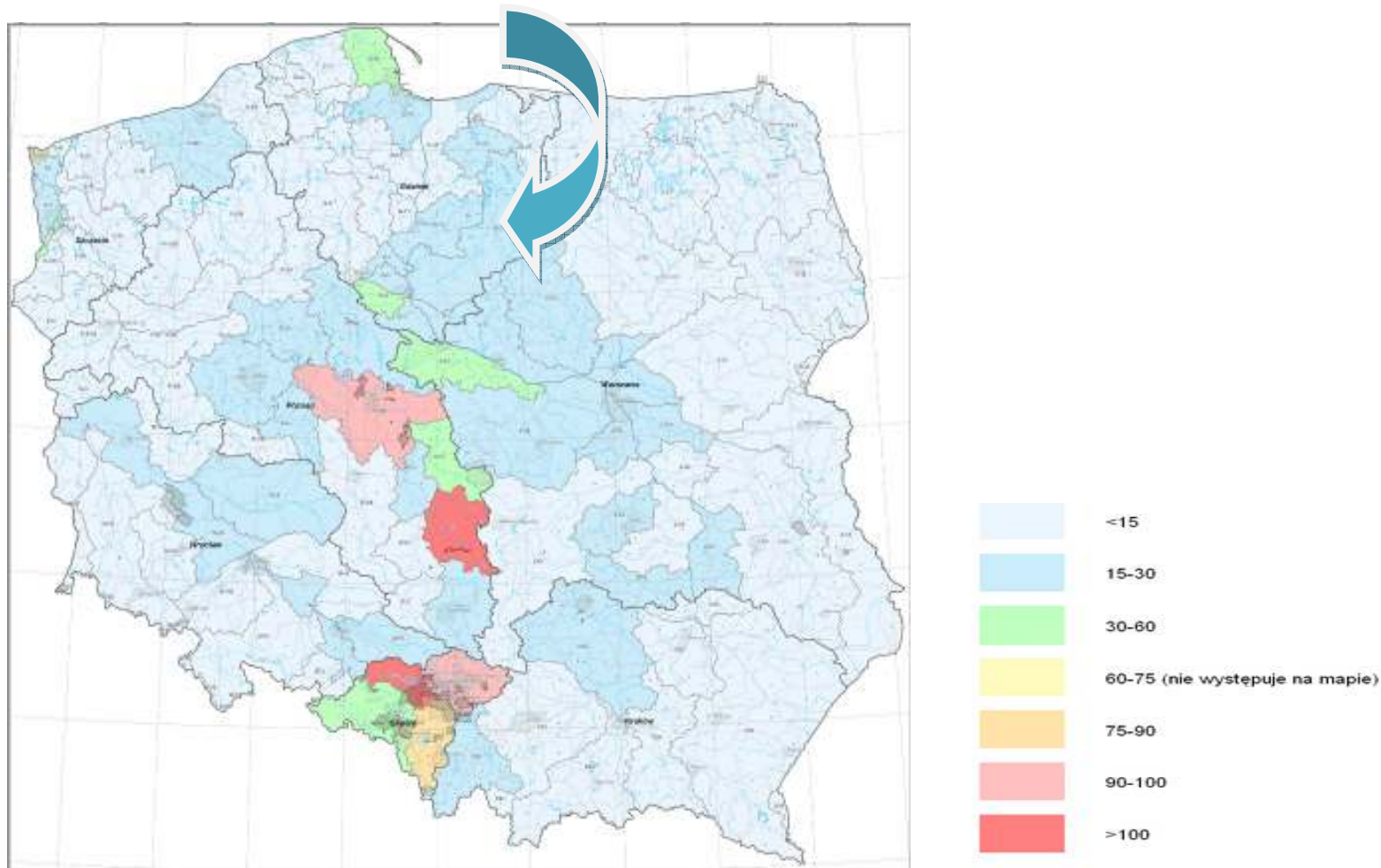
Miasto i Gmina Lidzbark znajduje się w obrębie JCWPd 40 i JCWPd 48. Badania stanu chemicznego wód były przeprowadzane w roku 2010, stan chemiczny wód podziemnych był dobry.



Źródło: <http://www.psh.gov.pl/plik/id,6585.jpg>

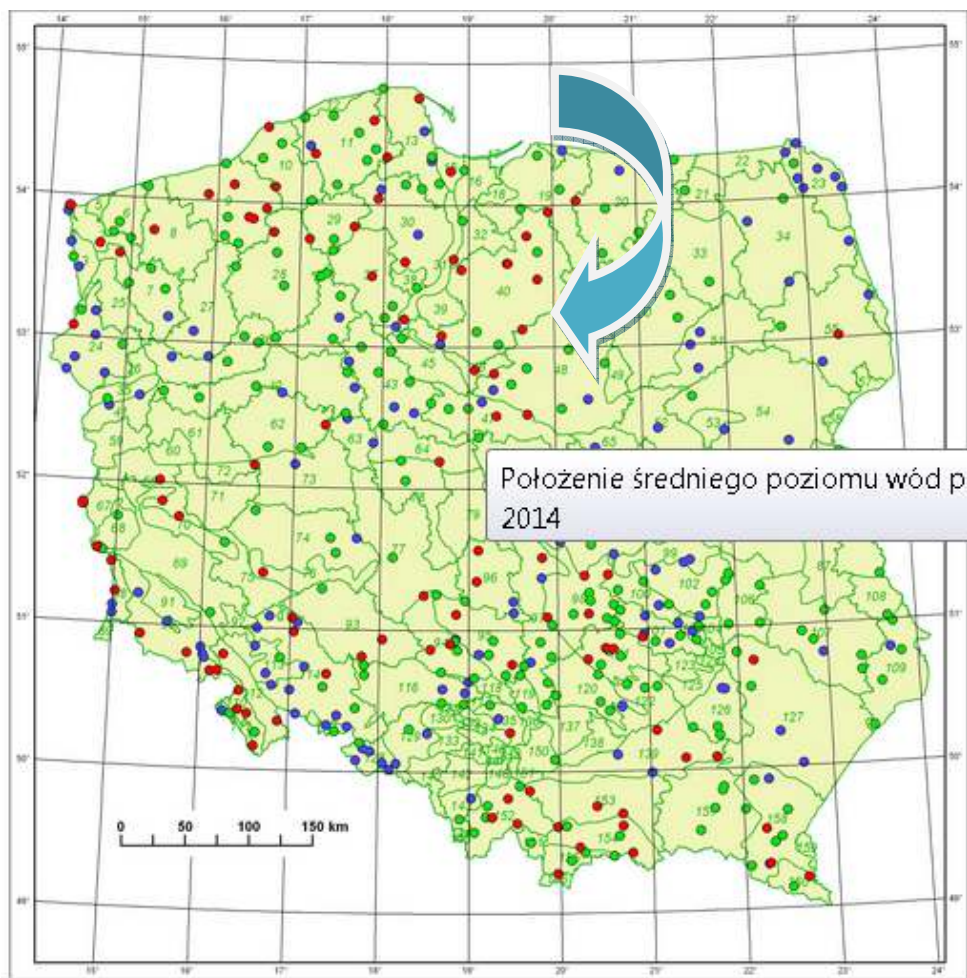


Miasto i Gmina Lidzbark znajduje się na obszarze o niskim stopniu wykorzystania zasobów wód podziemnych ( 15-30%) oraz wysokich rezerwach wód podziemnych, co obrazuje poniższa mapa.



MAPA 3 STOPIEŃ WYKORZYSTANIA DOSTĘPNYCH DO ZAGOSPODAROWANIE ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH W POLSCE (ANALIZA W OBSZARACH ZLEWNI BILANSOWYCH).

Źródło: <http://www.psh.gov.pl/plik/id,6582.jpg>



MAPA 4 POŁOŻENIE ŚREDNIEGO POZIOMU WÓD PODZIEMNYCH W II KWARTALE ROKU HYDROGEOLOGICZNEGO 2014 R.

Źródło <http://www.psh.gov.pl/stan-srodowiskowy-wod-podziemnych-w-polsce2,strona,2.html>



MAPA 5 JEDNOLITA CZĘŚĆ WÓD PODZIEMNYCH NR 40 I 48

Źródło: [http://www.psh.gov.pl/plik/id,4815,v,artykul\\_3746.pdf](http://www.psh.gov.pl/plik/id,4815,v,artykul_3746.pdf)

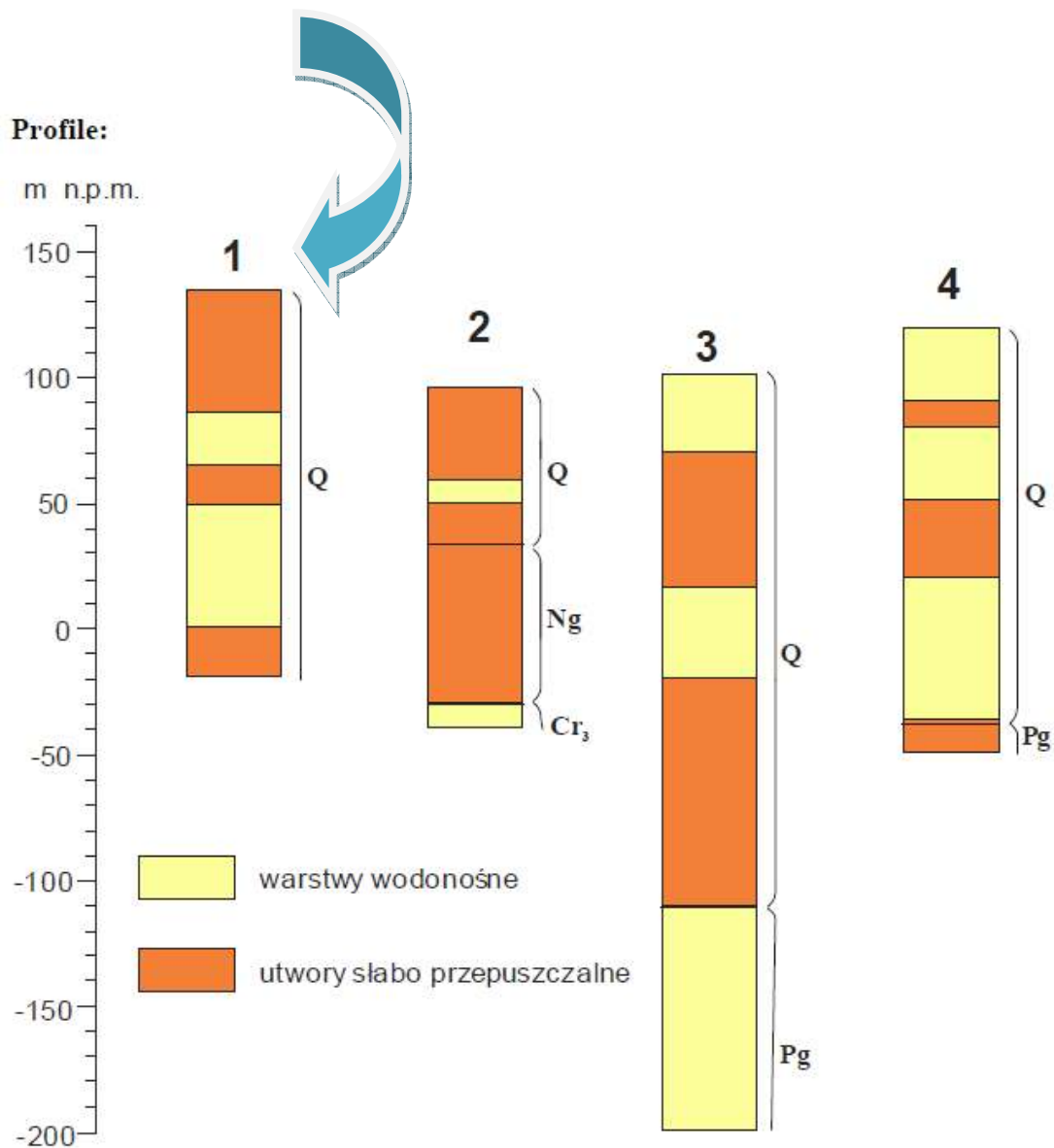
Miasto i Gmina Lidzbark znajduje się w ramach Jednolitej części wód podziemnych nr 40 oraz nr 48. Na terenie Miasta i Gminy Lidzbark znajdują się dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych: GZWP 214 w ramach JCWPd nr 40 i w ramach JCWPd nr 48 fragment GZWP 215.

TABELA 7 GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK

Numer zbiornika	Nazwa zbiornika	Wiek utworów	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne tys. m <sup>3</sup> /dobę	Średnia głębokość ujęcia
214	Zbiornik Działdowo	Q <sub>MK</sub>	300	100
215	Subniecka Warszawska	Tr	250	160

Q<sub>MK</sub> - utwory czwartorzędowe w utworach międzymorenowych i w dolinach kopalnych

Tr - utwory trzeciorzędowe



**Q** – wody porowe w utworach piaszczystych

**Ng** – wody porowe w utworach piaszczystych

**Pg** – wody porowe w utworach piaszczystych

**Cr** – wody szczelinowe w utworach węglanowych

Zużycie wody na 1 mieszkańca w gospodarstwach domowych w Mieście i Gminie Lidzbark w roku 2013 wynosiło 27,7 m<sup>3</sup> a w roku 2012 27,2 m<sup>3</sup>, wzrosło się więc o 0,5 m<sup>3</sup>.

Klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć następujących klas jakości wód podziemnych:

**Klasa I – wody bardzo dobrej jakości, w których:**

a) wartości elementów fizykochemicznych są kształtowane wyłącznie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i mieszczą się w zakresie wartości stężeń charakterystycznych dla badanych wód podziemnych ( tła hydrogeochemicznego)

b) wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka

**Klasa II – wody dobrej jakości, w których:**

a) wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych

b) wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo jest to wpływ bardzo słaby

**Klasa III – wody zadowalającej jakości**, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka

**Klasa IV – wody niezadowalającej jakości**, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka

**Klasa V – wody złej jakości**, w których wartości elementów fizykochemicznych potwierdzają znaczący wpływ działalności człowieka.

---

## POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

---

Na poziom stężeń zanieczyszczeń w powietrzu mają wpływ wielkość napływowej i lokalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza, warunki klimatyczne i topografia terenu. Głównymi źródłami zanieczyszczeń do atmosfery na terenie Miasta i Gminy Lidzbark podobnie jak i na terenie całego powiatu działdowskiego są rozproszone źródła emisji z sektora komunalno – bytowego, a także zanieczyszczenia komunikacyjne związane z ruchem pojazdów na drogach występujących na terenie Miasta i Gminy Lidzbark wymienionych w rozdziale 3.5.8 Komunikacja i transport.

Substancjami zanieczyszczającymi, mającymi największy udział w emisji zanieczyszczeń, pochodzącymi z procesów spalania energetycznego są: tlenki azotu (NO-NO<sub>2</sub>), dwutlenek siarki (SO<sub>2</sub>), tlenek węgla (CO) i pyły.

Od środków transportu największy udział w emisji mają: tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO-NO<sub>2</sub>) i benzen (C<sub>6</sub>H<sub>6</sub>).

Na terenie województwa warmińsko – mazurskiego wydzielono 3 strefy dla których dokonuje się oceny jakości powietrza: miasto Olsztyn, miasto Elbląg, strefa warmińsko – mazurska. Miasto i Gmina Lidzbark jest zaliczana więc do strefy warmińsko – mazurskiej.

TABELA 8 KLASYFIKACJA STREFY WARMIŃSKO – MAZURSKIEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW OKREŚLONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ZA ROK 2014

Lp.	Nazwa zanieczyszczenia	Poziom dopuszczalny i /lub docelowy oraz czas uśredniania stężeń	Klasa strefy dla poszczególnych czasów uśredniania stężeń	Klasa strefy
1	<b>Dwutlenek azotu NO<sub>2</sub></b> tlenki azotu tworzą się w reakcji azotu i tlenu we wszystkich procesach spalania. Głównym źródłem emisji dwutlenku azotu jest komunikacja samochodowa i energetyka.	Poziom dopuszczalny 1 godzina	A	A
		Poziom dopuszczalny rok	A	
2	<b>Dwutlenek siarki SO<sub>2</sub></b> głównym źródłem dwutlenku siarki są paleniska przemysłowe i domowe, spalające paliwa stałe, zwłaszcza węgiel kamienny ( zawierający siarkę) w celach energetycznych. Wysokie stężenia SO <sub>2</sub> są notowane w okresie od października do marca.	Poziom dopuszczalny 1 godzina	A	A
		Poziom dopuszczalny 24 godziny	A	
3	<b>Tlenek węgla CO</b> Tlenek węgla otrzymuje się przez niecałkowite utlenianie węgla (półspalanie gazu np. ziemnego) lub reakcję węgla z parą wodną. Jest składnikiem ważnych gazów technicznych: miejskiego, generatorowego, syntezowego, wodnego. Wykorzystywany jako reduktor do wydzielania metali z ich tlenków.	Poziom dopuszczalny 8 godzin	A	A
4	<b>Benzen C<sub>6</sub>H<sub>6</sub></b> głównym źródłem zanieczyszczenia benzenem jest transport drogowy. Powstaje w wyniku niepełnego spalania paliw wysokooktanowych. Innymi źródłami tego zanieczyszczenia są między innymi lakiernie i wszelkiego rodzaju zakłady stosujące w procesie produkcyjnym różnego rodzaju rozpuszczalniki lub inne rodzaje Lotnych Związków Organicznych.	Poziom dopuszczalny rok	A	A

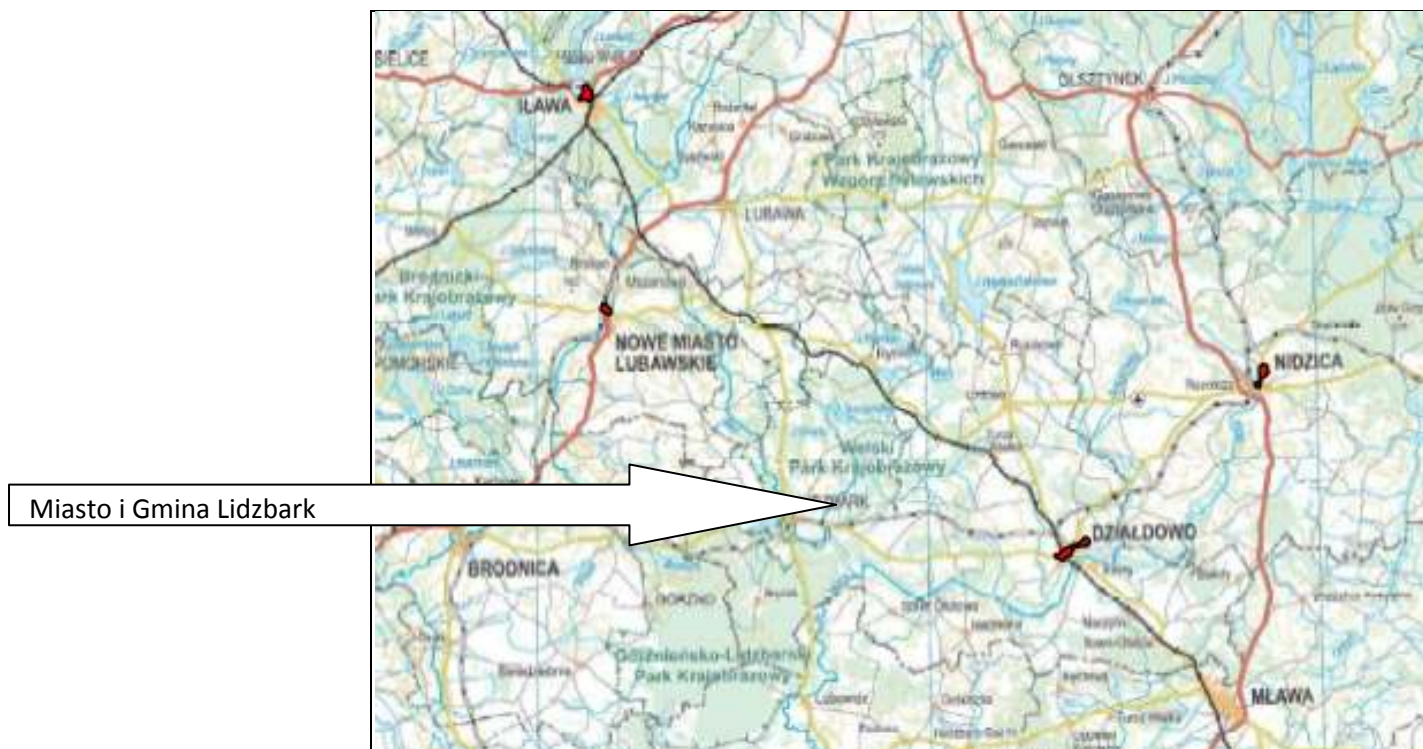
5	<p><b>Pył PM10</b> Drobny pył zawieszony PM10 (particulate matter) jest mieszaniną substancji organicznych i nieorganicznych zawierającą substancje toksyczne, takie jak wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (m.in. benzo(a)piren, metale ciężkie oraz dioksyne i furany). Pył przedostaje się do organizmu przede wszystkim przez drogi oddechowe lub pośrednio przez układ pokarmowy, kiedy spożywana jest skażona żywność (szczególnie dotyczy to metali ciężkich). Stwierdzono, że cząstki o średnicach większych od 10 µm zatrzymują się w górnych odcinkach dróg oddechowych, skąd są wydalane. Pył zawieszony PM10 przenika do płuc, ale się tam nie akumuluje, może akumulować się w górnych odcinkach dróg oddechowych. Grupą szczególnie narażoną na negatywne oddziaływanie pyłów są osoby starsze, dzieci i osoby cierpiące na choroby dróg oddechowych i układu krwionośnego.</p>	Poziom dopuszczalny 24 godziny	C	C
		Poziom dopuszczalny rok	C	
6	<p><b>Pył PM2,5</b> Pył zawieszony PM2,5 (particulate matter) jest mieszaniną substancji organicznych i nieorganicznych. Do atmosfery emitowany jest jako zanieczyszczenie pierwotne powstające w wyniku procesów antropogenicznych i naturalnych oraz jako zanieczyszczenie wtórne, powstające w wyniku przemian dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, amoniaku, lotnych związków organicznych i trwałych związków organicznych. Pył PM2,5 jest również zanieczyszczeniem transgranicznym, transportowanym na odległość do 2500 km. W powietrzu może pozostawać przez wiele dni lub tygodni, a sedymentacja i opady nie usuwają go z atmosfery. Pył zawieszony PM2,5 przenika do najgłębszych partii płuc, gdzie jest akumulowany, stanowiąc poważny czynnik chorobotwórczy, osiada na ściankach pęcherzyków płucnych utrudniając wymianę gazową, powodują podrażnienie naskórka i śluzówki, zapalenie górnych dróg oddechowych oraz wywołując choroby alergiczne, astmę, nowotwory płuc, gardła i krtani</p>	Poziom dopuszczalny rok		A
		Poziom docelowy rok		A

7	<b>Benzo(a)piren BaP</b> Występują w dymie podczas spalania niecałkowitego, m.in. w dymu tytoniowego (dym z 1 papierosa zawiera 0,16 µg tej substancji), smogu, powstającego w wyniku niskiej emisji, głównie wskutek spalania śmieci (najczęściej tworzyw sztucznych).. Z powodu obecności w dymie, benzopireny dostają się do żywności podczas wędzenia potraw. Duża ilość benzopirenów, ok. 1,5%, znajduje się w smole pogazowej.	Poziom docelowy rok		C
8	<b>Arsen As</b> źródła antropogeniczne arsenu to uboczną emisję w wyniku procesów wydobywania i hutnictwa rud metali nieżelaznych spalanie paliw kopalnianych (głównie węgla brunatnego i kamiennego)	Poziom docelowy rok		A
9	<b>Kadm Cd</b> Znaczne ilości kadmu zawierają rudy cynku i paliwa kopalne (np. węgiel kamienny). W wyniku ich wydobywania i przetwarzania jego znaczne ilości uwalniają się do atmosfery, hydrosfery i gleb. Kadm jest pierwiastkiem niezwykle toksycznym (wielokrotnie bardziej niż arsen)	Poziom docelowy rok		A
10	<b>Nikiel Ni</b> Emisja niklu do powietrza to wynik spalania paliw, zwłaszcza węgla, produktów ropopochodnych a także palenia papierosów. Źródłem niklu są procesy technologiczne w rafineriach, galwanizerniach i wytwórniach akumulatorów zasadowych	Poziom docelowy rok		A
11	<b>Ołów Pb</b> Ołów i jego związki należą do silnych trucizn, przedostają się do organizmu i gromadzą się w nim wywołując niebezpieczną chorobę – ołowicę. Zanieczyszczenie ołowiem ma również swoje źródło w komunikacji, gdzie wykorzystuje się czteroetylek ołowiu, który ma działanie przeciwstukowe. Narażony na niebezpieczeństwo skażenia jest obszar znajdujący się na odcinku 5-50 metrów od ruchliwych ulic oraz na odcinku 2-4 km od fabryk stosujących związki ołowiu.	Poziom dopuszczalny rok		A
12	<b>Ozon O<sub>3</sub></b> jest tzw. zanieczyszczeniem wtórnym. Powstaje w wyniku procesów fotochemicznych w troposferze. Do prekursorów takiej reakcji należą m.in. tlenki azotu, których powstaje najwięcej w procesie spalania w silnikach samochodowych. Zanieczyszczenie ozonem jest więc silnie powiązane z zanieczyszczeniami komunikacyjnymi przyczynowo, ale nie obszarowo. Najwyższe stężenia ozonu notuje się przeważnie w pewnym oddaleniu od głównych linii komunikacyjnych. Ozon jest zanieczyszczeniem, którego stężenie na terenach miejskich i wiejskich jest podobne. Jest to spowodowane przenoszeniem tlenków azotu poza obszary miejskie. Obserwuje się ujemną korelację wyników tlenku azotu z wynikami ozonu	Poziom dopuszczalny 8 godzin		A
		Poziom docelowy 8 godzin		D2



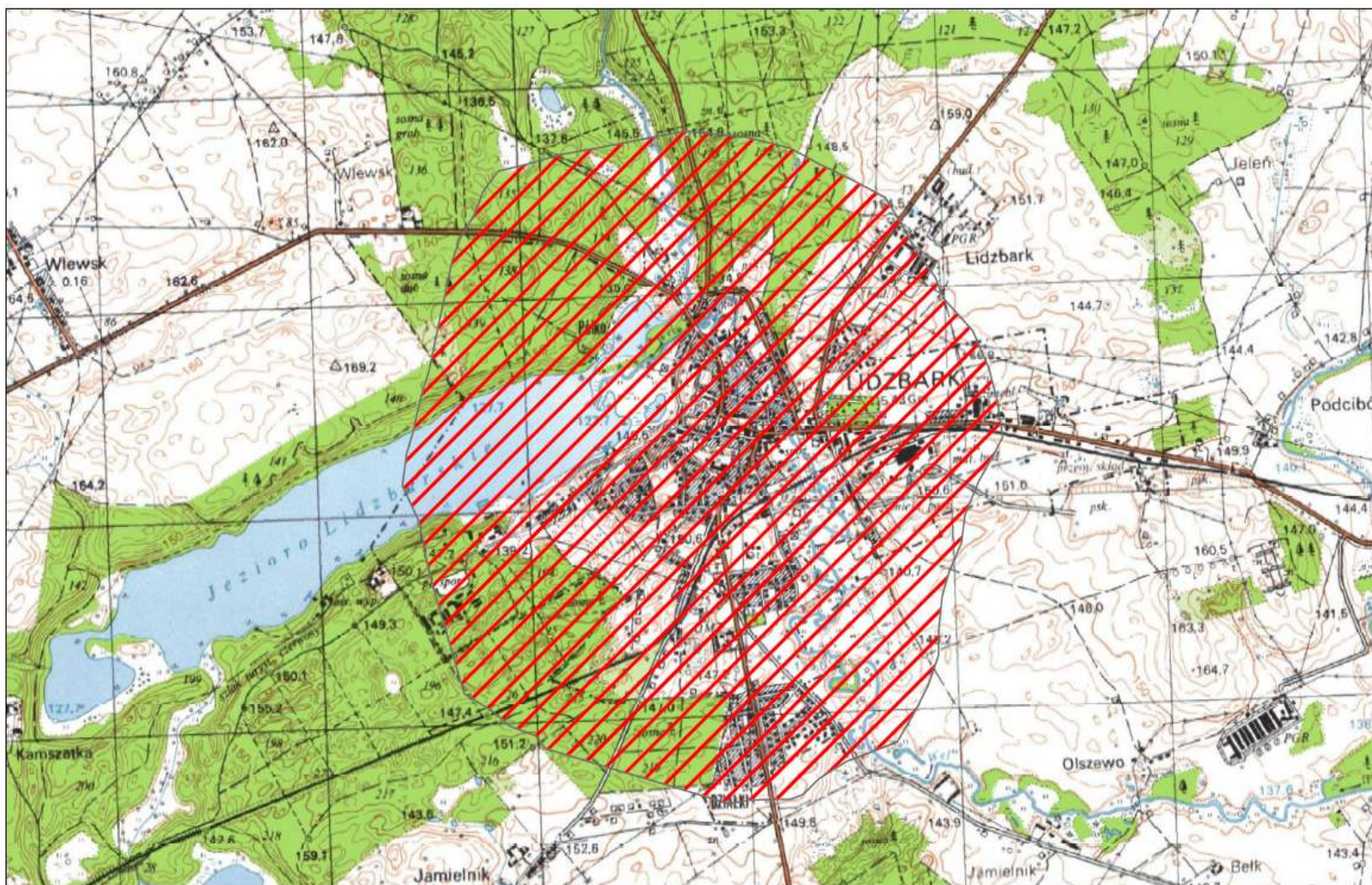
Oznaczenie klas przyjęto wg instrukcji GIOŚ:

- **A** – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych
- **B** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji (tylko w przypadku oceny jakości powietrza pod kątem pyłu zawieszonego PM<sub>2,5</sub>)
- **C** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe
- **D1** – jeżeli stężenie zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekracza poziomu celu długoterminowego
- **D2** – jeżeli stężenia zanieczyszczenia ozonem na terenie strefy przekracza poziom celu długoterminowego



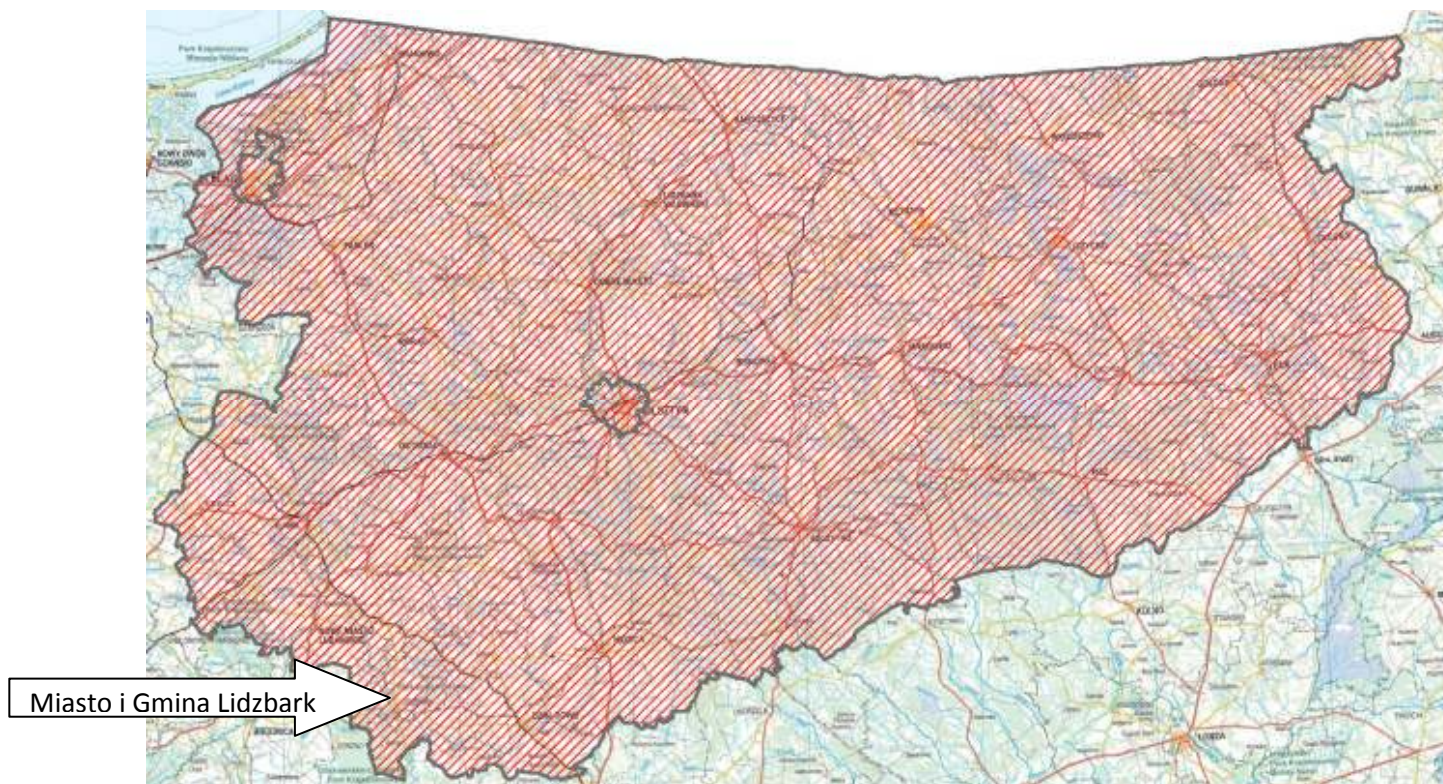
MAPA 6 OBSZARY PRZEKROCZEŃ POZIOMU DOPUSZCZALNEGO PYŁU ZAWIESZONEGO PM10 – KOLOR CZERWONY NA TERENIE WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO (CZAS UŚREDNIANIA 24 H)

Źródło: Ocena Roczna Jakości Powietrza w Województwie warmińsko – Mazurskim za rok 2014, Raport opracowany w Wydziale Monitoringu Środowiska WIOŚ w Olsztynie przez Naczelnika Wydziału Monitoringu Środowiska WIOŚ w Olsztynie Tomasza Zalewskiego oraz Kamilę Krasnowską



MAPA 7 OBSZARY PRZEKROCZEŃ POZIOMU DOCELOWEGO BENZO(A)PIRENU W PYLE ZAWIESZONYM PM10 NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK

Źródło: Ocena Roczna Jakości Powietrza w Województwie warmińsko – Mazurskim za rok 2014, Raport opracowany w Wydziale Monitoringu Środowiska WIOŚ w Olsztynie przez Naczelnika Wydziału Monitoringu Środowiska WIOŚ w Olsztynie Tomasza Zalewskiego oraz Kamilę Krasnowską



MAPA 8 OBSZARY PRZEKROCZEŃ POZIOMU CELU DŁUGOTERMINOWEGO OZONU TROPOSFERYCZNEGO ZE WZGLĘDU NA OCHRONĘ ZDROWIA

Źródło: Ocena Roczna Jakości Powietrza w Województwie warmińsko – Mazurskim za rok 2014, Raport opracowany w Wydziale Monitoringu Środowiska WIOŚ w Olsztynie przez Naczelnika Wydziału Monitoringu Środowiska WIOŚ w Olsztynie Tomasza Zalewskiego oraz Kamilę Krasnowską

TABELA 9 KLASYFIKACJA STREFY WARMIŃSKO –MAZURSKIEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW OKREŚLONYCH W CELU OCHRONY ROŚLIN DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ZA ROK 2014

Lp.	Nazwa zanieczyszczenia	Rodzaj poziomu oraz czas uśredniania stężeń	Klasa strefy dla poszczególnych czasów uśredniania stężeń	Klasa strefy w celu ochrony roślin
1	<b>NO<sub>x</sub></b> tlenki azotu	Poziom dopuszczalny rok		A
2	Dwutlenek siarki SO <sub>2</sub>	Poziom dopuszczalny rok	A	A
		Poziom dopuszczalny Pora zimowa	A	
3	Ozon O <sub>3</sub>	Poziom docelowy	A	
		Poziom celu długoterminowego	D2	

**Niska emisja**, pochodząca głównie z lokalnych kotłowni i gospodarstw indywidualnych stanowi lokalnie poważny problem w szczególności na terenach wiejskich. Źródła niskiej emisji są bardzo rozproszone. Charakteryzują się także sezonowością – wyraźnie wzrastają w sezonie grzewczym zaś w lecie ich znaczenie jest niewielkie.

**Imisja zanieczyszczeń**, ilość zanieczyszczeń pyłowych lub gazowych odbierana przez środowisko; jest miarą stopnia jego zanieczyszczenia definiowaną jako **stężenie zanieczyszczeń w powietrzu** (wyrażane w jednostkach masy danego zanieczyszczenia, np. ditlenku siarki, na jednostkę objętości powietrza lub w ppm, ppb) oraz jako **depozycja zanieczyszczeń** — ilość danego zanieczyszczenia

osiadającego na powierzchni ziemi. Ze względu, że takie badania nie były przeprowadzane na terenie gminy Miasta i Gminy Lidzbark, w celu zobrazowania sytuacji posłużono się danymi dotyczącymi powiatu działdowskiego na terenie którego gmina się znajduje.

TABELA 10 PORÓWNANIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNI UCIAŹLIWYCH NA TERENIE POWIATU DZIAŁDOWSKIEGO NA LATA 201-2013

Rodzaj emisji	2012 r.	2013r.
<b>Emisja zanieczyszczeń pyłowych</b>	<b>Ilość [Mg/r.]</b>	<b>Ilość [Mg/r.]</b>
ogółem	81	77
ze spalania paliw	77	72
pozostałe	4	5
<b>Emisja zanieczyszczeń gazowych</b>	<b>Ilość [Mg/r.]</b>	<b>Ilość [Mg/r.]</b>
ogółem	28 563	29 802
ogółem bez dwutlenku węgla	297	326
dwutlenek siarki	79	98
tlenki azotu	48	50
tlenek węgla	170	178
dwutlenek węgla	28 266	29 476
<b>Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń</b>	<b>Ilość [Mg/r.]</b>	<b>Ilość [Mg/r.]</b>
pyłowe	276	329
gazowe	0	0

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/bdl>

Porównując dane z lat 2013 i 2012 zauważamy wzrost emisji zanieczyszczeń gazowych, natomiast w przypadku zanieczyszczeń pyłowych ilość ta uległa zmniejszeniu.

## GLEBY

Gleba spełnia następujące funkcje<sup>3</sup>:

- Produkcja biomasy,
- Element filtracji, buforowości i transformacji składników pokarmowych,
- Pomost pomiędzy wodą gruntową, pokrywą roślinną i atmosferą,
- Środowisko biologiczne oraz rezerwa genów,

<sup>3</sup> Właściwości i urodzajność gleb podstawą kształtowania relacji rolno – środowiskowych Skłodowski Piotr, Instytut Geodezji i Kartografii, Uczelnia Warszawska im. Marii Skłodowskiej Curie.

- Podstawowa baza dla techniki i przemysłu,
- Odbicie historii krajobrazu i jego różnorodności,
- Potężny geochemiczny akumulator przekształconej energii słonecznej.

Najważniejszą wydaje się jednak funkcja produkcyjna. Niezależnie od rozwoju techniki, gleba pozostaje nadal podstawowym warsztatem produkcji zbożowej, drzewnej, owocowo – warzywniej i paszowej. Od właściwości fizycznych, chemicznych, fizykochemicznych i biologicznych gleby zależy wysokość i co najważniejsze, jakość plonów. Gospodarowanie więc zasobami glebowymi w coraz większym stopniu powinno nas zmuszać do uwzględnienia aspektów ekologicznych. Jest to jednak możliwe po dokładnym poznaniu kwasowości i zasobności gleby.

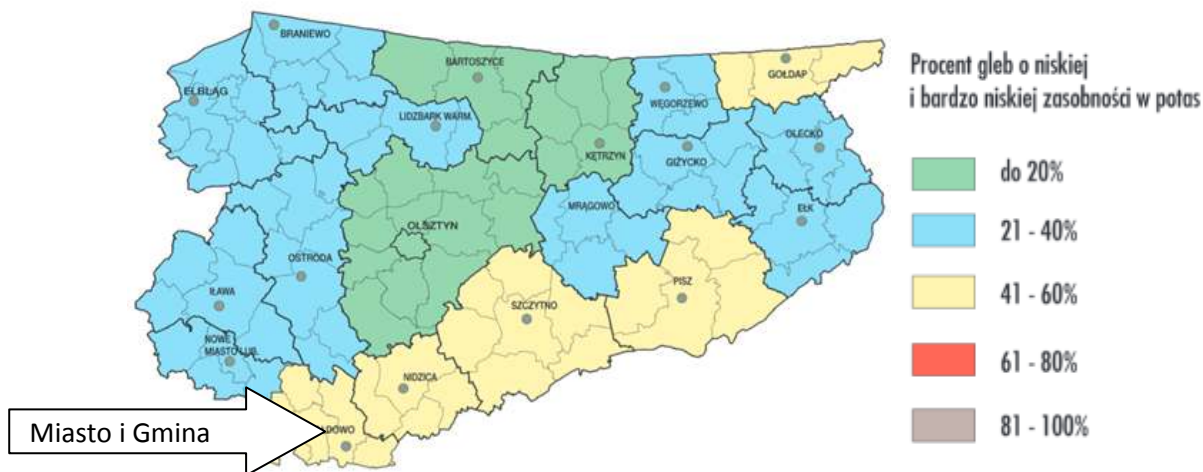
Zakwaszenie w naszych warunkach glebowo – klimatycznych jest powszechnym procesem naturalnym. Oprócz procesów naturalnych zakwaszających glebę, działalność człowieka również przyczynia się do pogłębienia tego niekorzystnego zjawiska. Uprawa roli, a głównie nawożenie mineralne ma istotny wpływ na zwiększenie zakwaszenia. Nawozy azotowe oraz emisja związków siarki i azotu wnoszonych przez opady uznawane są za główne przyczyny antropogenicznego zakwaszenia. Stosowanie nawozów azotowych powoduje zakwaszenie gleb w stopniu tym większym, im dawki azotu są wyższe i im wyższy jest udział formy amonowej w nawozach. Wszystkie nawozy azotowe z wyjątkiem saletrazku, saletry wapniowej i sodowej lekko alkalizujących glebę, zakwaszają środowisko. Nadmierne zakwaszenie gleb jest podstawowym czynnikiem ich degradacji chemicznej. **Przejawem tego procesu jest wzrost koncentracji toksycznego dla roślin glinu i manganu, postępujące zubożenie gleb w magnez oraz towarzyszące tym zmianom zachwianie równowagi jonowej w środowisku glebowym.** Gleby zbyt kwaśne posiadają ograniczoną przydatność rolniczą, a ich nawożenie mineralne nie tylko, że jest nieefektywne, lecz czasem nawet szkodliwe. Takie gleby wymagają wapnowania. **Na terenie powiatu działdowskiego 17% gleb koniecznie wymaga wapnowania, dla 15 % gleb wapnowanie jest potrzebne, dla kolejnych 20 % wskazane, a 19% wymaga ograniczonego wapnowania, dla 29% gleb wapnowanie jest zbędne.**



MAPA 9 UDZIAŁ GLEB KWAŚNYCH W POSZCZEGÓLNYCH POWIATACH WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO – MAZURSKIEGO

Źródło: Raport o stanie środowiska województwa warmińsko – mazurskiego w 2013 roku, Wojewódzki inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie, Olsztyn 2014 r.

Na terenie powiatu działdowskiego w obrębie którego jest położone jest Miasto i Gmina Lidzbark 14 % to gleby bardzo kwaśne, 37% to gleby kwaśne, 33% lekko kwaśne, 13% obojętne a 3% zasadowe.



MAPA 10 UDZIAŁ GLEB O NISKIEJ I BARDZO NISKIEJ ZASOBNOŚCI W POTAS W POSZCZEGÓLNYCH POWIATACH WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKA – MAZURSKIEGO

Źródło: Raport o stanie środowiska województwa warmińskiego – mazurskiego w 2013 roku, Wojewódzki inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie, Olsztyn 2014 r.

Na terenie powiatu działdowskiego 14 % gleb ma bardzo niską zawartość potasu, niską zawartość ma 27 % gleb, średnią 28%. Wysoką zawartość potasu ma 18% gleb, a bardzo wysoką 13 %.



MAPA 11 UDZIAŁ GLEB O NISKIEJ I BARDZO NISKIEJ ZAWARTOŚCI MAGNEZU W POSZCZEGÓLNYCH POWIATACH WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKA – MAZURSKIEGO

Źródło: Raport o stanie środowiska województwa warmińskiego – mazurskiego w 2013 roku, Wojewódzki inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie, Olsztyn 2014 r.

Użytki rolne powiatu działdowskiego w obrębie którego znajduje się Miasto i Gmina Lidzbark w 32 % charakteryzują się średnią zawartością magnezu, bardzo niska zawartość magnezu charakteryzuje 12% użytków rolnych, 18% to użytki rolne z wysoką zawartością magnezu, natomiast 19% użytków rolnych ma albo niską albo bardzo wysoką zawartość magnezu





MAPA 12 UDZIAŁ GLEB O NISKIEJ I BARDZO NISKIEJ ZAWARTOŚCI FOSFORU W POSZCZEGÓLNYCH POWIATACH WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKA – MAZURSKIEGO

Źródło: Raport o stanie środowiska województwa warmińsko – mazurskiego w 2013 roku, Wojewódzki inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie, Olsztyn 2014 r.

Na terenie powiatu działdowskiego 3 % gleb ma bardzo niską zawartość fosforu, niską zawartość ma 18 % gleb, średnią 28%. Wysoką zawartość fosforu ma 21% gleb, a bardzo wysoką 30 %.

Głównym zagrożeniem powierzchni ziemi są erozja, odpady i chemizacja rolnictwa, zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych. Negatywny wpływ na powierzchnię ziemi może mieć również postępująca urbanizacja i osadnictwo, między innymi ze względu na zmianę sposobu użytkowania gleby, powstawanie odpadów, wytwarzanie ścieków.

Erozja gleb to proces niszczenia (zmywania, żłobienia, wywiewania) wierzchniej warstwy gleby wywołany siłą wiatru i płynącej wody. Erozję gleb przyspiesza działalność gospodarcza człowieka: nadmierny wyręb lasów, niszczenie szaty roślinnej, nieprawidłowa uprawa gruntów i dobór roślin uprawnych, odwadnianie bagien itp. w zależności od bezpośredniego czynnika sprawczego wyróżnia się erozję: wietrzną (eoliczną), wodną, wodnogravitacyjną (ruchy masowe) oraz uprawową. Masowo występuje erozja wietrzna oraz wodna (powierzchniowa i wąwozowa).

Erozja wietrzna (eoliczna) polega na wywiewaniu odspojonych cząstek gruntu, a następnie ich przemieszczaniu, sortowaniu i osadzaniu. Zagrożenie gleb erozją wietrzną ocenia się przy pomocy trzystopniowej skali, uwzględniając rzeźbę terenu, pokrycie powierzchni roślinnością (lesistość) oraz rodzaj gleby.

Zarówno erozja jak i ekstensywna gospodarka rolna powodują wyjąłowanie gleby, a więc jej degradację.

## ZASOBY SUROWCÓW NATURALNYCH

Zgodnie z Rejestrem Obszarów Górniczych Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie Miasta i Gminy Lidzbark znajdują się następujące obszary górnicze (OG) oraz tereny górnicze (TG) z których pozyskuje się piaski kwarcowe do produkcji betonów komórkowych. Eksploatatorem złoża jest H+H Polska sp. z o.o., ul. Kupiecka 6, Warszawa z Zakładem przy ul. Przemysłowej 14, 13-230 Lidzbark. Do tej pory nie rekultywowano wyrobisk poeksploatacyjnych w kopalni Lidzbark Welski z uwagi na

prowadzoną eksploatację w granicach całego obszaru górniczego Rekultywację części wschodniej obszaru górniczego rozpocznie się w 2015 r. a jej planowane zakończenie to rok 2017. Eksploatacja piasków prowadzona jest powyżej poziomu wód gruntowych w warstwie suchej, zatem prowadzone roboty górnicze nie mają wpływu na wody podziemne.

TABELA 11 OBSZARY I TERENY GÓRNICZE NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK

Nazwa przestrzeni	Typ	Nr w rejestrze	Status	Położenie	Złoże
Lidzbark Welski	TG	10-14/3/190	zniesiony	Lidzbark Welski	Lidzbark Welski
Lidzbark Welski	OG	VI/2/120	zniesiony	Lidzbark Welski	Lidzbark Welski
Lidzbark Welski IA	TG		aktualny		
Lidzbark Welski IA	OG	10-14/3/190	aktualny	Lidzbark Welski	Lidzbark Welski

Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=3>

Eksploatacja złóż kruszywa naturalnego jest spowodowana dużym zapotrzebowaniem na kopaliny w związku z rozwojem budownictwa. Zagrożeniem dla środowiska jest także nielegalna eksploatacja kopalin. W chwili obecnej nie istnieje żadna ewidencja, ani inwentaryzacja tego zjawiska, w związku z tym nie ma danych na temat wielkości obszarów do rekultywacji.

## WALORY PRZYRODNICZE I KRAJOBRAZOWE

### LASY

Ogólna powierzchnia lasów na terenie gminy miejsko – wiejskiej Lidzbark na dzień 31.12.2013 r. wynosi 12 136,61ha. Średnia lesistość wynosi 47,60%. W porównaniu lesistość województwa Warmińsko- mazurskiego w roku 2013 wg GUS wyniosła 31,0%, a lesistość powiatu działdowskiego 28,9%. Gmina miejsko – wiejska Lidzbark charakteryzuje się więc większą lesistością niż powiat działdowski, czy województwo warmińsko - mazurskie.

Lasy spełniają bardzo różnorodne funkcje w sposób naturalny, którymi są:

- funkcje ekologiczne (ochronne) – zapewniające stabilizację stosunków wodnych, ochronę gleb przed erozją, kształtują klimat, stabilizują układ atmosfery, tworząc warunki do zachowania gatunków i ekosystemów, zachowując różnorodność i złożoność krajobrazu,
- funkcje produkcyjne – polegające na pozyskiwaniu drewna ( w 2008 roku pozyskano 20211 m<sup>3</sup> grubizny, pochodziła ona w całości z lasów prywatnych) z zachowaniem odnawialności, prowadzenie gospodarki łowieckiej oraz rozwijaniu turystyki,
- funkcje społeczne – które służą kształtowaniu korzystnych warunków zdrowotnych i rekreacyjnych dla społeczeństwa.

Lasy mają istotne znaczenie gospodarcze i są kluczowym elementem bezpieczeństwa ekologicznego oraz mają szczególne znaczenie w ochronie środowiska naturalnego.

Lasy spełniają znaczną rolę w likwidowaniu zanieczyszczeń środowiska naturalnego. Absorpcja pyłów wynosi w nich 30-50 % (1 ha buczyn pochłania średnio 70 ton pyłów), a także następuje absorpcja substancji gazowych (np. w olszynach do 85 % azotanów, fluoru i dwutlenku siarki). Ważnym

elementem jest tłumienie fal akustycznych (w łęgach na odległość 100 m od źródła dźwięku) wynosi od 70-90%.

---

### FORMY OCHRONY PRZYRODY

---

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz.627, z późn.zm.) formami ochrony przyrody są:

TABELA 12 WYSTĘPOWANIE POSZCZEGÓLNYCH FORMY OCHRONY PRZYRODY NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK

<b>Formy ochrony przyrody</b>	<b>Występowanie na terenie Miasta i Gminy Lidzbark</b>
parki narodowe	-
rezerваты przyrody	+
parki krajobrazowe	+
obszary chronionego krajobrazu	+
obszary Natura 2000	+
pomniki przyrody	+
stanowiska dokumentacyjne	-
użytki ekologiczne	+
zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	-
ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów	+

## REZERWATY PRZYRODY

Art. 13 ustawy o ochronie przyrody: **rezerwat przyrody** obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Na obszarach graniczących z rezerwatem przyrody może być wyznaczona otulina.

Uznanie za rezerwat przyrody następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, które określa jego nazwę, położenie lub przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, cele ochrony oraz rodzaj, typ i podtyp rezerwatu przyrody, a także sprawującego nadzór nad rezerwatem.

TABELA 13 REZERWATY PRZYRODY NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK

Nazwa rezerwatu przyrody	Data utworzenia	Pow. [ha]	Akt prawny powołujący rezerwat	Przedmiot ochrony	Typ
Bagno Koziana	1996	54,85	MP z 1991 r. Nr 38, poz.273	Ostoja ptactwa wodno – błotnego	faunistyczny
Jar Brynicy	1955	28,14	MP z 1955, Nr 40, poz. 396	Las mieszany o cechach zespołu naturalnego z bogatą roślinnością zielna o nieprzeciętnych walorach krajobrazowych	leśny
Klonowo	1958	31,92	MP z 1958 r. Nr 62, poz.350	Las mieszany ze stanowiskami roślin chronionych typowy dla Pojezierza Golubsko - Dobrzyńskiego	leśny

Źródło: [http://bip.olsztyn.rdos.gov.pl/files/artykuly/22230/rejestr\\_rezerwatow\\_przyrody\\_stan\\_2014.pdf](http://bip.olsztyn.rdos.gov.pl/files/artykuly/22230/rejestr_rezerwatow_przyrody_stan_2014.pdf)

## PARKI KRAJOBRAZOWE

Art. 16 ustawy o ochronie przyrody: **park krajobrazowy** obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Na obszarach graniczących z parkiem krajobrazowym może być wyznaczona otulina.

Utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru następuje w drodze uchwały sejmiku województwa, która określa jego nazwę, obszar, przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, szczególne cele ochrony oraz zakazy właściwe dla danego parku krajobrazowego lub jego części wybrane spośród zakazów, o których mowa w art. 17 ust. 1, wynikające z potrzeb jego ochrony.

TABELA 14 PARKI KRAJOBRAZOWY NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK

<b>Park krajobrazowy</b>	<b>Park krajobrazowy Pow. [ha]</b>	<b>Otulina parku krajobrazowego Pow. [ha]</b>	<b>Park z otulina Pow. [ha]</b>	<b>Powiat</b>	<b>Gmina</b>
Welski Park Krajobrazowy	20 444,0	3 895,1	24 339,1	działdowski, nowomiejski	<b>Lidzbark Welski,</b> Rybno, Płońnica, Grodziczno
Górznieńsko – Lidzbarski Park Krajobrazowy ( na terenie województwa warmińsko – mazurskiego)	8 588,5		8 588,5	Działdowski	Lidzbark Welski

Źródło: [http://bip.olsztyn.rdos.gov.pl/files/artykuly/22230/rejestr\\_rezerwatow\\_przyrody\\_stan\\_2014.pdf](http://bip.olsztyn.rdos.gov.pl/files/artykuly/22230/rejestr_rezerwatow_przyrody_stan_2014.pdf)

**Opis celów ochrony Welskiego Parku Krajobrazowego<sup>4</sup>:** Ustala się następujące szczególne cele ochrony Parku dotyczące ochrony: 1) wartości przyrodniczych: a) zachowanie swobodnie meandrującej rzeki Wel i jej doliny oraz licznych starorzeczy i odnóg, torfowisk i obszarów wodno-błotnych, b) zachowanie pozostałości naturalnych kompleksów leśnych, bogactwa szaty roślinnej, obejmującej liczną grupę chronionych i rzadkich gatunków roślin i zbiorowisk roślinnych; 2) wartości historycznych i kulturowych: a) zachowanie swoistego charakteru zabudowy wiejskiej, b) zachowanie i popularyzacja miejscowej gwary, c) zachowanie tradycyjnej funkcji wsi poprzez popularyzację dziedzictwa materialnego i gromadzenie zbiorów muzealnych, 3) walorów krajobrazowych: a) zachowanie w niewielkim stopniu przekształconego krajobrazu rolniczego, b) zachowanie wysokich skarp polodowcowych rynien jeziornych i odcinków przełomowych rzeki Wel ze szczególnym uwzględnieniem jej odcinków o charakterze potoku górskiego.

**Opis celów ochrony Górznieńsko – Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego<sup>5</sup>.** W części położonej na terenie województwa warmińsko-mazurskiego: 1) ochrona krajobrazu młodoglacjalnego; 2) ochrona siedlisk ze szczególnym uwzględnieniem naturalnych i półnaturalnych łąk, torfowisk i terenów podmokłych; 3) ochrona naturalnego krajobrazu wiejskiego, mozaiki łąk i pól; 4) ochrona ładu przestrzennego w enklawach i półenklawach leśnych; 5) ochrona bioróżnorodności na pograniczu mezoregionów: Pojezierza Dobrzyńskiego, Garbu Lubawskiego oraz Równiny Urszulewskiej.

---

<sup>4</sup> <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewparkkrajobrazowy.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.PK.104>

<sup>5</sup> <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewparkkrajobrazowy.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.PK.145>

## OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Art. 23 ustawy o ochronie przyrody: **obszar chronionego krajobrazu** obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa, która określa jego nazwę, położenie, obszar, sprawującego nadzór, ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów oraz zakazy właściwe dla danego obszaru chronionego krajobrazu lub jego części wybrane spośród zakazów wymienionych w art. 24 ust. 1, wynikające z potrzeb jego ochrony.

TABELA 15 OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK

<b>Wyszczególnienie</b>	<b>Powierzchnia [h]</b>	<b>Gmina/powiat</b>	<b>Akt prawny – obecnie obowiązujący</b>	<b>Dziennik Urzędowy</b>
Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Wkry	4 097,5	Lidzbark, Płościca/działdowski	Rozporządzenie Nr 109 Wojewody Warmińsko – Mazurskiego z dnia 3 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Wkry	Dz. Urz. Woj. Warm.–Maz. Nr 176, poz. 2577
Obszar Chronionego Krajobrazu Otuliny Welskiego Parku Krajobrazowego - Słup	2137,8	Lidzbark/ działdowski	Rozporządzenie Nr 29 Wojewody Warmińsko – Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Parku Krajobrazowego - Słup	Dz. Urz. Woj. Warm.–Maz. Nr 70, poz. 1345

Źródło: [http://bip.olsztyn.rdos.gov.pl/files/artykuly/22230/rejestr\\_rezerwatow\\_przyrody\\_stan\\_2014.pdf](http://bip.olsztyn.rdos.gov.pl/files/artykuly/22230/rejestr_rezerwatow_przyrody_stan_2014.pdf)

## POMNIKI PRZYRODY

Art. 40 i 44 ustawy o ochronie przyrody: **pomnikami przyrody** są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Ustanowienie pomnika przyrody następuje w drodze uchwały Rady Miejskiej w Lidzbarku.

TABELA 16 POMNIKI PRZYRODY NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK

Nr ew.	Obiekt	Obwód w cm	Wysokość w m	Lokalizacja	Rok uznania
59/52	dąb sp. Quercus sp.	375	32	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Sarnia Góra oddz.229, przy drodze publicznej Górzno - Klonowo	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 8/53 z 1953 r.
60/52	dąb sp. Quercus sp.	315	32	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Sarnia Góra oddz.236c, przy drodze oddziałowej	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 8/53 z 1953 r.
61/52	dąb sp. Quercus sp.	340	22	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Sarnia Góra oddz.200, na skarpie nad jeziorem Lidzbarskim	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 8/53 z 1953 r.
52/113/78	Jałowiec pospolity Juniperus comunis – 3 szt. ( 2 szt. w formie krzewów o zwartej koronie)	1250 – obwód korony;507 - obwód korony 47	7	w. Nowy Zieluń, w odległości ok. 200 m od szosy Lubowidz – Lidzbark, w administracji N-ctwa	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 57 poz. 43 z 23.10.1978 r.  Kom. Woj. Ciech. z dnia 17.08.1978 r.



Nr ew.	Obiekt	Obwód w cm	Wysokość w m	Lokalizacja	Rok uznania
87/148/79	Jesion wyniosły Fraxinus excelsior	343	21	w. Dłutowo, teren parku podworskiego	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 5 poz. 39 z 29.12.1979 r.  Kom. Woj. Ciech. z dnia 23.11.1979 r.
99/160/80	Lipa drobnolistna Tilia cordata – 2 szt.	320,287	19	m. Lidzbark, przy kościele	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 7 poz. 53 z 6.12.1980 r.  Kom. Woj. Ciech. z dnia 4.08.1980 r.
100/16 1/80	Dąb szypułkowy Quercus robur	274	20	m. Lidzbark, teren skweru przed stacją PKP w Lidzbarku	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 7 poz. 53 z 6.12.1980 r.  Kom. Woj. Ciech. z dnia 4.08.1980 r.
111/17 2/80	Jałowiec pospolity Juniperus comunis	76	7	w. Tarczyny, grunt między własnością b. PGR-u i p. K. Kowalskiego, po prawej stronie drogi Kiełpiny – Tarczyny w odl. 50 m.	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 8 poz. 63 z 31.12.1980 r.  Kom. Woj. Ciech. z dnia 15.12.1980 r.
254/31 5/86	Dąb szypułkowy Quercus robur	234	19	m. Lidzbark, przy Kościele Ewangelickim	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 14 poz. 371 z 31.12.1986 r.  Zarz. Nr 29/86 Woj. Ciech. z 1.12.1986 r.

Nr ew.	Obiekt	Obwód w cm	Wysokość w m	Lokalizacja	Rok uznania
262/32 3/86	Jesion wyniosły Fraxinus excelsior	433	20	m. Lidzbark, rosnący przy budynku N -ctwa Lidzbark	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 14 poz. 371 z 31.12.1986 r. Zarz. Nr 29/86 Woj. Ciech. z 1.12.1986 r.
263/32 4/86	Dąb szypułkowy Quercus robur	203-410	22-30	w. Klonowo, N-ctwo Lidzbark, L-ctwo sarnia Góra, w sąsiedztwie składnicy drewna	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 14 poz. 371 z 31.12.1986 r. Zarz. Nr 29/86 Woj. Ciech. z 1.12.1986 r.
264/32 5/86	Dąb szypułkowy Quercus robur – aleja 54 szt.	69-351	18	Wzdłuż drogi biegnącej od N- ctwa Lidzbark w kierunku Piaseczna	Dz. Urz. Woj. Warm – Maz Nr 161 poz. 2463 z 22.09.2011 r. Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 14 poz. 371 z 31.12.1986 r. Zarz. Nr 29/86 Woj. Ciech. z 1.12.1986 r.
319/38 0/89	Klon pospolity Acer platanoides – 8 szt. Lipa drobnolistna Tilia cordata – 8 szt Brzoza	167-275 186-305	20-24	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo sarnia Góra oddz. 187-wzdłuż drogi dojazdowej do osady leśniczego, od szosy Lidzbark - Brodnica	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 12 poz.345 z 20.12.1989 r. Zarz. Nr 35/89 Woj. Ciech. z 30.11.1989 r.

Nr ew.	Obiekt	Obwód w cm	Wysokość w m	Lokalizacja	Rok uznania
	brodawkowata Betula pendula – 1 szt. Dąb szypułkowy Quercus robur	247,172   192			
325/38 6/89	Lipa drobnolistna Tilia cordata	336	20	m. Lidzbark Welski, ul. Garbuzy	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 12 poz.345 z 20.12.1989 r.  Zarz. Nr 35/89 Woj. Ciech. z 30.11.1989 r.
330/39 1/89	Dąb szypułkowy Quercus robur	330	20	w. Klonowo – przy stacji PKP, przy budynku administrowanym przez Nadleśnictwo Lidzbark	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 12 poz.345 z 20.12.1989 r.  Zarz. Nr 35/89 Woj. Ciech. z 30.11.1989 r.
331/39 2/89	Klon pospolity Acer platanoides	340	21	m. Lidzbark Welski, ul. Garbuzy	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 12 poz.345 z 20.12.1989 r.  Zarz. Nr 35/89 Woj. Ciech. z 30.11.1989 r.
333/39	Grusza pospolita	410	16	w. Wąpiersk, dz. Nr 120 własność p. A. Sandwicki	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 12

Nr ew.	Obiekt	Obwód w cm	Wysokość w m	Lokalizacja	Rok uznania
4/89	Pyrus communia				poz.345 z 20.12.1989 r. Zarz. Nr 35/89 Woj. Ciech. z 30.11.1989 r.
361/42 2/93	Dąb szypułkowy Quercus robur	352	21	m. Kurojady, teren ośrodka wypoczynkowego	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 4 poz. 21 z 12.03.1993 r. Rozp. Nr 4/93 Woj. Ciech. z 03.03.1993
363/42 4/93	Lipa drobnolistna Tilia cordata – 218 szt. Klon pospolity Acer platanoides - 37 szt. Klon jawor Acer pseudoplatanus – 10 szt. Kasztanowiec biały Aesculus	80-345	19-25	m. Lidzbark Welski, ciąg spacerowy nad jeziorem Lidzbarskim	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 11 poz. 76 z 30.07.1993 r. Rozp. Nr 22/93 Woj. Ciech. z 20.07.1993

Nr ew.	Obiekt	Obwód w cm	Wysokość w m	Lokalizacja	Rok uznania
	<p>hippocastanum</p> <p>Brzoza brodawkowata</p> <p>Betula Pendula – 6 szt.</p> <p>Sosna pospolita</p> <p>Pinus silvestris – 2 szt.</p> <p>Świerk pospolity</p> <p>Picea abies – 4 szt.</p> <p>Olsza – 2 szt</p> <p>Dąb szypułkowy</p> <p>Quercus robur</p>				
366/42 7/93	<p>Lipa drobnolistna</p> <p>Tilia cordata</p>	445	17	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Borówno oddz. 120i	<p>Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 11 poz. 76 z 30.07.1993 r.</p> <p>Rozp. Nr 22/93</p> <p>Woj. Ciech. z 20.07.1993 r.</p>
368/42	<p>Jałowiec pospolity</p> <p>Juniperus comunis -</p>	50,60,27	8,5	w. Koty, na gruntach stanowiących własność p. Adama Ługowskiego	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 3 poz. 16 z 28.02.1994 r.

Nr ew.	Obiekt	Obwód w cm	Wysokość w m	Lokalizacja	Rok uznania
9/94	trzyjniowy				Rozp. Nr 5/94 Woj. Ciech. z 03.02.1994 r.
369/43 0/94	Dąb szypułkowy Quercus robur	320	22	N-ctwo Lidzbark Welski, L – ctwo Sarnia Góra oddz.. 245 b, nad jez. Wlecz	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 3 poz. 16 z 28.02.1994 r. Rozp. Nr 5/94 Woj. Ciech. z 03.02.1994 r.
371/43 2/94	Dąb szypułkowy Quercus robur	390	28	N-ctwo Lidzbark, oddz. 238g, ok. 5m na N od brzegu jez. Zwórzno	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 3 poz. 16 z 28.02.1994 r. Rozp. Nr 5/94 Woj. Ciech. z 03.02.1994 r.
372/43 3/94	Dąb szypułkowy Quercus robur	385	24	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Bryńsk Szlachecki oddz. 118j	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 3 poz. 16 z 28.02.1994 r. Rozp. Nr 5/94 Woj. Ciech. z 03.02.1994 r.
373/43 4/94	Żywotnik zachodni Thuja occidentalis	190	18	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Bryńsk Szlachecki oddz. 119R, przy leśniczówce w Bryńsku Szlacheckim	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 3 poz. 16 z 28.02.1994 r. Rozp. Nr 5/94 Woj. Ciech. z 03.02.1994 r.

Nr ew.	Obiekt	Obwód w cm	Wysokość w m	Lokalizacja	Rok uznania
376/43 7/94	Żywotnik olbrzymi Thuja gigantea	160 i 173	19	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Nowy Dwór, oddz. 6 b	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 3 poz. 16 z 28.02.1994 r. Rozp. Nr 5/94 Woj. Ciech. z 03.02.1994 r.
378/43 9/94	Głaz narzutowy	735	1,1	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Klonowo, przy drodze obok szkółki oddz. 230a	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 3 poz. 16 z 28.02.1994 r. Rozp. Nr 5/94 Woj. Ciech. z 03.02.1994 r.
379/44 0/94	Lipa drobnolistna Tilia cordata	320	20	w. Bryńsk, przy skrzyżowaniu drogi wiejskiej w Bryńsku i drogi do Ostrowa Bryńskiego	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 29 poz. 203 z 30.12.1994 r. Rozp. Nr 26/94 Woj. Ciech. z 20.12.1994 r.
380/44 1/94	Lipa drobnolistna Tilia cordata	415	18	w. Bryńsk, na dz. Nr 199/2, własność p. Henryka Szuleckiego	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 29 poz. 203 z 30.12.1994 r. Rozp. Nr 26/94 Woj. Ciech. z 20.12.1994 r.
385/44 6/94	głaz narzutowy	593	0,9	w. Jamielnik, dz. Nr 129/11, Własność p. Sławomira Mroza	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 29 poz. 203 z 30.12.1994 r.

Nr ew.	Obiekt	Obwód w cm	Wysokość w m	Lokalizacja	Rok uznania
					Rozp. Nr 26/94 Woj. Ciech. z 20.12.1994 r.
389/45 0/95	Żywotnik wschodni Thuja occidentalis	141	9	w. Piaseczno, na terenie posesji będącej własnością N-ctwa Lidzbark, oddz. 211h	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 15 poz. 51 z 10.08.1995 r. Rozp. Nr 17/95 Woj. Ciech. z 04.08.1995 r.
390/45 1/95	Świerk pospolity Picea abies	270	32	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Sarnia Góra, oddz. 224 h	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 15 poz. 51 z 10.08.1995 r. Rozp. Nr 17/95 Woj. Ciech. z 04.08.1995 r.
391/45 2/95	Dąb szypułkowy Quercus robur	325	25	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Sarnia Góra, oddz. 224 h skraj łąki nad jez. Wlecz	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 15 poz. 51 z 10.08.1995 r. Rozp. Nr 17/95 Woj. Ciech. z 04.08.1995 r.
395/45 6/95	Klon pospolity Acer platanoides	350	17,5	m. Lidzbark Welski, dz. 139/1, własność p. Andrzeja Różyckiego zam. Żukowo	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 24 poz. 116 z 18.12.1995 r. Rozp. Nr 25/95 Woj. Ciech. z 18.12.1995 r.



Nr ew.	Obiekt	Obwód w cm	Wysokość w m	Lokalizacja	Rok uznania
399/46 0/95	Dąb szypułkowy Quercus robur aleja 49 szt.	125-350	20-24	w. Klonowo, przy drodze gruntowej Klonowo- Wlewsk	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 24 poz. 116 z 18.12.1995 r.  Rozp. Nr 25/95  Woj. Ciech. z 18.12.1995 r.
410/47 1/97	Lipa drobnolistna Tilia cordata	307	20	w. Mikołajki, dz. Nr 2, własność p. Sławomira Wojenkowskiego	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 30 poz. 110 z 12.11.1996 r.  Rozp. Nr 16/96  Woj. Ciech. z 30.10.1996 r.
415/47 6/96	Grab pospolity Carpinus betulus	214	15	w. Kiełpiny, dz.149 wchodzącej w skład drogi gminnej Kiełpiny - Rynek	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 30 poz. 110 z 12.11.1996 r.  Rozp. Nr 16/96  Woj. Ciech. z 30.10.1996 r.
416/47/96	Lipa drobnolistna Tilia cordata	353	20	w. Kiełpiny , przy drodze krajowej Lubawa – Lidzbark ( przy wejściu do S.P. w Kiełpinach)	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 30 poz. 110 z 12.11.1996 r.  Rozp. Nr 16/96  Woj. Ciech. z 30.10.1996 r.
417/47 8/96	Lipa szerokolistna Tilia platyphyllos	364	20	w. Kiełpiny , przy drodze krajowej Lubawa – Lidzbark, przy Ośrodku Zdrowia	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 30 poz. 110 z 12.11.1996 r.

Nr ew.	Obiekt	Obwód w cm	Wysokość w m	Lokalizacja	Rok uznania
					Rozp. Nr 16/96 Woj. Ciech. z 30.10.1996 r.
443/50 4/97	Dąb szypułkowy Quercus robur	395	20	w. Klonowo, przy siedzibie N-ctwa Lidzbark	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 28/97 poz. 110 z 10.12.1997 r. Rozp. Nr 40/97 Woj. Ciech. z 08.12.1997 r.
445/50 6/98	Buk pospolity Fagus silvatica	293	20	w. Klonowo, na skarpie lasu nad jez. Lidzbarskim w sąsiedztwie siedziby N-ctwa Lidzbark	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 16 poz. 110 z 01.06.1998 r. Rozp. Nr 11/98 Woj. Ciech. z 25.05.1998 r..
938	Lipa drobnolistna Tilia cordata	210, 310, 370	20	N-ctwo Lidzbark Welski, m. Nowy Dwór 65 dz. Nr 7, wł. p.A. Mejki, na prawym brzegu rz. Wkry	Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz Nr 71 poz. 1204, 1999 r.

Źródło: [http://bip.olsztyn.rdos.gov.pl/files/artykuly/16496/Pomniki\\_przyrody\\_L\\_zmieniony\\_11\\_02\\_2015.pdf](http://bip.olsztyn.rdos.gov.pl/files/artykuly/16496/Pomniki_przyrody_L_zmieniony_11_02_2015.pdf)

## UŻYTKI EKOLOGICZNE

Art. 42 i 44 ustawy o ochronie przyrody: **użytkami ekologicznymi** są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Ustanowienie użytku ekologicznego następuje w drodze uchwały Rady Miejskiej w Lidzbarku.

TABELA 17 UŻYTKI EKOLOGICZNE NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK

Nazwa	Pow. (ha)	Przedmiot ochrony	Akt powołania	Dziennik Urzędowy
Bładowo	139,04	Zmeliorowane torfowisko niskie	Rozporządzenie Nr 82 Wojewody Warmińsko- Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Bładowo”	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Z 2009 r. Nr 105, poz.1715
Chełsty	14,22	Fragment doliny rzeki Wel położony na północ od wsi Chełsty z wilgotnymi lasami	Rozporządzenie nr 81 Wojewody Warmińsko – Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 roku. W sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Chełsty”	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Z 2009 r.. Nr 105, poz.1714

Nazwa	Pow. (ha)	Przedmiot ochrony	Akt powołania	Dziennik Urzędowy
Kurojady	2,90	Zakrzaczone i zadrzewione zakole rzeki Wel	Rozporządzenie Nr 89 Wojewody Warmińsko – mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Kurojady”	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Z 2009 r. Nr 105, poz. 1722
Studnia Nietoperzowa Zalesie	0,01	Studnia będąca miejscem zimowania nietoperzy	Rozporządzenie Nr 47 Wojewody Warmińsko –Mazurskiego z dnia 10 października 20002 roku w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Z 2002 r. Nr 130, poz. 1831
Torfowisko Wąpierskie	6,50	Torfowisko przejściowe	Rozporządzenie Nr 90 Wojewody Warmińsko Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Torfowisko Wąpierskie”	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. z 2009 r. Nr 105, poz.1723

Źródło: [http://bip.olsztyn.rdos.gov.pl/files/artykuly/15549/rejestr\\_uzytki\\_ekologiczne.pdf](http://bip.olsztyn.rdos.gov.pl/files/artykuly/15549/rejestr_uzytki_ekologiczne.pdf)

## EUROPEJSKA SIEĆ EKOLOGICZNA NATURA 2000

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 jest systemem ochrony zagrożonych składników różnorodności biologicznej kontynentu europejskiego, wdrażanym od 1992 r. w sposób spójny pod względem metodycznym i organizacyjnym na terytorium wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej.

Podstawą prawną tworzenia sieci Natura 2000 jest dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikich ptaków i dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, które zostały transponowane do polskiego prawa, głównie do ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

TABELA 18 OBSZARY SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW (OSOP) NATURA 2000 NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK

Kod obszaru	Nazwa obszaru	Pow. (ha)	Położenie administracyjne
PLB140008	Dolina Wkry i Mławki	28 751,54	woj. mazowieckie, powiat mławski: gm. Lipowiec Kościelny, gm. Radzanów, gm. Szreńsk, gm. Wiśniewo; powiat żuromiński: gm. Biezuń, gm. Lubowidz, gm. Lutocin, gm. Siemiątkowo, gm. Żuromin; woj. warmińsko – mazurskie, powiat działdowski: gmina wiejska Działdowo, <b>gm. Lidzbark</b> , gm. Płościca

Źródło [http://bip.olsztyn.rdos.gov.pl/files/artykuly/22230/rejestr\\_obszarow\\_natura\\_2000.pdf](http://bip.olsztyn.rdos.gov.pl/files/artykuly/22230/rejestr_obszarow_natura_2000.pdf)

TABELA 19 OBSZARY MAJĄCE ZNACZENIE DLA WSPÓLNOTY (OZW) NATURA 2000

Kod obszaru	Nazwa obszaru	Pow. (ha)	Położenie administracyjne
PLH280012	Ostoja Lidzbarska	8 866,93	Woj. kujawsko – pomorskie, powiat brodnicki: gm. Bartniczka, gm. Górzno Woj. mazowieckie, powiat żuromiński: gm. Lubowidz; woj. warmińsko – mazurskie, powiat działdowski: <b>gm. Lidzbark</b>
PLH280014	Ostoja Welska	3 384,37	Powiat działdowski: gm. Działdowo, <b>gm. Lidzbark</b> , gm. Płościca, gm. Rybno
PLH2800015	Pzelomowa Dolina Rzeki Wel	1259,68	Powiat działdowski: gm. Lidzbark; powiat nowomiejski: gm. Grodziczno

Źródło [http://bip.olsztyn.rdos.gov.pl/files/artykuly/22230/rejestr\\_obszarow\\_natura\\_2000.pdf](http://bip.olsztyn.rdos.gov.pl/files/artykuly/22230/rejestr_obszarow_natura_2000.pdf)

## DOLINA WKRY I MŁAWKI<sup>6</sup>

Kod obszaru: PLB140008

**Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:** obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia)

Obszar biogeograficzny: kontynentalny

Powierzchnia: 28751,5 ha

**Status formalny:** Obszar wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska

**Opis przyrodniczy:** Ostoja położona jest na Nizinie Środkowopolskiej, w Kotlinie Warszawskiej. Obejmuje około 1 - kilometrowy odcinek rzeki Wkry wraz z przyległymi terenami leśnymi. Wkra ma tu bardzo naturalny, roztopowy charakter o wyjątkowych walorach krajobrazowych. Prawy brzeg rzeki jest tu wysoki i urwisty, natomiast lewy brzeg - płaski i porośnięty łągami. Na terenie ostoi występują dwa rodzaje siedlisk cennych z punktu europejskiego widzenia: lasy łągowe oraz grąd środkowoeuropejski. Obejmują one w sumie około 60% powierzchni ostoi. Łęg porasta okresowo zalewane tereny wzdłuż lewego brzegu Wkry. Występują tu fragmenty 65-85 letnich drzewostanów olszowo-jesionowych z domieszką wiązu szypułkowego i świerka. W grądzie drzewostany zdominowane są głównie przez sztuczne odnowienia sosny z domieszką dębu. Na stromych stokach występuje grąd zboczowy. Wysepki i plaże porośnięte są zaroślami wierzbowymi. Ostoję zamieszkują dwa gatunki zwierząt cenne w skali europejskiej: bóbr i wydra.

**Zagrożenia:** Głównym zagrożeniem dla przyrody ostoi jest zaśmiecanie terenu oraz niszczenie runa leśnego.

**Ważne dla Europy gatunki zwierząt** (z Zał. II Dyr. Siedliskowej i z Zał. I Dyr. Ptasiej), w tym gatunki priorytetowe: czapla purpurowa, bąk bocian czarny, bocian biały, łąbędź czarnodzioby (mały), łąbędź krzykliwy, bielik, błotniak łąkowy - *ptak*, błotniak stawowy - *ptak*, błotniak zbożowy, orlik grubodzioby, orlik krzykliwy, żuraw, derkacz - *ptak*, kropiatka, batalion, siewka złota, rybitwa zwyczajna (rzeczna), rybitwa białowąsa, rybitwa wielko dzioba, sowa błotna, zimorodek, lerka, świergotek polny.

## OSTOJA LIDZBARSKA

Kod obszaru: PLH280012

**Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:** specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

Obszar biogeograficzny: kontynentalny

Powierzchnia: 8866,9 ha

---

<sup>6</sup> <http://obszary.natura2000.org.pl>

## Status formalny: Obszar zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej

**Opis przyrodniczy:** Obszar Ostoi Lidzbarskiej ma wysoką wartość przyrodniczą. Cechuje się dużą różnorodnością krajobrazową, fitocenotyczną, florystyczną i faunistyczną. Ostoja Lidzbarska obejmuje kompleks lasów, jezior i mokradeł we wschodniej części makroregionu Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego, na styku sandru (od południa) i wysoczyzny morenowej (od północy). Jest to obszar bardzo zróżnicowany pod względem geomorfologii, uwarunkowań hydrologicznych, gleb, mikroklimatu, szaty roślinnej i fauny. Teren ostoi, zwłaszcza północna i środkowa jej część, cechuje się znacznymi deniwelacjami, dochodzącymi do 50 m. Na uwagę zasługują głębokie rynny subglacialne, przetomowe odcinki dolin rzecznych (Gary), nisze źródłkowe, obniżenia wytopiskowe, drumliny, ozy i kemy. Wymienione wyżej, interesujące formy geomorfologiczne powstały podczas ostatniego zlodowacenia. Często są rynnowe i wytopiskowe jeziora, rzeki o znacznym spadku, źródła i miejsca wysięku wody. Tak zróżnicowany teren w wielu miejscach zachował bogactwo i naturalność szaty roślinnej. Dotyczy to zarówno lasów, jak i ekosystemów nieleśnych. W kompleksie leśnym w północnej części ostoi duże powierzchnie zajmujące grądy, w tym naturalne lasy klonowo-lipowe i bogate gatunkowo, ciepłolubne grądy miodownikowe. W żyznych obniżeniach terenu spotyka się łągi olszowo-jesionowe i olsy, częste są olsy źródłkowe, występują zubożałe postacie podgórskiego łągu jesionowego. Oligotroficzne i mezotroficzne obniżenia zajmują różnego typu torfowiska mszarne, stosunkowo często obserwuje się mechowiska. Na uwagę zasługuje obecność licznych fitocenoz brzeziny bagiennej. W środkowej i południowej części ostoi dominuje płaski lub pofalowany sandr, zajęty głównie przez bory mieszane, rzadziej bory sosnowe świeże. Spotyka się też bardzo bogate florystycznie świetliste dąbrowy.

Ostoja Lidzbarska jest objęta granicami trzech województw - warmińsko-mazurskiego, kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego. Składa się z głównego kompleksu i dwóch enklaw, po południowozachodniej jego stronie. Enklawy obejmując jeziora Melno i Księża, wraz z sąsiadującymi łąkami i szuwarami.

Zagrożenia:

- niekontrolowany rozwój turystyki i rekreacji;
- intensyfikacja pozyskania drewna w starodrzewiach;
- zanieczyszczenie wód i powietrza;
- zaprzestanie użytkowania łąk;
- melioracje wodne;
- eutrofizacja wód.

**Ważne dla Europy typy siedlisk przyrodniczych (z Zał. I Dyr. Siedliskowej), w tym siedliska priorytetowe):**

- grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)
- starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion
- łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródłkowe)
- torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)
- ciepłolubne dąbrowy (Quercetalia pubescenti-petraeae)

- bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne)
- torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*)
- niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)
- twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea*
- naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne
- suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphylon*)
- zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)
- górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk
- sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*)
- łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)
- nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis*
- ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)
- torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*)
- ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)
- murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis-Festucion pallentis*)
- torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji

**Ważne dla Europy gatunki zwierząt** (z Zał. II Dyr. Siedliskowej i z Zał. I Dyr. Ptasiej), w tym gatunki priorytetowe: bóbr europejski, mopek, nocek duży, wydra – ssak, bocian biały, bocian czarny, zimorodek, orlik krzykliwy, jarząbek, lelek, błotniak stawowy, dzięcioł średni, dzięcioł czarny, muchołówka mała, żuraw, bielik, lerka, kania czarna, jarząbatka, bąk, derkacz, wilk, ryś, traszka grzebieniasta, kumak nizinny, minóg strumieniowy, piskorz, koza, głowacz biało płetwy, czerwończyk nieparek

**Ważne dla Europy gatunki roślin** (z Zał. II Dyr. siedliskowej), w tym gatunki priorytetowe: sierpowiec błyszczący, leniec bezpodkwiatowy, sasanka otwarta, starodub łąkowy, lipiennik Loesela.

## OSTOJA WELSKA

**Kod obszaru: PLH280014**

**Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)**

**Obszar biogeograficzny: kontynentalny**

**Powierzchnia: 3384,3 ha**

**Status formalny: Obszar zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej**

**Opis przyrodniczy:** Ostoja obejmuje odcinek rzeki Wel i jej doliny (włącznie z Torfowiskiem Kopaniarze), wraz z przyległymi do niej obszarami bagiennymi tzw. Ostoje Koszelewskie, Zompy Jeglijskie i jezioro Neliwa wraz z otoczeniem. W znacznej części są to tereny, na których zarzucono użytkowanie. Rzeka meandrując, płynie przez częściowo przesuszone torfowiska, w dużej części



porośnięte lasem i zaroślami. Pośród lasów występują większe płaty podmokłych łąk oraz alkalicznych torfowisk niskich, mechowisk i szuwarów wielkoturzycowych. Ostoje Koszelewskie to kompleks przyrodniczy suchych i podmokłych lasów, łąk, częściowo osuszonych mokradeł i nieużytków oraz stawów rybnych i torfowisk z zespołem kilkudziesięciu różnej wielkości zbiorników pozostałych po eksploatacji torfu. Zompy Jeglijskie to obszar mokradeł obejmujący torfowiska niskie i przejściowe (*Rhynchosporion albae*) z licznymi zarastającymi potorfowymi zbiornikami wodnymi, wilgotne łąki oraz zespoły zarośli łożowych i młodego olsu (*Alnetae glutinosae*) oraz lasów brzozowych. Jezioro Neliwa jest płytkim (maksymalna głębokość 1,5 m) naturalnym jeziorem eutroficznym z podwodnymi łąkami ramienic, otoczonym szerokim pasem szuwarów i zarośli. Od południa jezioro graniczy z lasem, zaś na zachód od niego ciągną się podmokłe łąki.

łącznie stwierdzono 14 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz 14 gatunków z Załącznika II. Unikatowo wykształcone torfowisko alkaliczne w dolinie rzeki Wel k. Kopaniarzy stanowi ewenement na skalę krajową. Liczne populacje rzadkich, typowych dla mechowisk gatunków roślin, m.in. *Saxifraga hirculus*, jedyna tak liczna w regionie oraz *Liparis loeselii*. Znajdują się tu stanowiska reliktywne polodowcowych: *Betula humilis*, *Polemonium coeruleum* i *Viola epipsila*. Oczka wodne Ostoi Koszelewskiej i stawy rybne przy rzece Wel są istotnym miejscem rozrodu kumaka nizinnego *Bombina bombina*. Sama rzeka Wel łącząca poszczególne fragmenty obszaru jest ważnym biotopem ichtiofauny oraz ssaków: wydry i bobra.

#### **Zagrożenia:**

Torfowiska noszą ślady dawniejszej eksploatacji i zabiegów melioracyjnych - choć znaczna część rowów utraciła już swoje pierwotne funkcje i zarasta.

W konsekwencji porzucenia rolniczego użytkowania gruntów w granicach Ostoi Welskiej, sukcesja wtórna roślinności może stać się zagrożeniem dla obecnej różnorodności biologicznej obszaru.

W okolicach osiedli ludzkich zagrożeniem dla Ostoi Welskiej mogą się okazać procesy urbanizacyjne, a zwłaszcza związane z nimi stopniowe zabudowywanie obecnych łąk i innych obszarów rolniczych i leśnych.

**Ważne dla Europy typy siedlisk przyrodniczych** (z Zał. I Dyr. Siedliskowej), w tym siedliska priorytetowe:

- twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea*
- starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*
- naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne
- ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)
- zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)
- niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)
- torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji
- torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*)
- górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk
- grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)

- bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne)
- łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe),
- łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)
- nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis*

**Ważne dla Europy gatunki zwierząt** (z Zał. II Dyr. Siedliskowej i z Zał. I Dyr. Ptasiej), w tym gatunki priorytetowe(\*): bобр europejski, wydra, kumak nizinny, minóg strumieniowy – ryba, różanka – ryba, piskorz, koza, głowacz biało płetwy, zalotka większa, czerwończyk nieparek.

**Ważne dla Europy gatunki roślin** (z Zał. II Dyr. siedliskowej), w tym gatunki priorytetowe sierpowiec błyszczący, leniec bezpodkwiatowy, skalnica torfowiskowa, lipiennik Loesela

## PRZEŁOMOWA DOLINA RZEKI WEL

**Kod obszaru: PLH280015**

**Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)**

**Obszar biogeograficzny: kontynentalny**

**Powierzchnia: 1259,7 ha**

**Status formalny: Obszar zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej**

**Opis przyrodniczy:** Obszar położony na wysokości 130-163 m n.p.m. obejmuje fragment doliny rzeki Wel od Lidzbarku do mostu pomiędzy Grodzicznym a Mroczenkiem. Rzeka płynie przez obszar o bardzo zróżnicowanej młodogłacjalnej rzeźbie, gdzie deniwelacje lokalnie przekraczają 50 m. Dno jest piaszczysto-kamieniste, a naturalne koryto bardzo kręte, ze starorzeczami. Nurt jest bardzo bystry, spadki sięgają nawet 4 ‰. Zbocza doliny rozcinają erozyjne dolinki boczne. Występują tu liczne źródła.

Między Lidzbarkiem a miejscowością Chelsty rzeka przepływa przez tzw. Las Nadwelski. W pobliżu doliny rozproszone są bagienka śródleśne, z mszarem wysoko- i przejściowo-torfowiskowym. Poniżej przełomowego odcinka rzeka wykorzystuje fragment rynny polodowcowej. Rosną tu lasy łągowe wilgotne łąki i torfowiska związane z potorfiami i naturalnymi jeziorkami w dolinie rzeki i zagłębieniami wytopiskowymi oraz kadłubowe zbiorowiska muraw kserotermicznych na zboczach doliny i nasłonecznionych stokach wzgórz. Rzeka Wel na tym obszarze jest bardzo istotną ostoją ichtiofauny typowej dla średniej rzeki krajobrazu młodogłacjalnego. Szczególne znaczenie ma populacja głowacza białopłetwego. Unikatowy charakter ma występowanie zbozowej postaci grądu.

**Zagrożenia:**

Piętrzenie wody na rzece bezpośrednio związane z funkcjonowaniem młynów wodnych i małych elektrowni wodnych oraz często brak sprawnych przepławek.

Zanieczyszczenia wód rzeki wywołane nieefektywnie funkcjonującym systemem oczyszczania ścieków, a na niektórych odcinkach rzeki jego brakiem.

W okolicach osiedli ludzkich zagrożeniem dla Przełomowej Doliny Rzeki Wel mogą się okazać procesy urbanizacyjne, a zwłaszcza związane z nimi stopniowe zabudowywanie obecnych łąk i innych obszarów rolniczych i leśnych głównie obiektami o charakterze letniskowym.

Budowa nowych stawów rybnych oraz rozwój istniejących obiektów stanowi poważne źródło biogenów w ekosystemie rzeczonym.

Ważne dla Europy typy siedlisk przyrodniczych

(z Zał. I Dyr. Siedliskowej), w tym siedliska priorytetowe:

- twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic Charetea
- starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion
- naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne
- nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników Ranunculion fluitantis
- murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea i ciepłolubne murawy z Asplenion septentrionalis-Festucion pallentis)
- zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion)
- ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium)
- nizinne i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)
- torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)
- torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea)
- górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk
- grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)
- bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne)
- łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródłiskowe)
- łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum)

**Ważne dla Europy gatunki zwierząt** (z Zał. II Dyr. Siedliskowej i z Zał. I Dyr. Ptasiej), w tym gatunki priorytetowe: bóbr europejski, wydra traszka grzebieniasta, kumak nizinny, minóg strumieniowy, różanka, piskorz, koza, głowacz białołetywy.

**Ważne dla Europy gatunki roślin** (z Zał. II Dyr. siedliskowej), w tym gatunki priorytetowe: sierpowiec błyszczący.

## SIEĆ WODOCIĄGOWA

TABELA 20 INFORMACJE O SIECI WODOCIĄGOWEJ W GMINIE

Lp.	Wyszczególnienie	j.m.	Stan na dzień	
			31.12.2013 r.	31.12.2014 r.
1.	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	km	174,9	174,9
2.	Połączenia wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych	szt.	3024	3073
3.	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	m <sup>3</sup> / rok	404,3	428,4

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Lidzbark

Wskaźnik zwodociągowania gminy oznaczający stosunek liczby mieszkańców korzystających z wody wodociągowej do ogólnej liczby mieszkańców wyrażony w % wynosił w roku 2013 88,1% na koniec realizacji Programu wynosić będzie ok 94%.

## SIEĆ KANALIZACYJNA

TABELA 21 INFORMACJE O SIECI KANALIZACYJNEJ W GMINIE

Lp.	Wyszczególnienie	j.m.	Stan na dzień	
			31.12.2013r.	31.12.2014 r.
1.	Długość sieci kanalizacyjnej sanitarnej	km	63,8	63,8
2.	Połączenia kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych	szt.	1331	1333
3.	Ścieki odprowadzane do kanalizacji	tys. m <sup>3</sup> /rok	221	224

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Lidzbark

Wskaźnik skanalizowania gminy oznacza stosunek liczby mieszkańców podłączonych do systemu kanalizacji do ogólnej liczby mieszkańców wyrażony w %. w roku 2013 wynosił 53,2% a na koniec realizacji Programu będzie wynosił ok. 65%.

## OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW W LIDZBARKU

---

Na terenie gminy funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków w Lidzbarku o projektowanej przepustowości 2263 m<sup>3</sup>/dobę dociążona w 36% , przewidziana na 7096 RLM. Obsługiwane miejscowości to Lidzbark, Cibórz, Wlewek, Kurojady, Chełsty oraz pozostałe miejscowości gminy ( ścieki dowożone). Miejszem wprowadzania ścieków jest rzeka Wel w km 43+770. Zarządzający to PGK Sp. z o.o., ul. Zieluńska 26, 13-230 Lidzbark. Pozwolenie wodno prawne na wprowadzanie ścieków do odbiornika: Ro.6223-1/03 z dnia 21.03.2003r., zmiana Ro. 6223-9/04 z dnia 17.09.2004r. Data ważności pozwolenia: 31.12.2022 r.

Opis technologiczny oczyszczalni ścieków w Lidzbarku:<sup>7</sup>

Układ technologiczny oczyszczalni stanowią następujące obiekty i urządzenia:

- stacja zlewcza ścieków dowożonych
- komora rozprężna
- krata schodkowa
- piaskownik poziomy dwukomorowy + separator piasku
- pompownia pulpy piaskowej i odcieków
- koryto pomiarowe ze zwężką pomiarową Venturiego
- komora beztlenowa (anaerobowa)
- przepompownia ścieków
- komora rozdziału ścieków
- komory nityfikacji/denitryfikacji
- osadnik wtórny radialny
- pompownia osadów recyrkulowanych i nadmiernych
- komora pomiarowa ścieków recyrkulowanych
- pompownia części pływających z osadnika wtórnego
- zagęszczacz osadu nadmiernego
- stacja odwadniania osadów
- układ do alkalizacji wapnem
- plac składowy osadu
- pompownia odcieków
- układ do koagulacji za pomocą PIX-u

Przepustowość oczyszczalni średniodobowo 2263 m<sup>3</sup>/d (w tym ścieki dowożone od 50 do 70 m<sup>3</sup>/d). Oczyszczalnia posiada system napowietrzania powierzchniowego.

Wpływ oczyszczalni na środowisko.

**Przyjęta technologia oczyszczania ścieków nie jest uciążliwa dla otoczenia ze względu na:**

- stosowanie wyłącznie tlenowych, niskoobciążonych procesów do oczyszczania ścieków
- stosowanie w komorach napowietrzania ścieków obudowanych rotorów co ogranicza do minimum emisję aerozoli bakteryjnych

---

<sup>7</sup> Źródło: Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp.z o.o. ul. Zieluńska 26, 13-230 Lidzbark , Ewa Rogozińska

- poziom hałasu spowodowanego pracą rotorów napowietrzających nie przekracza 50 dB (taki poziom hałasu odpowiada odgłosom ruchliwej ulicy słyszany z zamkniętych okien)
- stosowanie do procesu technologicznego przeróbki osadów ściekowych polegającej na ich mechanicznym odwadnianiu

Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest w północnej części miasta na terenie należącym do lasów państwowych. Powierzchnia zajmowana przez oczyszczalnię wynosi ok 0,575 ha. **Względem zabudowy oczyszczalnia usytuowana jest w odległości ok 0,45 km.**

**Zanieczyszczenie powietrza związane z pracą oczyszczalni ścieków powodowane jest emisją aerozoli i mikroorganizmów (zanieczyszczenie mikrobiologiczne) oraz z emisją gazów.** Zanieczyszczenia mikrobiologiczne są emitowane i rozprzestrzeniają się w postaci bioaerozolu zawierającego mikroorganizmy ze ścieków tj bakterie i grzyby. W bioaerozolach dominuje biocenoza osadu czynnego ( bakterie aerobowe) oraz drobnoustroje pochodzenia fekalnego. Występują również mikroorganizmy chorobotwórcze. Znaczna część bioaerozolu opada szybko na powierzchnie terenu, część przenoszona jest w powietrzu atmosferycznym na dalsze odległości. Na emisje aerozoli, a szczególnie bioaerozoli mają wpływ następujące czynniki:

- sposób napowietrzania ścieków
- wielkość kropli tworzonego aerozolu

## GOSPODARKA ODPADAMI

Miasto i Gmina Lidzbark należy do Ekologicznego Związku Gmin „Działdowszczyzna” dla którego zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2011-2016 ustanowiono instalacje regionalne do przetwarzania odpadów komunalnych:

1. Składowisko odpadów w Zakrzewie
2. Składowisko odpadów w Ciechanówku
3. Instalacja mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów w Działdowie i Zakrzewie.

Właścicielem i jednocześnie zarządzającym instalacjami jest Ekologiczny Związek Gmin „Działdowszczyzna”.

TABELA 22 INFORMACJE NA TEMAT INSTALACJI DO PRZETWARZANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH ZARZĄDZANYCH PRZEZ EZG DZIAŁDOWSZCZYZNA

<b>Instalacja</b>	<b>Planowana pojemność/ moc przerobowa</b>
Składowisko odpadów, kwatery III w Zakrzewie	223 000 m <sup>3</sup> / 2,1 ha
Składowisko odpadów, kwatery II w Ciechanówku	92 000 m <sup>3</sup> / 1,25 ha
Instalacja mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów w skład której wchodzi: <ul style="list-style-type: none"><li>• Sortownia odpadów zmieszanych i selektywnie zebranych w Działdowie</li><li>• Kompostownia odpadów ulegających biodegradacji i odpadów zielonych w Zakrzewie</li><li>• Punkt Gromadzenia odpadów z kompostowania w Ciechanówku</li><li>• Punkt Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów w Nidzicy</li></ul>	30 000 Mg/rok 15 000 Mg/rok Nie dotyczy Nie dotyczy

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2011-2016

Instalacją zastępczą dla Ekologicznego Związku Gmin „Działdowszczyzna” jest Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych Rudno Sp. z o.o. w Rudnie<sup>8</sup>. W roku 2008 Zgromadzenie Związku Gmin Regionu Ostródzko-Iławskiego „Czyste Środowisko” powołało Spółkę z o.o. w celu zarządzania oraz prowadzenia działalności gospodarczej Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Rudnie k/Ostródy oraz prowadzenia gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Związku.

Właścicielem Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych RUDNO Sp. z o.o. jest Związek Gmin „Czyste Środowisko”, który objął 100 % udziałów.

Przedmiotem działalności Spółki jest:

- zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne

<sup>8</sup> [http://www.zuokrudno.pl/strona,30,O\\_Firmie.html#dzialalnosc](http://www.zuokrudno.pl/strona,30,O_Firmie.html#dzialalnosc)

- zbieranie odpadów niebezpiecznych
- obróbka i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne
- przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych
- demontaż wyrobów zużytych
- odzysk surowców z materiałów segregowanych
- działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami
- sprzedaż hurtowa odpadów i złomu

Działalność ZUOK Rudno Sp. z o.o. spowoduje:

- minimalizację zagrożeń środowiska powodowanych przez odpady,
- uporządkowanie gospodarki odpadami na terenie 19 gmin,
- recykling odpadów komunalnych,
- optymalne zagospodarowanie odpadów,
- eliminację potencjalnych źródeł zanieczyszczeń wód powierzchniowych,
- edukację ekologiczną lokalnej społeczności.

Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Rudnie jest inwestycją zgodną z Programem Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Zakład w Rudnie wyposażony jest w:

- halę sortowni o wym. 30x80 m,
- wiatę dwustanowiskową na sprzęt mechaniczny wykorzystywany na składowisku,
- boksy na surowce wtórne,
- kwaterę składowiska,
- myjnię - śluzę dezynfekcyjną,
- plac pod kompostownię pryzmową,
- plac z odwodnieniem o powierzchni 125 m<sup>2</sup> na kontenery z odpadami problemowymi,
- plac z odwodnieniem o powierzchni 240 m<sup>2</sup> do mycia sprzętu obsługującego ZUOK,
- kanalizację sanitarne i deszczowe,
- zbiorniki wód drenażowych i odcieków,
- sprzęt technologiczny:
  - rozdrabniarka do gałęzi,
  - waga wraz z systemem rejestracji,
  - myjnia samochodów, pojemników i kontenerów,
  - kontenery otwarte,
  - pojemniki samowyładowcze,
  - kontenery na odpady problemowe,
  - środki transportowe i przładunkowe.

Linia segregacji ciągu technologicznego o przepustowości 30.000 Mg/rok na jedną zmianę, przewidziana jest na odpady zmieszane oraz selektywnie zebrane. Ciąg technologiczny linii segregacji składa się z następujących elementów:

- stacji nadawczych odpadów komunalnych zmieszanych i zebranych selektywnie,
- kabiny sortowniczej wstępnej,
- sita obrotowego dzielącego odpady na trzy frakcje: poniżej 40mm, 40-180 mm > 180 mm,
- kabiny sortowniczej dla frakcji 40-180 mm,



- kabiny sortowniczej dla frakcji > 180 mm,
- separatora ferromagnetycznego,
- prasy do belowania,
- taśmociągów transportujących odpady.

Odzyskane surowce są kierowane do prasowania i dalej do sprzedaży, a pozostałość nie nadająca się do odzysku jest deponowana na składowisku odpadów (balastu).

Odpady wielkogabarytowe trafiające do ZUOK w Rudnie są demontowane na odpowiednio przygotowanym stanowisku zlokalizowanym w hali segregacji odpadów.

Wysortowane odpady problemowe (niebezpieczne) tj. całe zużyte źródła światła, akumulatory, środki chemiczne, itp. są oddzielnie składowane w kontenerach ATKE-7 i przekazywane do unieszkodliwiania w specjalistycznych instalacjach. Odpady zielone będą kompostowane metodą pryzmową na płycie kompostowej. Zakład rozwiąże problem unieszkodliwiania odpadów dla zainteresowanych samorządów na kolejne 30 lat.

**CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU  
MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE  
Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ  
SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA  
ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU**

---

Wszystkie cele, zawarte w Programie są spójne z dokumentami wyższego szczebla dotyczącymi problematyki ochrony środowiska, co zostało wykazane w Rozdziale 2 przedmiotowej Prognozy. Przy opracowywaniu celów Programu wzięto pod uwagę wszystkie wymagania związane z ochroną środowiska zawarte w aktach prawnych obowiązujących na terenie kraju (dyrektywach, ustawach, rozporządzeniach), dokumentach strategicznych krajowych i regionalnych oraz wytycznych.

**PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM  
BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE,  
SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE  
I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE  
I NEGATYWNE, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY NATURA 2000  
ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA  
ŚRODOWISKO, A W SZCZEGÓLNOŚCI NA: RÓŻNORODNOŚĆ  
BIOLOGICZNĄ, LUDZI, ZWIERZĘTA, ROŚLINY, WODĘ,  
POWIETRZE, POWIERZCHNIĘ ZIEMI, KRAJOBRAZ, KLIMAT, ZASOBY  
NATURALNE, ZABYTKI, DOBRA MATERIALNE Z UWZGLĘDNIENIEM  
ZALEŻNOŚCI MIĘDZY TYMI ELEMENTAMI ŚRODOWISKA I MIĘDZY  
ODDZIAŁYWANIAM I NA TE ELEMENTY**

---

W projekcie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Lidzbark nie wyznaczono obszarów pod farmy wiatrowe, mogą być pojedyncze wiatraki. Gmina w chwili obecnej nie planuje biogazowni, żwirowni oraz innych inwestycji mogących być źródłem potencjalnych konfliktów. Takie inwestycje będą realizowane przez indywidualnych inwestorów.

W związku z dynamicznym rozwojem energetyki wiatrowej na całym świecie, z którym mamy do czynienia w ostatnich latach, przeprowadzono szereg badań i analiz w zakresie wpływu, jaki mogą wywierać tego rodzaju inwestycje na przyrodę oraz zdrowie człowieka.

Oddziaływania te obejmują w szczególności: oddziaływanie na ptaki, oddziaływanie na nietoperze, oddziaływanie na siedliska roślin i zwierząt, oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne, oddziaływanie na krajobraz, emisję hałasu, emisję pola elektromagnetycznego oraz oddziaływanie na dobra materialne, zabytki i krajobraz kulturowy.

Zgodnie z polskimi przepisami projekty te są w większości poddawane szczegółowej ocenie oddziaływania na środowisko. Celem takiej procedury jest wybranie do realizacji takiego wariantu inwestycji, którego negatywne oddziaływania będą zminimalizowane w jak największym stopniu. Każdy projekt jest traktowany w indywidualny sposób, a jego ostateczny kształt jest wynikiem kompromisu osiągniętego po gruntownym przeanalizowaniu wszelkich uwarunkowań środowiskowych i społecznych tak, by ograniczyć jego potencjalne negatywne oddziaływania do minimum.

Poniżej omówiono oddziaływanie realizacji założeń Programu na poszczególne komponenty środowiska .


Legenda:




oddziaływanie pozytywne




oddziaływanie negatywne

 oddziaływanie negatywne

 oddziaływanie bezpośrednie

 oddziaływanie pośrednie

 oddziaływanie długoterminowe
































 oddziaływanie krótkoterminowe

TABELA 23 MATRYCA ŚRODOWISKOWYCH ODDZIAŁYWAŃ REALIZACJI DZIAŁAŃ ZAPLANOWANYCH W PROGRAMIE

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu													IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne				
PRIORYTET: BUDOWA ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ																	
1. Podnoszenie skuteczności przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska														POPRAWA JAKOŚCI WSZYSTKICH KOMPONENTÓW			
2. Wspieranie instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska														POPRAWA JAKOŚCI WSZYSTKICH KOMPONENTÓW			

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki					Dobra materialne
3. Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	KSZTAŁTOWANIE WŁAŚCIWYCH POSTAW CZŁOWIEKA WOBEC PRZYRODY I ŚRODOWISKA POPRAWI W DŁUŻSZEJ PERSPEKTYWIE CZASOWEJ		-	-


DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki					Dobra materialne
4. Propagowanie ekologicznego stylu produkcji i konsumpcji	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	POPRAWA JAKOŚCI WSZYSTKICH KOMPONENTÓW NA SKUTEK ZUŻYWANIA MNIJSZEJ ILOŚCI WODY, MATERIAŁÓW I ENERGII. MNIJSZA ILOŚĆ WYTWARZANYCH ODPADÓW, TO		-	-


DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki					Dobra materialne
5.Kształtowanie polityki informacyjnej mającej na celu rezygnację przez firmy i instytucje z konwencjonalnych źródeł energii	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	PRZYCZYNI SIĘ TO DO REZYGNACJI Z KONWENCJONALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII NA RZECZ „CZYSTEJ ENERGII” PRZEZ WIĘKSZĄ LICZBĘ FIRM I INSTYTUCJI, CO PRZYNIESIE POPRAWĘ STANU WSZYSTKICH KOMPONENTÓW			






























DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki					Dobra materialne
6. Mobilizowanie społeczeństwa do podejmowania działań proekologicznych	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	W PRZYPADKU GDY MOBILIZOWANIE PRZEŁOŻY SIĘ NA KONKRETNE DZIAŁANIA PROEKOLOGICZNE BĘDZIE TO ODCZUWALNE NA POZIOMIE WSZYSTKICH KOMPONENTÓW			


DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki					Dobra materialne
7. Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	PROWADZENIE JEJ OD NAJMŁODSZYCH LAT BĘDZIE SŁUŻYŁO POSZANOWANIU WSZYSTKICH KOMPONENTÓW W DALSZEJ PERSPEKTYWIE CZASOWEJ		-	-


DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki					Dobra materialne
8. Wspieranie instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	WSPIERAJĄC TAKIE PODMIOTY POŚREDNIO WPŁYWAMY POZYTYWNE NA WSZYSTKIE KOMPONENTY, GDYŻ DZIAŁALNOŚĆ TAKICH INSTYTUCJI JEST SKIEROWANA NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA			

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu													IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne				
PRIORYTET: ROZBUDOWA SYSTEMU MONITORINGU NA OBIEKTACH INFRASTRUKTURY KOMUNALNEJ																	
9. Modernizacja stacji uzdatniania wody w gminie – Jeleń	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	UDOSKONALONY SYSTEM MONITORINGU NA OBIEKTACH INFRASTRUKTURY KOMUNALNEJ POPRAWI JAKOŚĆ ZAZNACZONYCH KOMPONENTÓW .			



DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki				
PRIORYTET: OCHRONA EKOLOGICZNA REGIONU																
10. Troska o gatunki chronione													DBAŁOŚĆ O GATUNKI CHRONIONE PRZYCZYNI SIĘ DO LEPSZEGO ICH ROZWOJU, PONADTO WPŁYNIE POZYTYWNE NA ZAZNACZONE KOMPONENTY			


DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu													IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne				
PRIORYTET: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY OCHRONY ŚRODOWISKA																	
11. Zachowanie w planach zagospodarowania przestrzennego odpowiednich odległości od ciągów komunikacyjnych														ODPOWIEDNIA ODLEGŁOŚĆ BUDYNKÓW OD ULICY SPRAWIA, ŻE HAŁĄS JEST MNIEJSZY, MNIEJSZE SĄ RÓWNIEŻ DRGANIA NA KTÓRE NARAŻONE SĄ BUDYNKI POŁOŻONE WZDŁUŻ ULIC			


DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki					Dobra materialne
12. Eliminacja z ruchu pojazdów szczególnie uciążliwych	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	IM MNIEJ POJAZDÓW UCIAŹLIWYCH POD WZGLĘDEM HAŁASU, TYM CISZEJ DLA LUDZI I ZWIERZĄT			















DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki					Dobra materialne
13. Wnikliwa kontrola stanu technicznego pojazdów pod kątem emisji hałasu	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	KONTROLA SPRAWI, ŻE POJAZDY, KTÓRYCH POZIOM HAŁASU ODBIEGA OD NORMY, NIE BĘDĄ DOPUSZCZONE DO UŻYTKU			



























DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu													IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne					
PRIORYTET: RACJONALNE GOSPODAROWANIE WODĄ, ENERGIĄ I MATERIAŁAMI																		
14. Ograniczenie zużycia wody z ujęć podziemnych	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	WPLYNIE TO BEZPOŚREDNIO POZYTYWNE NA JAKOŚĆ WODY ORAZ POŚREDNIO POZYTYWNE POZOSTAŁE KOMPONENTY			
15. Właściwe utrzymanie wód i urządzeń wodnych	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	Jak wyżej				

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu													IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne				
16. Intensyfikacja stosowania zamkniętych obiegów wody	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	Jak wyżej			
17. Zmniejszenie zużycia energii poprzez wprowadzanie indywidualnych liczników energii elektrycznej, wody, ciepła	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	Jak wyżej			

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki					Dobra materialne
18. Zapobieganie i ograniczanie powstawania odpadów u źródła, a także zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	BĘDZIE TO MIAŁO WYŁĄCZNIE POZYTYWNY WPŁYW NA WSZYSTKIE PRZYPADKÓW POŚREDNI, A W PRZYPADKU POWIERZCHNI ZIEMI BEZPOŚREDNI.			

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki					Dobra materialne
19. Zmniejszenie oddziaływania rolnictwa na środowisko poprzez rozpropagowanie i stosowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej														JAK WYŻEJ			
PRIORYTET: ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY MIEJSKIEJ																	

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu											IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru		
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne					Zabytki	Dobra materialne
20. Rozbudowa sieci wodociągowej	😊	😊	😊	😞	😞	😊	😞	😞	😊	😊	😊	😊	😊	POZYTYWNE: ZWIĘKSZY SIĘ CZYSTOŚĆ GLEB I WÓD, A CO ZA TYM IDZIE WPŁYNIE TO KORZYSTNIE NA ŚRODOWISKO. NEGATYWNE: ZNISZCZENIA SIEDLISK PRZYRODNICZYCH NA OBSZARACH OBJĘTYCH INWESTYCJAMI, HAŁAS I PŁOSZENIE ZWIERZĄT W CZASIE PROWADZENIE INWESTYCJI, POPRAWA LUB POGORSZENIE WALORÓW KRAJOBRAZOWYCH W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ INWESTYCJI ZALEŻNIE OD RODZAJU I SPOSOBU REALIZACJI ZADAŃ, W ZWIĄZKU Z EMISJĄ ZANIECZYSZCZEN PYŁOWYCH PODCZAS PROWADZENIA INWESTYCJI POGARSZA SIĘ JAKOŚĆ POWIETRZA. POZYTYWNE: WODOCIĄG DOSTARCZY WODĘ SPRAWDZONĄ JAKOŚCIOWO	⌛	⌛	UWZGLĘDNIENIE ZASAD OCHRONY WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH PRZY PLANOWANIU I REALIZACJI INWESTYCJI. UWZGLĘDNIENIE ZASAD OCHRONY KRAJOBRAZU

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu											IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru		
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne					Zabytki	Dobra materialne
21. Budowa sieci wodociągowej Zieluń – Nowy Zieluń - Glinki														JAK WYŻEJ			JAK WYŻEJ
																	


DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu											IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru		
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne					Zabytki	Dobra materialne
22. Budowa wodociągu Jamielnik – Bełk Kolonia	😊	😊	😊	😞	😞	😊	😞	😞	😊	😊	😊	😊	😊	JAK WYŻEJ	⌚	⌚	JAK WYŻEJ
	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊				
	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊				
	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊				
	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊				
	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊				
	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊				
	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊				
	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊				
	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊				
	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊				

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu											IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru			
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne					Zabytki	Dobra materialne	
23. Spinka wodociągowa Okopowa - Topolowa	😊	😊	😊	😊	😞	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	JAK WYŻEJ	🕒	JAK WYŻEJ	JAK WYŻEJ































































































DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu											IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru		
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne					Zabytki	Dobra materialne
24. Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, tam gdzie budowa kanalizacji jest technicznie lub ekonomicznie niezasadniona	😊	😊	😊	😞	😞	😊	😞	😞	😊	😊	😊	😊	😊	<p>POZYTYWNE: ZWIĘKSZY SIĘ CZYSTOŚĆ GLEB I WÓD, A CO ZA TYM IDZIE WPŁYNIE TO KORZYSTNIE NA ŚRODOWISKO. NEGATYWNE: ZNISZCZENIA SIEDLISK PRZYRODNICZYCH NA OBSZARACH OBJĘTYCH INWESTYCJAMI, HALAS I PŁOSZENIE ZWIERZĄT W CZASIE PROWADZENIE INWESTYCJI, POPRAWA LUB POGORSZENIE WALORÓW KRAJOBRAZOWYCH W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ INWESTYCJI. ZALEŻNIE OD RODZAJU I SPOSOBU REALIZACJI ZADAŃ, W ZWIĄZKU Z EMISJĄ ZANIECZYSZCZEN PŁYLOWYCH PODCZAS PROWADZENIA INWESTYCJI POGARSZA SIĘ JAKOŚĆ POWIETRZA. POZYTYWNE: SKANALIZOWANIE OBSZARU TO LEPSZA JAKOŚĆ WODY, GLEBY ZDROWIA LUDZII. DOSTĘP DO KANALIZACJI ZWIĘKSZY WARTOŚĆ BUDYNKÓW DO NIEGO PODŁĄCZONYCH</p>	⌚	⌚	UWZGLĘDNIENIE ZASAD OCHRONY WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH PRZY PLANOWANIU I
	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊					

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu											IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru		
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne					Zabytki	Dobra materialne
25. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej Jeleń, Wąpiersk, Słup, Jamielnik														JAK WYŻEJ			JAK WYŻEJ

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu											IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru		
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne					Zabytki	Dobra materialne
26. Budowa kanalizacji ul. Chopina i ul. Polnej														JAK WYŻEJ			JAK WYŻEJ
																	

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu											IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru		
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne					Zabytki	Dobra materialne
27. Stadion Miejski – przebudowa i rozbudowa (bieżnia tartanowa, zadaszenie trybun, budynek szatniowo – socjalny, parkingi, ogrodzenie)															<p>NEGATYWNE: ZNISZCZENIA SIEDLISK PRZYRODNICZYCH NA OBSZARACH OBJĘTYCH INWESTYCJAMI, HAŁAS I PŁOSZENIE ZWIERZĄT W CZASIE PROWADZENIE INWESTYCJI. CZASOWA EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ PYŁOWYCH PODCZAS PROWADZENIA INWESTYCJI.</p> <p>POZYTYWNE: INWESTYCJE PRZYCZYNIĄ SIĘ DO LEPSZEJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, A TAKŻE UATRAKCYJNIĄ JĄ DODATKOWO POD WZGLĘDEM TURYSTYCZNYM , POJAWIĄ SIĘ NOWE MIEJSCA PRACY.</p>	  	<p>UWZGLĘDNIENIE ZASAD OCHRONY WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH PRZY PLANOWANIU I REALIZACJI INWESTYCJI</p> <p>UWZGLĘDNIENIE ZASAD OCHRONY KRAJOBRAZU W CELU DOSTOSOWANIA SIĘ DO ZMIAN KLIMATU BĘDZIE ZAPEWNIŁA ODPORNOŚĆ PROJEKTU NA INTENSYWNE WIATRY I BURZE, JAK RÓWNIEŻ ZOSTANĄ ZASTOSOWANE MATERIAŁY BUDOWLANE ODPORNE NA NISKIE TEMPERATURY. ZAPEWNIŁA BĘDZIE ODPORNOŚĆ PROJEKTU NA NAWARSTWIENIE SIĘ ŚNIEGU. ZABEZPIECZENIE PROJEKTU PRZED SZKODAMI WYWOŁANYMI ZAMARZANIEM I ODMARZANIEM NASTĄPI POPRZEC ZASTOSOWANIE ODPWIEDNIICH MATERIAŁÓW I PRAKTYK BUDOWLANYCH.</p>















DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki					Dobra materialne
28. Biblioteka – przebudowa zabytkowej siedziby i budowa nowej siedziby														JAK WYŻEJ			JAK WYŻEJ
																	
																	
																	
																	
																	
																	

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu											IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru		
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne					Zabytki	Dobra materialne
29. Targowisko – utwardzenie części sprzedażowej, parking, budynek zaplecza, przebudowa dworca autobusowego, wykorzystanie części jako skateparku														JAK WYŻEJ			JAK WYŻEJ

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru		
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki					Dobra materialne	
30. Promenada nad Rzeką Wel – utwardzenie ścieżek, nowa część rekreacyjna miasta	😊	😊	😊	😞	😞	😊	😞	😞	😊	😊	😊	😊	😊	😊	JAK WYŻEJ	⌚	⏪	JAK WYŻEJ

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki					Dobra materialne
31. Remont przychodni zdrowia w Lidzbarku														JAK WYŻEJ			JAK WYŻEJ




DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki					Dobra materialne
32. Utworzenie centrum monitoringu miasta i rozbudowa sieci monitoringu														JAK WYŻEJ			JAK WYŻEJ

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki					Dobra materialne
33. Budowa lodowiska miejskiego														JAK WYŻEJ			JAK WYŻEJ

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu											IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru		
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne					Zabytki	Dobra materialne
34. Budowa żłobka														JAK WYŻEJ			JAK WYŻEJ

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki					Dobra materialne
35. Utworzenie mariny kajakowej – portowa część Lidzbarka	😊	😊	😊	😞	😞	😊	😞	😞	😊	😊	😊	😊	😊	JAK WYŻEJ	⌚	⏪⏩	JAK WYŻEJ
















DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu											IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM			
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne				Zabytki	Dobra materialne	
36. Budowa ścieżek rowerowych	☺	☺	☺	☹	☹	☺	☹	☹	☺	☺	☺	☺	☺	JAK WYŻEJ			Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tego obszaru
	☺	☺	☺	☹	☹	☺	☹	☹	☺	☺	☺	☺	☺				
	☺	☺	☺	☹	☹	☺	☹	☹	☺	☺	☺	☺	☺				
	☺	☺	☺	☹	☹	☺	☹	☹	☺	☺	☺	☺	☺				
	☺	☺	☺	☹	☹	☺	☹	☹	☺	☺	☺	☺	☺				
	☺	☺	☺	☹	☹	☺	☹	☹	☺	☺	☺	☺	☺				
	☺	☺	☺	☹	☹	☺	☹	☹	☺	☺	☺	☺	☺				
	☺	☺	☺	☹	☹	☺	☹	☹	☺	☺	☺	☺	☺				
	☺	☺	☺	☹	☹	☺	☹	☹	☺	☺	☺	☺	☺				
	☺	☺	☺	☹	☹	☺	☹	☹	☺	☺	☺	☺	☺				
	☺	☺	☺	☹	☹	☺	☹	☹	☺	☺	☺	☺	☺				

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki					Dobra materialne
PRIORYTET: REDUKCJA NISKIEJ EMISJI																	
37. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	W WYNIKU OPRACOWANIA PGN MOŻNA BĘDZIE POZYSKIWAĆ ŚRODKI FINANSOWE NA INWESTYCJE ZWIĄZANE Z OZE, CO POPRAWI JAKOŚĆ ŚRODOWISKA.			

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu											IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru		
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne					Zabytki	Dobra materialne
38. Termomodernizacja budynków gminnych	😊	😊	😊 😞	😞 😊	😞 😊	😊	😊 😞	😊 😞	😊	😊	😊	😊	😊	DZIĘKI TERMOMODERNIZACJI ZMNIJSZY SIĘ ILOŚĆ ZUŻYTKOWANEJ ENERGII DO OGRZANIA BUDYNKU, POPRAWI SIĘ CZYSTOŚĆ POWIETRZA.	⌚ ⌚		TAK JAK W PUNKCIE 27



















DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki					Dobra materialne
39. Budowa farmy fotowoltaicznej	😊	😊	😊	😞	😞	😊	😞	😞	😊	😊	😊	😊	😊	<p>W WYNIKU BUDOWY FARMY FOTOWOLTAICZNEJ POPRAWI SIĘ JAKOŚĆ POWIETRZA A CO ZA TYM IDZIE ZDROWIE LUDZI, ZMNIJSZY SIĘ ZUŻYCIE SUROWCÓW, CZYSTE POWIETRZE NIE BĘDZIE DEGRADOWAŁO ZABYTKÓW. NA ETAPIE BUDOWY KRÓTKOTRWALE NEGATYWNE BĘDZIE ONA ODDZIAŁYWAĆ NA ROŚLINY I ZWIERZĘTA, W DŁUGIEJ PERSPEKTYWIE CZYSTSZE POWIETRZE WPŁYNIE POZYTYWNE NA ROŚLINY I ZWIERZĘTA. ZMNIJSZENIE ZANIECZYSZCZEN WPŁYNIE POZYTYWNE NA JAKOŚĆ WODY</p>	⌚  ⌚		<p>UWZGLĘDNIENIE ZASAD OCHRONY WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH PRZY PLANOWANIU I REALIZACJI INWESTYCJI UWZGLĘDNIENIE ZASAD OCHRONY KRAJOBRAZU</p>



DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki					Dobra materialne
40. Modernizacja oświetlenia w mieście i gminie														<p>MODERNIZACJA OŚWIETLENIA PRZYNIESIE REDUKCJĘ EMISJI CO<sub>2</sub>, A CO ZA TYM IDZIE LEPSZĄ JAKOŚĆ POWIETRZA I WSZYSTKICH KOMPONENTÓW Z NIM ZWIĄZANYCH. NA ETAPIE BUDOWY KRÓTKOTRWALE NEGATYWNIE BĘDZIE ONA ODDZIAŁYWAĆ NA ROŚLINY I ZWIERZĘTA, W DŁUGIEJ PERSPEKTYWIE CZYSTSZE POWIETRZE WPŁYNI POZYTYWNE NA ROŚLINY I ZWIERZĘTA</p>	 		JAK WYŻEJ

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki				
41. Przebudowa dróg i chodników głównie: Wąpiersk – Kietpiny, Kietpiny – Rynek, Kietpiny - Grądy	☺	☺	☹	☹	☹	☺	☹	☹	☹	☺	☹	☹	PRZEBUDOWA DRÓG PRZYNIESIE NA ETAPIE PROWADZENIA INWESTYCJI NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIA NA ZAZNACZONE KOMPONENTY. W DŁUGIEJ PERSPEKTYWIE NASTĄPI PŁYNNIEJSZY RUCH SAMOCHODOWY OGRANICZAJĄCY HAŁAS, PROWADZĄCY DO ZMNIEJSZENIA ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA POPRZECZ MNIEJSZE ZUŻYCIE PALIWA, A WIĘC NASTĄPI RÓWNIEŻ MNIEJSZE ZUŻYCIE SUROWCÓW NATURALNYCH WYKORZYSTYWANYCH DO JEGO PRODUKCJI ZASOBÓW NATURALNYCH	⌚		JAK WYŻEJ
	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺				

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki					Dobra materialne
42. Przebudowa ulic: Cichej, Podzamcze, Jarzębinowej, Przemysłowej, Targowej, Tartacznej	😊	😊	😊	😞	😞	😊	😞	😞	😞	😊	😞	😞	😞	JAK WYŻEJ	🕒		JAK WYŻEJ
	😊	😊	😊	😞	😞	😊	😞	😞	😞	😊	😞	😞	😞				
	😊	😊	😊	😞	😞	😊	😞	😞	😞	😊	😞	😞	😞				
	😊	😊	😊	😞	😞	😊	😞	😞	😞	😊	😞	😞	😞				
	😊	😊	😊	😞	😞	😊	😞	😞	😞	😊	😞	😞	😞				
	😊	😊	😊	😞	😞	😊	😞	😞	😞	😊	😞	😞	😞				
	😊	😊	😊	😞	😞	😊	😞	😞	😞	😊	😞	😞	😞				
	😊	😊	😊	😞	😞	😊	😞	😞	😞	😊	😞	😞	😞				
	😊	😊	😊	😞	😞	😊	😞	😞	😞	😊	😞	😞	😞				
	😊	😊	😊	😞	😞	😊	😞	😞	😞	😊	😞	😞	😞				
	😊	😊	😊	😞	😞	😊	😞	😞	😞	😊	😞	😞	😞				
	😊	😊	😊	😞	😞	😊	😞	😞	😞	😊	😞	😞	😞				

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu											IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru		
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne					Zabytki	Dobra materialne
43. Budowa południowej – wschodniej obwodnicy Lidzbarka				 	 		 							JAK WYŻEJ			JAK WYŻEJ

DZIAŁANIA	Komponenty na które będą oddziaływać poszczególne działania Programu												IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ	CZAS TRWANIA	INFORMACJA O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU SKUMULOWANYM	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Jakość wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki					Dobra materialne
44. Poprawa nawierzchni dróg	😊	😊	😊	😞	😞	😊	😞	😞	😞	😊	😞	😞	😞	JAK WYŻEJ	🕒	JAK WYŻEJ	

## ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROGRAMIE...

---

Obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w Programie został zawarty w art.51 ust.2 pkt. 3b Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r. Nr 1235 z późn. zm.)

Proponowane w Programie działania mają bezpośredni lub pośredni pozytywny wpływ na środowisko, natomiast oddziaływania negatywne pojawiają się tylko w horyzoncie krótkoterminowym i mają podane sposoby ograniczenia i kompensacji tego wpływu. W tej sytuacji proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia merytorycznego jak i ekologicznego.

Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać np.: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne.

## STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

---

Przedmiotowa Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Ochrony Środowiska dla Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Lidzbark na lata 2015 – 2019 z perspektywą na lata 2019-2022” została wykonana dla zrealizowania celu wskazanego w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, tj. przeprowadzenia publicznego postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów.

Porównano zawarte w Programie cele z celami dokumentów nadrzędnych i zweryfikowano ich spójność. Oceniano zgodność z następującymi dokumentami:

### Na poziomie lokalnym

1. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Lidzbark,
2. Program usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Lidzbark na Lata 2009-2032,
3. Program Ochrony Środowiska dla powiatu działdowskiego na lata 2011 – 2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2021.

Gmina nie posiada: Programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, Programu ochrony powietrza, Programu ochrony środowiska przed hałasem, programu ochrony wód, Planu zarządzania ryzykiem powodziowym, Planu przeciwdziałania skutkom suszy

### Na poziomie regionalnym

1. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011 – 2016,
2. Województwo Warmińsko Mazurskie Plan zagospodarowania przestrzennego,
3. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły,
4. Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego dla Województwa Warmińsko – Mazurskiego do roku 2025,
5. Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020
6. Program rewitalizacji miast CITTASLOW Województwa Warmińsko –Mazurskiego,
7. Cele operacyjne i działania Programu rewitalizacji sieci miast CITTASLOW województwa warmińsko – mazurskiego,
8. Program Ekoenergetyczny Województwa Warmińsko Mazurskiego na lata 2005-2010,
9. Wojewódzki Program Zwiększania Lesistości,
10. Strategia Rozwoju turystyki w Województwie Warmińsko – Mazurskim,
11. Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego obszaru Wielkich Jezior Mazurskich,
12. Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko –Mazurskiego na lata 2011 – 2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015 – 2018,
13. Priorytety i cele ekologiczne Programu Ochrony Środowiska dla powiatu działdowskiego na lata 2011 – 2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2021,

### Na poziomie krajowym

1. Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016,
2. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014,
3. Aktualizacja Krajowego Programu oczyszczania Ścieków komunalnych –AKPOŚK 2010,

4. Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032,
5. Polityka energetyczna Polski do roku 2030,
6. Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020,
7. Strategia rozwoju Kraju 2020,
8. Krajowa Strategia rozwoju regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
9. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 – SPA 2020,
10. Krajowa Strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz oraz program działań na lata 2007-2013,
11. Strategia ochrony obszarów wodno – błotnych w Polsce wraz z planem działań,
12. Biała Księga: Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania (2009),
13. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 – KPZK 2030,
14. Strategia ochrony powietrza UE i wynikającej z niej dyrektywy CAFÉ,
15. Polityka Leśna Państwa (Krajowy Program Zwiększania Lesistości),
16. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013.

Program jest przeniesieniem polityki szczebla krajowego i regionalnego w zakresie ochrony środowiska, dostosowanej do warunków lokalnych Miasta i Gminy Lidzbark.

W Prognozie przedstawiono oddziaływanie Programu na: cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000, różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, jakość wody, jakość powietrza, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki dobra materialne, oraz oddziaływanie z uwzględnieniem zależności między elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Przeprowadzono analizę metodą macierzy środowiskowej wynika z niej, że przy zachowaniu wymagań, wynikających z przepisów prawa, działania przewidziane w Programie, przyczynią się do poprawy stanu środowiska.

Nie stwierdzono także możliwości wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na środowisko poza granicami kraju, z uwagi na lokalny charakter działań wskazanych w Programie oraz odległość Miasta i Gminy Lidzbark od granic kraju - około 120 km. Zatem realizacja Programu nie będzie skutkowała możliwością wystąpienia oddziaływań transgranicznych.

Niniejsza Prognoza bada także sposób monitorowania przyjętych założeń Programu. W Programie określono sposób monitorowania postępów wdrażania jego zapisów. Weryfikacja przeprowadzana będzie w cyklu trzyletnim. W ten sposób można będzie określić w jakim stopniu udało się zrealizować zapisy Programu, ale również, czy założenia te były słuszne i nie odbiegają od rzeczywistości. W Prognozie wskazano niezbędne działania minimalizujące negatywne oddziaływania podejmowanych działań, także w kontekście oddziaływania na gatunki chronione i z uwzględnieniem wymagań i nakazów wynikających z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity w Dz.U. z 2013 r. poz. 627 ze zm.)

Dla realizacji celów Programu nie określono konkretnych rozwiązań alternatywnych z uwagi na fakt, że proponowane w Programie działania mają bezpośredni lub pośredni pozytywny wpływ na środowisko, natomiast oddziaływania negatywne pojawiają się tylko w horyzoncie krótkoterminowym i mają podane sposoby ograniczenia i kompensacji tego wpływu – dotyczy to działań: ograniczenie hałasu poprzez budowę ekranów akustycznych, rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, tworzenia lokalnych ośrodków edukacji ekologicznej, termomodernizacji budynków.



W przypadku, gdy Program nie zostanie wdrożony stan środowiska w Mieście i Gminie Lidzbark może ulec pogorszeniu.

## SPIS TABEL I SCHEMATÓW

---

TABELA 1 INFORMACJE NA TEMAT INSTALACJI DO PRZETWARZANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH ZARZĄDZANYCH PRZEZ EZG DZIAŁDOWSZCZYŻNA.....	14
TABELA 2 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA PROGRAMU .....	47
TABELA 3 ZESTAWIENIE RZEK NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK .....	49
TABELA 4 OCENA STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD RZECZNYCH BADANYCH W ROKU 2013 NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK .....	51
TABELA 5 WYKAZ JEZIOR NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK .....	52
TABELA 6 CHARAKTERYSTYKA JEZIOR NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK.....	52
TABELA 7 GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK.....	59
TABELA 8 KLASYFIKACJA STREFY WARMIŃSKO – MAZURSKIEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW OKREŚLONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ZA ROK 2014 .....	62
TABELA 9 KLASYFIKACJA STREFY WARMIŃSKO –MAZURSKIEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW OKREŚLONYCH W CELU OCHRONY ROŚLIN DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ZA ROK 2014 .....	69
TABELA 10 PORÓWNIANIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH NA TERENIE POWIATU DZIAŁDOWSKIEGO NA LATA 201-2013.....	70
TABELA 11 OBSZARY I TERENY GÓRNICZE NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK .....	74
TABELA 12 WYSTĘPOWANIE POSZCZEGÓLNYCH FORMY OCHRONY PRZYRODY NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK .....	75
TABELA 13 REZERWATY PRZYRODY NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK.....	76
TABELA 14 PARKI KRAJOBRAZOWY NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK .....	77
TABELA 15 OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK.....	79
TABELA 16 POMNIKI PRZYRODY NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK .....	80
TABELA 17 UŻYTKI EKOLOGICZNE NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK.....	91
TABELA 18 OBSZARY SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW (OSOP) NATURA 2000 NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK .....	93
TABELA 19 OBSZARY MAJĄCE ZNACZENIE DLA WSPÓLNOTY (OZW) NATURA 2000 .....	93
TABELA 20 INFORMACJE O SIECI WODOCIĄGOWEJ W GMINIE.....	100
TABELA 21 INFORMACJE O SIECI KANALIZACYJNEJ W GMINIE .....	100
TABELA 22 INFORMACJE NA TEMAT INSTALACJI DO PRZETWARZANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH ZARZĄDZANYCH PRZEZ EZG DZIAŁDOWSZCZYŻNA.....	103
TABELA 23 MATRYCA ŚRODOWISKOWYCH ODDZIAŁYWAŃ REALIZACJI DZIAŁAŃ ZAPLANOWANYCH W PROGRAMIE.....	109

SCHEMAT 1 HIERARCHIA CELÓW GŁÓWNYCH - PRIORYTETÓW W PROGRAMACH OCHRONY ŚRODOWISKA NA POZIOMIE: WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO – MAZURSKIEGO, POWIATU DZIAŁDOWSKIEGO MIASTA I GMINY LIDZBARK .....	9
--	---

## SPIS MAP

---

MAPA 1 ODLEGŁOŚĆ MIASTA I GMINY LIDZBARK OD GRANICY KRAJU .....	48
MAPA 2 OCENA STANU CHEMICZNEGO WÓD PODZIEMNYCH NA ROK 2010 .....	56
MAPA 3 STOPIEŃ WYKORZYSTANIA DOSTĘPNYCH DO ZAGOSPODAROWANIE ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH W POLSCE (ANALIZA W OBSZARACH ZLEWNI BILANSOWYCH). .....	57
MAPA 4 POŁOŻENIE ŚREDNIEGO POZIOMU WÓD PODZIEMNYCH W II KWARTALE ROKU HYDROGEOLOGICZNEGO 2014 R. ....	58
MAPA 5 JEDNOLITA CZĘŚĆ WÓD PODZIEMNYCH NR 40 I 48 .....	59
MAPA 6 OBSZARY PRZEKROCZEŃ POZIOMU DOPUSZCZALNEGO PYŁU ZAWIESZONEGO PM10 – KOLOR CZERWONY NA TERENIE WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO (CZAS UŚREDNIANIA 24 H).....	66
MAPA 7 OBSZARY PRZEKROCZEŃ POZIOMU DOCELOWEGO BENZO(A)PIRENU W PYLE ZAWIESZONYM PM10 NA TERENIE MIASTA I GMINY LIDZBARK .....	67
MAPA 8 OBSZARY PRZEKROCZEŃ POZIOMU CELU DŁUGOTERMINOWEGO OZONU TROPOSFERYCZNEGO ZE WZGLĘDU NA OCHRONĘ ZDROWIA .....	68
MAPA 9 UDZIAŁ GLEB KWAŚNYCH W POSZCZEGÓLNYCH POWIATACH WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO – MAZURSKIEGO .....	71
MAPA 10 UDZIAŁ GLEB O NISKIEJ I BARDZO NISKIEJ ZASOBNOŚCI W POTAS W POSZCZEGÓLNYCH POWIATACH WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKA – MAZURSKIEGO .....	72
MAPA 11 UDZIAŁ GLEB O NISKIEJ I BARDZO NISKIEJ ZAWARTOŚCI MAGNEZU W POSZCZEGÓLNYCH POWIATACH WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKA – MAZURSKIEGO .....	72
MAPA 12 UDZIAŁ GLEB O NISKIEJ I BARDZO NISKIEJ ZAWARTOŚCI FOSFORU W POSZCZEGÓLNYCH POWIATACH WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKA – MAZURSKIEGO .....	73